

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JOZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 írt).
Egyes szám Budapesten 8. vidéken 10 fillér.

Kioktatás.

Budapest, május 21.

(8.) Sok mindenfélével lehet vádolni a harminckett éve át volt magyar delegációkat, csak azzal nem, hogy nem volt érzékük a monarchia hatalmi állásának a követelményei iránt. Rövidebben szólva, a hadügyi költségekkel nem fukarkodott soha a magyar delegáció. Néha zsémbelt egy kicsit, mordult egyet, de a végén fizetett mindig. Inkább volt nagyon is bőkezű, mint nagyon is takarékos. És az országgyűlésről, amely a bizottságban megállapított költségeket megszavazta, szintén nem lehet egyebet mondani. Még a közjogi ellenzék is mindenkor beérte a maga külön álláspontjáról való tiltakozással és drasztikus eszközöket sohasem alkalmazott a katonai költségekkel szemben. A delegáció határozott, az országgyűlés megszavazta a milliókat és mi fizettünk, mint a köles. Erőnkön túl mentünk igen gyakran; de a védelem szükségletein innen nem maradtunk soha.

Most tehát, mikor a haditengerészet számára követelt bizonytalan milliók ellen olyan élénken tiltakozik a delegáció albizottsága, joggal utasíthatjuk vissza azt a föltevést, hogy delegátusaink egyszerre elvesztették a monarchia védelme és hatalmi állása irányában való köteleességtudásukat. Nem, csak az történik, hogy tudják delegátusaink azt a másik köteleességüket is, amely a parlamentarizmus épségének megővését parancsolja rájuk. Csak az történik, hogy nem akarják engedni a parlament budgetjogának a kijátszását és az alkotmányos tényezők hatalmi szférájának felforgatását.

A közös költségvetést a delegáció megállapítja és az országgyűlés megszavazza. A

közös kormány joga csupán a javaslatétel és kötelessége a végrehajtás. Semmiféle jogcime nem lehet a hadügyminiszternek, vagy a tengerészet vezetőségének — amely a hadügyminiszter közege és per abususum játszsza csak a külön kormányzati ág szerepét — arra, hogy tullegete magát a delegáció és a törvényhozás határozatain és nagyobb összegek erejéig vállaljon kötelezettséget az államkincstár terhére, mint a mekkora összegeket a delegáció megállapított, az országgyűlés megszavazott. Semmiféle jogcime. A monarchia védelmének az érdekei sem. Hogy ezek az érdekek mit követelnek, annak a bírāja nem a hadügyminiszter és nem a tengerészet parancsnoka, hanem első fokban a delegáció, amely ezekhez a szükségekhez mérten szabja meg a hadsereg és a tengerészet kiadásainak az összegét, azután az országgyűlés, amely ezeket az összegeket meg nem változtatja ugyan, de igenis megszavazza, ha jónak látja, és megtagadja, ha bármely okból kifogása van ellene. A delegációnak és az országgyűlésnek ezt a jogát elfelejteni nem szabad, kijátszani nem lehet. Ha a tengerészet vezetősége megfeledezett erről az elemi igazságról és átlépte a maga alkotmányos jogkörét, viselje ennek egész súlyát, minden következményét. A delegációnak kötelessége, hogy megantassa erre az igazságra báró Spaun urat és a principálisát. A delegációnak kötelessége, hogy egész alaposan kioktassa a közös kormányt és minden közegét azokról a törvényes határokról, amelyeken túl nem szabad terjeszkednie, semmi okkal, semmi ürügygel.

Lehet, hogy az a fölvilágosítás, amelyben Krieghammer és Spaun uraknak ma a magyar tengerészeti albizottságban részük volt, egy kis kiábrándulással járt. A magyar

delegáció előzékenységében ezeknek az uraknak nagyon is sok részük volt; a magyar delegációnak a védelem szükségleteivel szemben való áldozatkészsége nagyon is messze ment; a hadügyi tulkiadásokkal szemben nagyon is elnéző volt a magyar delegáció. Ez a nagy előzékenység, ez a határtalan áldozatkészség, ez a nagyelkü elnézés talán azt a hitet nevelte belé a hadügyi vezetési főembereibe, hogy a delegációval csak rendelkezniök kell s a delegáció engedelmeskedik. Jó, hogy most megmagyarázzák nekik, hogy éppen megfordítva áll a dolog: a delegáció rendelkezik velök, és ök tartoznak engedelmességgel a delegációnak, a magyar törvényhozás expozitúrájának. Engedelmeséggel tartoznak és felelősséggel. Minden krajárról felelniök kell, amelyet a közvagyonból költenek és minden cselekedetökért, amelyvel állami funkciót teljesítenek. A felelősségrevonás talán rosszul esik most, hogy egy kissé nagyobb vehemenciával történik, mint egyébkor. De ez könnyen érhető, mert a magyar törvényhozás budgetjogának nem szabad a legcsekélyebb sérelemnek sem esnie. Hogy a tengeri véderő harc képességének milyen mértékűek a szükségletei, arról a hadügyi kormányzatnak csupán véleményei lehetnek; de elhatározó akarata e tekintetben csakis a delegációnak van. A delegáció háta megett egyellen hajószoget sem szabad beszerezni s még kevésbé szabad ezt a testületet bevégzett tények elé állítani ott, ahol milliókra rugó új beszerzésekről van szó. A tengerészeti albizottság kötelességet mulasztott volna, ha szó nélkül hagyja ezt a kétségtelen sérelmet. A tengerészeti albizottságot elismerés illeti meg azért, hogy a hadügyi kormányzatnak egy kis gyakorlati oktatást adott a kötelesség-

TÁRCA.

Sphinx.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Lux Terka.

Uzsonna után a két asszony és a vendég-asszonyok egy leányos arcú, nagy lángoló szemű kis kadét öcsése ott maradt az asztal mellett, a határozatlan nevű szobában.

Ilyen határozatlan nevű szoba minden kishivatalnok és kiskereskedő lakásában van, azokéban, akiknek csak két szoba áll rendelkezésükre. Az ilyen szobákban okvetlenül van egy zongora az egyik ablak mellett s ez a zongora adja meg a privilégiumot a szalon elnevezésére. A szoba közepén az ebédlő-asztal ebédlői joggal ruházta fel s a második vagy harmadik ablak mellett álló varró-asztalka beéri azzal a szerény címmel, hogy ő életét egy nappali szobában tölti el.

A két férfi, a házigazda és a vendég-asszony ura, kivonultak a tornácra s ott beszélgettek és szivaroztak. A vendég, egy széles vállú, piros arcú, jómódu földbirtokos, a mezőgazdaságról beszélt s a házigazda, egy aszkóros, hamuszínű arcú ember, idegesen szivarozva hallgatta őt. Szemben ült a határozatlan nevű szobával s ez tette őt idegessé. A szeme folyton ott volt a feleségén, meg a kis hónapósorú arcú kadétan és leste ezeknek minden mozdulatát, a szemöknek minden rebbenését.

A földbirtokos épp a gazdálkodásnak az empirikus oldalát dicsérte, mikor a házigazda egyszerre eldobta égő szivarját és a tornác párkányára ütött.

— Hagyjon békét az ön empirikus gazdálkodásának — szölt hevesen — nem ér az sem-

mit! Tessék a mezőgazdasággal elméleti uton megismerkedni; ez vezet célhoz.

A földbirtokos nyugodt és okos ember volt, de ez a kijelentés mérgebe hozta. Egész tüzzel érvelni kezdett az empirikus gazdálkodás mellett és az elméleti ellen.

A házigazda hagyta őt beszélni. Rá sem hallgatott. Minden figyelmét az a jelenet kötötte le, amint most odabenn a felesége keze egy pohár viz átvétele közben a gyermekkadét kezéhez ért s erre mindketten összerázkódtak, mintha villamos tüvel a testükbe szurtak volna.

Es míg a vendége beszélt, ő azt nézte, hogyan iszja ki a felesége félig lehunytt szemmel, valóságos kéjjel azt a pohár vizet, mire az erek kidagadtak csontos homlokán és felugrott a helyéről.

— Dohát mivel igazolja ön elvét az elméleti gazdálkodás mellett? — fordult most hozzá a földbirtokos.

A házigazda új szivarra gyújtott és levetette magát az előbbi helyére.

— Ezelőtt öt évvel — szölt — én is gazdálkodtam, még pedig kitűnő eredménnyel és mondhatom önnek, hogy még ma is imádom a gazdálkodást, mint a legszebb, legigazabb emberi foglalkozást.

A földbirtokos csodálkozva nézett rá.

— Dohát akkor miért hagyott fel vele?

A házigazda arca mosolyra torzult.

— Miért, miért? — szölt lassan, elgondolkozva. — A feleségem nem akart falun maradni. Hivatalba kellett lépnem. Ez aztán, amint láthatja, befűtött nekem. Egy-két év még az életem, azután... Eh, tudja, csak ezerkétszáz forint fizetésig tudnám felvinni. Akkor a feleségem hétszáz forint nyugdíjat kapna.

Minden beszélgetést, ha csak tehettem, ezzel kezdte, de végre okvetlenül ezzel végezte: csak ezerkétszáz forint fizetésig tudnám felvinni!

A vendégek távoztával férj és feleség egyedül maradtak a tornácban. A férfi egy szivarnak a csutkáját rágta, idegesen, tudtán kívül, az asszony meg a szék karján kétfelől lecsüngött karkokkal ült és a csillagokat nézte. Az ura őt nézte.

Kissé mollett, de szép növesű, magas asszony volt, sötét, hideg szemekkel, finom puha arccal és olyan szájjal, amilyen nincs több a világon.

A szeme és az arca hasonlított ennek az asszonynak egy nyugodtan vegetáló, hideg, fehér virágszállhoz. Ezek a szemek, ez az arc, nem számított semmit. Ezek nullák voltak. Csak a szájjal lehetett számolni, azzal a kegyetlen metszésű, örökké nedves, forróvérű szájjal, ami hol becsukódott, hol kinyílt, hol megrándult s ha valakit össze akart morzsolni, akkor a nyelve szájának egyik szögletéből úgy járt a másikba, mint a dühös fenevadé, mielőtt prédájára akar ugrani.

Most, amint ott ült lecsüngött karkokkal, fehér házi ruhájában, olyan volt mint egy márványból kifaragott sphinx. Hiába nézte az ura, ezek a piros duzzadt vonalak összecusokdáltak és nem árultak el semmit.

Egy idő múlva a férfi felsőhajtott és a szokott módon beszélni kezdett:

— Csak ezerkétszáz forint fizetésig tudnám felvinni!

Az asszony nem felelt erre semmit.

— Akkor hétszáz forint nyugdíjat kapnál, ha ugyan — tette hozzá gunyosan — férjhez nem mégy. Pedig ez...

Az asszony ajka most megrándult és tekintetét lassan, kérdőleg fordította az ura felé.

— Nos?...

— Ejl! még jóformán meg sem szárad majd a göröngy az én síromon és a te ujjadon már másnak a jegygyűrűje fog csillogni.

Az asszony ajka még mindig csukva volt,

teljesítésből. A delegációkban ugy is rendszerint csak arról szokunk hallani, hogy mivel tartoznak. És csak ritkán halljuk emlegetni, hogy mit követelhetünk. Nem árt, ha néha ezt is szóvá teszük. Mert különben elévül minden követelésünk.

A delegációk.

Budapest, május 21.

Ülésezett ma a magyar és az osztrák delegáció. A magyar delegáció tengerészeti albizottsága délelőtt tanácskozott s elintézte az egész tengerészeti költségvetést. Az osztrák delegáció délután ült össze és a bosnyák költségvetésén felül a rendkívüli hadi szükségletet is tárgyalta. A két albizottsági ülésről tudósításaink itt következnek.

A magyar tengerészeti albizottság.

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délelőtt 10 órakor tárgyalta gróf Pallavicini Ede elnökléte alatt a haditengerészet 1901. évi költségvetését. Jelen voltak a közös kormány részéről Krieghammer közös hadügyminiszter, báró Spaun tenger-nagy, a tengerészeti osztály főnöke és a szak-elődök; a magyar kormány részéről: Széll Kálmán miniszterelnök, gróf Szechenyi Gyula, ő felsége személye körüli miniszter.

Gróf Teleki Sándor előadó arra utal, hogy a legutóbbi delegáció óta csak néhány hó felt el és így természetesen, hogy a haditengerészet viszonyai-ban azóta nem állhatott be lényegesebb változás. A költségvetés maga is nagyjában az eddigi keretekben mozog; szerkesztésben ugyanolyan világos és áttekinthető, mint amint a haditengerészet költségvetése eddig is mindig volt. Legfőbb az megjegyezni még, hogy az arányértékkel különböző ninos mindenütt külön fel-felintette, ugy, a mint ez a tavalyi budgetben történt, hanem némely helyütt a tételbe már bele van számítva e különbözet, ugy, hogy egyes olyan tétel-eknél, amelyek aranyban fizetendők, e miatt látszólagos emelkedés fordul elő. A rendkívüli szükséglet emel-kesedésnek legnagyobb részét a már engedélyezett, épülőfélben levő vagy már elkészült hajók ágyúinak és löszereinek költségei teszik.

Általában a költségvetésben az újabb tengeri hadviselésnek két nagy tényezője érvényesül: a modern hadászati és műszaki követelményeknek megfelelő új hadihajók építése és az utóbbi tengeri csaták alatt szerzett tapasztalatokhoz képest a gyors-tűzű ágyúknak, kivált a kis kaliberűeknek és ezek lövedékeinek világszerte eddig sohasem tapasztalt mérvben való szaporítása.

A japán-kínai tengeri háború és a spanyol-amerikai konfliktus a legnagyobb és legkiválóbb gyakorlati leckét adták a hadi tengerészeteknek. Kitűnt, mily fontos szerepe van a hajó szénfoglaló képességének, melytől menetnek gyorsasága függ. Valamint a 12-15 centiméteres kiskaliberű gyorstűzű ágyúknak, melyek még a legelső rangú pán-célok ellen is kiváló sikerrel használhatók. Ennek következménye volt az az irány, amely a haditengerés-

csak széles, rózsaszínű orriyukai tágultak ki a székét, amelyen ült, arrébb húzva, hidegen nézett az ura szemébe.

— S mi biztosít téged olyan alaposan ebben a fölfevésében? — kérdezte előrenyújtott fejfel. A férfi a tornác párkányára ütött öklével és szinte kiáltozva mondta:

— A multad! Nem voltál becsületes leány, bár ezt csak én tudom, aki kikutattam titkodat és nem tudom, hogy milyen asszony vagy? Csak tudnám, csak tudnám ezt, hogy összemorzsolhatnák!

Az asszony egy percre lehunyta a szemét, azután összerázkodott és a sötétben apró, rizs-kása fogainak a fehérsége felelilant, amint piros nyelvvel hol az egyik, hol a másik szögletét a szájának meg-megnyalta.

A konyhában a két gyerek meg a cseléd vigan voltak, benn a hálószobában pedig az apa, a hamuszínű arcu ember haldoklott.

— Tudjátok mit? — hallatszott be a kis leány hangja. — Táncoljunk „magányosan“ és muzsikáljunk fésűn.

Es muzsikáltak a fésűn, a mamájuk meg, a hideg arcu, egyetlen aju asszony ott állt az apjuk ágya mellett.

A haldokló ember görcsösen kapaszkodott az asszony karjába.

— Azoknak az életére, a gyerekeid ártatlan életére kérék — sutogta — mond meg az igazat. Aldani foglak, bármit mondasz, esküszöm neked a lelkem üdvösségére...

Az asszonyt semmi sem hatotta meg. Kezével végigsimított a homlokán, azután rámosolygott a haldokló emberre egy valóságos potpourri mosolyal, amibe gyűlölet, gyűzőlem, szá-palori és megvetés volt egyszerre kifejezve — és hallgatott Pedig bátran beszélhetett volna ...

szetekben mindenütt érvényesül, hogy a nagyon költséges és nagyterjedelmű és nem mindig megbízható nagy lövedékeket igyoketnek nagy részben a gyorstüzelő ágyúk kis lövedékeivel pótolni; ez természetesen ismét minden államra óriási anyagi áldozatokat rótt.

A minden téren nyilvánuló új felfedezések odavezettek, hogy ma — mondhatni — minden hajó, amely 1890 előtt épült, elavultnak tekinthető és ennek folytán minden országban fokozott mérvben foztak hozzá az új építkezésekhez. Nagyon messze vezetne, úgy mond, itt részletes összehasonlítást tenni, de fel-említheti, hogy 1899-ben Anglia 16, Franciaország 11, Japán 11, Oroszország 9, Németország 6, Olasz-ország 6, az északamerikai Egyesült Államok 6, Kína 5, Portugália 2, Svédország 2, Ausztria-Magyarország 1 hajót épített. Ilyen viszonyok között mi sem maradhatunk hátra. Igaz, hogy a főindok, amiért a külföldi államok nagy része sokszor erejét majdnem megaláztó anyagi befektetésekbe bocsát-kozott e téren, Európán kívül politikára vezethető vissza.

Tagadhatatlan dolog, hogy a tengerészet nagyon sok anyagi áldozatot kíván. A költségeknek csökke-nése a mi költségvetésünkben is nemcsak hogy előre nem látható, de ellenkezőleg bizonyossággal meg-állapítható az, hogy ezek csökkenni nem fognak. Hiszen ma már ott vagyunk, hogy a tengerészet első sorban nem az embereknek, de a gépeknek harca és Páris, a bíres angol admirális egy nevezetes beszé-ésben nem hiába mondott, hogy minél tovább haladunk e téren, annál inkább állani fog az, hogy a tengeri háború sorsát nem annyira a hajólegény-ség száma, mint inkább a rendelkezésre álló anyagi eszközök mennyisége fogja elődönteni. Ily helyzet-ben, midőn előreláthatólag növekvő szükséglettel állunk szemben, szóló a hazafiasság követelménye-nek nem azt tekintheti, hogy a teljes szigorral meg-állapított és elkerülhetetlen szükséglet visszeszorítása körül fejtünk ki hiabavaló faradozást, hanem ugy van meggyőződve, hogy itt az ország belső gazdasá-gi politikájára vár az a feladat, hogy megnyissa azokat az erőforrásokat, amelyekből kell, hogy teljek arra is, hogy a monarkia védelmének e fontos tényezője mulhatatlan szükségleteire nézve fedezetet nyerjen.

Gróf Thorotzkay Miklós az előadónak arra a megjegyzésére, hogy nem tartja egészen hazafiassnak a tényleges szükséglet által igazolt tételeknek megszo-rítását, hangsúlyozza, hogy a hazafiasság fel fogása sz-erint nem abban áll, hogy azt szavazzuk meg, amit a kiívő kormány kíván, hanem hogy kiki meggyöz-dése szerint azt, amit az ország viszonyai szempont-ából szükségesnek tart, e meggyőződése szerint ve-delmezzé és álláspontja szerint érvényesíteni is töre-kedjék.

A költségvetés általánosságban a részletes tár-gyalás rajpaul elfogadja ugyan, de a részletelnél egy tételre nézve a leghatározottabb ellenvetései vannak, minthogy azonban ellenvetéseit szoros összefüggésben vannak azokkal az elvekkel, amelyek a hadi tengerészet fejlesztésének mértékére nézve irányadóknak tart, észrevételeit mégis az általános vita keretében önjaitja elmondani. A hadihajók számának további szaporítását két esetben tarthatna indokolónak. Az egyik eset az volna, ha kereskedelmi viszonyaink igényelnék nagyobb mértékben a támogatást a hadi tengerészet részéről. Érténő továbbá tengeri haderőnk nagybfoku fejlesztését abban az esetben, ha ki-állításunk lehetne egy oly flotta megeremésére, amely egyenrangú legyen a többi hatalmak hadi tengerészetével és így nemcsak a szárazföldön, hanem a tengeren is imponálólag léphetünk föl; csakbogy ezt elérni nem vagyunk képesek. Ha csak azt akarnák elérni, hogy haditengerészetünk ne az utolsó, hanem az utolsóelőtti helyet foglalja el, már akkor is pénzügyi erőnket messze meghaladó költsé-geknek volnának kitéve. A megfelelő hajók építése és felszerelése mintegy 330 millió koronát emésztene meg és tengerészetünknek évi költségvetése legalább 75 millió koronára emelkednék. Azt hiszi, nem szorul e helyen bővebb indoklásra, hogy ily megeremé-ést pénzügyi egyensúlyunk megrendítése nélkül kép-telemek lennénk elbírni.

Mint a legutóbbi tárgyalások alkalmával elmon-dott felelőléteében, ugy ma is tengerészetünk fej-lesztésénél kizárólag a partvédelem igényeit tartja irányadónak tengerészetünk fejlesztésénél. Ebből a szempontból bírvala a költségvetést, azt hiszi, hogy az előirányzatnak az utolsó éveken mutatkozó éven-kinti emelkedése, ha tengerészetünk feladatát gazdasá-gi erőnkkel kombinálva vizsgáljuk, meghaladja azt a mértéket, melyet szem előtt kellene tartanunk és nem tartja lehetőnek, hogy az új hajók építése által milliókat kössünk le évekre előre, mihez még a most épülőfélben levő hajók által közel 30,000,000 korona erejéig vagyunk obligóban.

Felszólalást azzal a kijelentéssel zárja be, hogy észrevételei következményeként a megfelelő tételnél konkrét indítványt fog tenni.

Rosenberg Gyula csatlakozik a gróf Thorotzkay által kifejtettekhez és a költségvetést általánosságban elfogadja, de egy újabb nagy hadihajó 16 millió koronát tevő költségeinek most kért első részletét nem szavazza meg. Az 1899. évi költségvetés tárgyalása alkalmával a bizottság kimondta, hogy az akkor kért új hadihajó költségeit csak mint egy kísérleti költségvetés pótlására szánt hadihajó költségeit szavazza meg. A óél, amelyet a bizottság akkor ezzel szem előtt tar-tott, nem értelet el, mert nem sejtette, hogy a kísér-letezendő hajók oly forrást képeznek, amelyből min-den évben egy-egy nagy költséget okozó új hajó építésére lehet jogosultságot meríteni. Már a mult évi költségvetés tárgyalása alkalmával megtétezt a bi-zottságban az az indítvány, hogy mindaddig, míg a már megszavazott hajók építése be nem fejeztetik, illetőleg az ezek számára engedélyezett bitelekből

megfelelő összegek fel nem szabadulnak, addig új hajók építésének költségei nem szabatosassanak meg.

A bizottság ezen indítványt akkor nem fogadta el, de 6 a már akkor kifejtett okokra fogva ma is kénytelen ezen álláspontját fenntartani és azért az új hajó számára kért költségeket most som fogja meg-szavazni. Különösen figyelemmel tartozunk lenni ezen kérdésnél még arra is, hogy a tengerészet rés-zére való állításokban, sajnos, a magyar ipar még mindig nem részesül oly mérvben, amely a kvóta ará-nyában Magyarországot megilletné. Feltétlenül el kell ismerni, hogy a tengerészet vezetőségében a legjobb akarat van meg, hogy az ebben rejlő igazságtalan-ságot megszüntesse, de sajnos, a haldás nagyon lassu, egy előttünk iekvő kimutatás szerint az, ami a tengerészeti költségvetésből Magyarország közgaz-dasága összességének megterül, még ha a külföldön kiadott összzeret levonásba helyezük is, csak 15% százalékra rug, szemben az ausztriai 84%-kal. Elismeri, hogy az adott viszonyok között nemz a jogos arány elérese, de abszolue nem lehetetlen, ha a tengerészet vezetősége azt az elvet tartja szem előtt, hogy ha egy tárgynál a magyar ipar nem részesíthető az őt megillető aranyban, akkor azon cikkelnél, amelyeknél a lehetőség megvan, oly mérvben részesítendő, hogy a végösszebben a kvótának megfelelő arány el legyen érve. Végre kifogásolja költségvetési szempontból, hogy löszere, tengeri ak-nakra és egy hadi löpöraktár építésére 2,790,000 K. póthitel alakjában kerétek. Ez a szükséglet bizo-nyára nem keletkezett az 1900. évi költségvetés tár-gyalása óta és így sokkal helyesebb lett volna, ha ez nem póthitel alakjában kerétek, hanem, ha a szükséglet elodazhatatlan volt, a költségvetésbe ma-gaba vételet volna fel.

Lattnovics Pál elismeréssel nyilatkozik a tengerészet legénységének kitűnőségéről, majd pedig szóvá teszi a hadi tengerészet élelmezési és fel-szerelési szükségletének Magyarországból való beszerzését. Liszt, bor, hüvelyes votemény, vas, szén, kender, legénységi ruházat itt volna beszerezhető. Kevesli, hogy nem tetteit ma magyar köznéba-nyák szemével is kísérlet, mint csak a taiti—pécsi-vel, Feljűnő a flumei tengerészeti akadémia hanyat-lása. Utánaírt az oknak és arról érde-ült, hogy a magyar ifjakat a felvételi vizsgán megbuktatták, míg hasonló vagy rosszabb képzettségű osztrak ifjak fel-vették. Az is feltűnő, hogy a magyar tiszték közül csak kevés éri el a tórstisztii rangot. Korvet-vagy freg tta-kapitány alig lesz egy-ekőt, sorhajókapitány talan egy magyar sem volt mér. Reméli e panaszok orsvoslását, megszavazza a költségvetést.

Folgar Ferenc abban a nézetben van, hogy a hajóépítések tekintetében nem egy új irányról van szó, mert a tengerészeti vezetőség csak arról gon-doskodik, hogy a tengerészet oly állapotban legyen, hogy az a reá varakozó feladatoknak megfelelhessen, amelynyben a tengerészet vezetősége az előírny-zat összeállításánál csakis azon mulasztásokat tar-totta szem előtt, amelyek a hajók pótlása tekinté-ében a multban követettek el.

Báró Dante Ernő nem lehet azon az álláspot-on, amelyet Thorotzkay és Rosenberg bizottsági tagok foglalnak el és ha arról győződnék meg, hogy az új hajóépítés új irányt jelentene, amelyek célja az volna, hogy haditengerészetünk nagyobb mérv-ben szaporítottassék, akkor kénytelen volna hangsu-lyozni, hogy az oly áldozatokat követelne, amelyek az ország alig volna képes elviselni. Nézete szerint lehetetlen, hogy akkor, midőn az ország pénzügyi helyzetére hivatkozunk, azt a kérdést ne vessék fel, hogy mi felet meg inkább a monarkia érdekeinek: az-o, ha kissé nagyobb költséggel egy oly haditeng-ereszetet tartunk fenn, amelyet adandó alkalommal használni nem lehet. Ezen szempontból itelve tehát meg a kérdést, ő a költségvetést elfogadja.

Gróf Zichy Ágost arra nézve kér felvilágosítást, hogy az új hajók műféle rendszer szerint fognak meg-épitetni?

Gróf Teleki Sándor előadó felvilágosítása után Báró Spaun Hermann tengernagy, a tengeré-szeti osztály főnöke, köszönetet mond az albizot-ságnak, hogy valamennyi tagja jóakarátát fejezte ki a tengerészet iránt. Az előirányzott hajók mind el-avult, többé nem alkalmazható hajók pótlására szol-gálnak. Pénzügyi okokból igen soká tart, amig egy egy új hajó elkészül, azért tehát idejekorán kell a szükségos új hajóépítésekről gondoskodni. A ma-gyar ipar részletesen dolgában a tengerészeti vezetősé-g részéről minden lehető megtörténik, hogy az a munkálatok megfelelő részét megkaphassa. Magyar-országon különböző próbarendelesek történnek, hogy így előkészítsék a Magyarországból való szállítástokat. Mihelyt Diósgyőrűrt a gyár elkészült a berendezésével, az szintén teljes mértékben részesülni fog az ágyu-rendelesekben. A szállításokra szóló pályázat kiírása nemcsak nyolc magyar lapban történik, hanem a ko-reskedelmi kamarák is értesítést kapnak, s a tengeré-szeti vezetőség azonfelül állandón érintkezés-ében van a magyar kereskedelmi miniszterrel, akivel szintén közli a megrendeleseket. Ami a szenet illeti, kísérletek tetettek a pécsi és taiti szénnel (a tenger-nagy kimutatást közöl érűrű). A kísérletek azon-ban kedvezőtlenül ütöttek ki. E szénnek alkalma-zása más tüzárosok alkalmazását is szükségessé tenné. Ami a tengerészeti akadémia elököztől tanfolyam kérdését illeti, az igaz, hogy nyelvi akadályok forognak fenn ebbe az intézetbe való felvételnél, de az ilyen tanfolyam felállításra sokba kerűlne, és azonfelül most az épületben nincsen erre hely. Azonban ha a költsé-geket megszavazzak, kész volna a tanfolyam felállít-ására. Az a körűlmeny, hogy a tengerészetnél arány-lag kevés magyar tiszt van, okát azonban találja, hogy sok tiszt Magyarországon jobb előmenetet lel, ugy a honvédságnál, mint a polgári állami hivatalokban. Ő maga is nagyon fájtalja azt, hogy magyarok oivan csekély számban vannak a tengerészeti tisztikarban,

de végre is nem gátolhatja meg, hogy a szolgálatot elhagyják.

Ami az építendő hajók tonnatartalmát illeti, fél kell említenie, hogy a *Rudolf* és *Stefánia* hajók, amelyeket az 1882—1883-ik években kezdtek el építeni, teljesen megtelelettek. Azóta azonban a háző-építési technika tetemes haladást tett. Anglia 15.000 tonnán felüli, Németország pedig 11.000-ról 14—15 ezer tonnás hajókra tért át. A tonnatartalom nagyobbitására irányuló ez általános törekvés mellett nem lehetséges többé a kisebb tonnatartalom mellett megmaradni. Az osztrák-magyar tengerészetre nézve elegendő lesz körülbelül 10.000 tonnás hajókat építeni. A lövegek kérdése a tengerészet névnyában nyert megoldást, hogy most az összes lövegek a két páncéloshajóra szánt 24 centiméteres ágyuk kivételével beföldön készülnek. A hajó- és gépépítésekre vonatkozó szerződések, amelyekben a magyar és az osztrák ipar a külfölddel versenyezne, esztendő óta aranyban kötöttek meg, és mivel eddig az aranyforint az ezüstforintra szemben nem okozott nagyobb költségeket a tengerészetnek, a költségvetésbe sem állították be több követelést. De most a korona-érték kötelező lett, az elszámolásban mutatkozik a különbség és ezért az eredeti előírások az ilyen építkezésekre az értékkülönbsézzel fölemeltettek. Azon kérdésre, hogy a gép-építési mérnököket miért rendelik csak ritkán a hajókra, azt kell válaszolnom, hogy azoknak hajókon való alkalmazása nem szerencsés rendszer, minthogy a gépipőlk a gyakorlati gépészletnél nem válnak mindig teljesen be. Ezért ez idő szerint főleg a gépvezetőket küldik hajókra. Azt a rendszert, hogy csak gépvezetőket alkalmazzanak a hajókon, lassankint teljesen keresztül akarja vinni a tengerre, ami aztán szervezeti változást fog maga után vonni; ezen esetben azután nem fog késlekedni annak tekintetbe vételével, hogy a gépvezetőknél megadások a lehetőségek arra, hogy korlátolt számban magasabb fizetési osztályba is léphessenek elő. Létszám-emelést, sürgős szükség esetét kivéve, nem szándékoznak eszközölni.

Gróf Teleki Sándor és Bolgár Ferenc polémiája után a bizottság a tengerészeti költségvetést a részletes tárgyalás alapjául elötagadja.

(A részletek.)

Jelentékenyebb vita csak a *Laudon* hajó pótlására szolgáló A hadihajó térelénél volt. Itt *Rosenberg Gyula* és *Thoroockay Miklós* megtagadták a hitelt, *Bolgár Ferenc* pedig felvilágosításokat kért. Báró *Spain* felszólalása után a bizottság többsége megszavazta.

A rendkívüli szükségletet gróf *Teleki Sándor*, gróf *Thoroockay Miklós* és *Bolgár Ferenc* felszólalása után megszavazták, hasonlóképpen a póthiteleket és az elszámolási határidők meghosszabbítására kért előterjesztéseket is.

Végül az albizottság tárgyalás alá vette a magyar ipar és termelés igénybevételéről az 1899. évben tett előterjesztést.

Gróf *Teleki Sándor* előadta, hivatkozva arra, hogy az előterjesztésben foglaltak mindenkit meggyőzhettek arról, hogy a magyar ipar iránt a haditengerészet részéről a legelőzékenyebb figyelem tapasztalható és hogy a magyar ipar, habár lassan, de évről-évre mégis emelkedő mértékben vetítik igénybe, kéri az albizottságot, hogy a tett előterjesztést vegye tudomásul.

Rosenberg Gyula nem kíván az általános tárgyalás alkalmával már elmondottakra utólag visszatérni és tüzetes indoklás után arra kéri az albizottságot, hogy a mult évi határozat ismétlésekk meg azzal, hogy a szövegében úgy a magyar nyers-termelés, mint az ipari termelés külön legyen hangsúlyozva.

Gróf *Teleki Sándor* hivatkozva arra, hogy a haditengerészet vezetése részéről tapasztalt előzékenységre kell biztosítani tekinthető arra nézve, hogy a kifejezésre hozott kívánalomnak meg fog felelni: kéri, hogy az e tekintetben hozandó határozat ne terjesztessék az országos bizottság plénuma elé.

Gróf *Thoroockay Miklós* ragaszkodik ahhoz, hogy a határozat *Rosenberg Gyula* szövege szerint újítsassék meg és te rjesztessék a plénum elé.

Erre az albizottság báró *Dániel Ernő* és gróf *Thoroockay Miklós* felszólalása után határozatilag kimondotta, hogy korábbi határozatát *Rosenberg Gyula* módosításával megújítja és a plénum elé terjeszti.

Gróf *Teleki Sándor* előadta indítványozza, hogy az albizottság ez évben is jelentésében a haditengerészeti vezetése iránt bizalmának adjon kifejezést. Az albizottság ezt az indítványt helyesléssel fogadta s azt határozatán emelte.

Ezzel az ülés bevégeződött.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága és négy egyesült albizottsága 23-án délután három órakor, a tengerészeti albizottság ugyanzap nap délután négy órakor hiteltelítik az előadók jelentését.

A második nyilvános ülés 25-ikén délelőtt 11 órakor lesz. Tárnya: a pénzügyi albizottság jelentése a közös pénzügyminisztérium és a közös legfőbb számvevőszék 1901. évi költségvetéséről. Budapestben rendszerint előbb az osztrák delegáció tartja nyilvános üléseit, ezuttal azonban tekintettel arra, hogy a magyar delegáció albizottságai munkáitokban előbbre

haladtak, mint az osztrák bizottságok, osztrák részről a legnagyobb készséggel beleegyeztek abba, hogy előbb a magyar delegáció tartsa meg a nyilvános üléseket.

Az osztrák delegáció

Az osztrák delegáció költségvetési bizottsága ma délután 4 órakor ülést tartott báró *Clumetzky* elnökléte alatt. A közös kormány tagjain kívül báró *Spain* a haditengerészet parancsnoka is megjelent.

A bizottság első sorban a megszállt tartományok hitelét tárgyalta.

Slama azt mondta, hogy a delegáció nem kap kellő felvilágosítást a bosnyák kormánytól, csak az a szerepe, hogy mindent tudomásul vegyen, de határozatot nem hozhat.

Felvilágosítást kért, miért ütt a bosnyák deputáció Budapestre, állítanak-e fel Szerajevóban egyetemet és kéri, hogy a jövőben létesítsen az okkupált tartományok számára valamiféle képviselőket.

Koslovskij lovagi dícséri boszniai igazgatását és üdvözli érte a minisztert.

Dr. *Pergelt*: A bosnyák-hercegovinai bevándorlásról kért felvilágosítást, a többi közt arról, mily nemzetiségűek e bevándorlók és hogy rendelkeznek-e a betelepülésre szükséges anyagi eszközökkel. Majd kéri, hogy a bennszülött lakosság talál-e foglalkozást az ipar terén s mily minőségben. Aztán hivatkozva Lombardia és Venetia elvesztésére, hangsúlyozza, hogy nem elég a közigazgatás objektív eredményére tekintettel lenni, hanem szem előtt kell tartani a megszállt tartományok bennszülött lakosságának politikai helyzetét is. Erre vonatkozólag kéri a minisztert, vajjon észlelte-e már, hogy a bennszülött lakosság a közigazgatás kedvező eredményei folytán mind több rokonszenvvel viseltetik irántuk és hogy kezdje-e már mutatni a megeledés érzelmeit.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter köszönetet mond *Koslovskijnek* elismerő szavaiért és azt mondja, hogy ha a bosnyák közigazgatás felmutathat bizonyos előnyöket, így az első sorban a monarkhiának köszönhető, mert annak adminisztrációja jut ut is érvényre. *Slamanak* ama kérdésére, vajjon van-e tervben bizonyos helyi önkormányzat létesítése, utal arra, a mit közelebbi alkalommal így kérdező válaszában. A szerajevói egyetem felállítására még nincs tervben, mert ahhoz hiányznak az alapfeltételek. A bennszülöttek tehetsége nem mutak illy terv megvalósulása, de be kell várni azt az időt, a midőn a nép kulturális növekedésének megfelelően emelkedni fog. A szerajevói autonómia áttérése, kijelenti, hogy az osztrák kormány e felekezeti íhatóságára semmielő pressziót nem gyakorolt, át léven hatva attól a meggyőződéstől, hogy egyházi ügyek csak a hívek által arra megbízott tényezők által dönthetők el. A kormány csak akkor jöhet szóba, ha világi és állami érdekek játszanak közre. A metropolita és az ellenzék néhány tagja közt most állítólag tárgyalások folynak, de a kormány a tárgyalások eredményéről nincs informálva. Ami az állítólag Budapestben időző bosnyák küldöttségét illeti, a miniszter erről nem nyilatkozhatik, mert ez a deputáció mála nem jelent meg és így nem is mondhatja meg, tulajdonképpen mit keresnek itt ezek az emberek. Csak kombinációkba beosztathatnak, de konkrét támaszpontokat nem hozhat elő. A bosnyák országos bank kormányzóit azért fizeti az ország és nem a bank, mert ő felsége nevezi ki s így nem tekinthető a bank kizárólagos közegének, hanem állami alkalmazott is.

Egy más kérdésre feleleve megjegyzi, hogy a kongrua Boszniában még rendezve nincs, még pedig azért nincs, mert a vele járó költségeket a két tartomány még meg nem bírta. De azért sok lekész részcsült bizonyos szubvencióban, amely évi 400—600 frt közt váltakozik.

A mezőgazdasági terén a monarkhiának még jó ideig nem kell tartania a bosnyák konkurenciától, mert ha idővel várható is bizonyos javulás e téren, nem hagyható figyelmen kívül, hogy a két tartomány csak egy részére alkalmas az intenzív gazdálkodásra. Horvátországnak és Szlovóniának sokkal több kitünő földje és előrehaladottabb lakossága van és így ezek vannak első sorban hivatva arra, hogy szerepet játszanak a mezőgazdasági verseny terén. Azt mondhatja el az iparról is. A bosnyák iparnak első sorban az országban található nyersanyagot kell feldolgoznia és ami felesleges van, azt nem a monarkhiába, hanem dére, távolab vidékre viszi ki.

Pergeltnek a bevándorlásra vonatkozó kérdésére e pillanatban statisztikai adatokkal nem felelhet a miniszter. Többnyire szerbek és horvátok vándorolnak be, akik ott földet szereznek és teljesen összeolvadnak a bennszülött lakossággal.

Történet két nagyobb telepítés is Banjaluka környékén és azok szeppen fejlődnek. Azóta magyarországi svábok is letelepedtek nagyobb számban a bjelnai kerületben és ezt a telepét az arviz megsemmisítette, de azóta megint felépült a telep és szintén virágzik. Letelepedtek csehek is és első sorban olyanok, akik előbb Orszárgazban próbáltak szerencsét, továbbá lengyelek, rutének és más nemzetiségűek is.

Pergelt kérdézködjött az ipari munkaszonyokról is. Statisztikával ut sem szolgálhat, de annyit mondhat, hogy az ipari munkások legnagyobb része a bennszülött lakosságból kerül ki és kitünően bevált. A nehezben munkákat, amelyek iskoláztságot

és előismereteket feltételeznek, nagyobbára a monarkhiából való iparosok végzik.

Végül megjegyzi, hogy a lakosság zöme érzi és tudja, hogy mennyivel avult helyzete a korábbi állapotokhoz képest és különösen tudja, mennyivel jobb az ő helyzete, mint a Balkán államokban lakó népeké, azok is tudják ezt, akik sohasem fordultak meg más országban. A miniszter meg van győződve, hogy az eddigi irányban haladva a bosnyák hercegovinai nép nemcsak anyagi tekintetben fog előrehaladni, de szellemi növekedés is emelkedik. És ezzel együtt megelégedik benne az a meggyőződés, hogy kormányzatunk alatt mindenkor megtalálja boldogulását és már most mondhatja a miniszter, hogy feltétlenül számíthatunk Bosznia és Hercegovina lakosságára. Venetia zarszáva után átterek a részletes tárgyalásra és a költségvetést elfogadják.

Azután *Popowacki* a hadsereg rendkívüli szükségleteiről referált.

Pergelt megkérdi a hadügyminisztert, mennyiben vannak az új tábori és hegyi ágyú megreformálására irányuló kísérletek és hogy döntött-e már ez ügyben a minisztérium.

Krighammer hadügyminiszter azt feleli, hogy még nem fejezték be a kísérleteket és így nem döntöttek, milyen legyen az ágyú mintája és az anyaga. Néhány felvilágosítás után a rendkívüli költségeket megszavazták és ezzel vége volt az ülésnek.

A legközelebbi ülés holnap délelőtt 11 órakor lesz, a mikor a hadsereg rendszer szükségletét és a külügyminisztérium előirányzatáról szóló jelentést tárgyalják.

A pétervári *Rosszija* megeledését fejezi ki a felől, hogy gróf *Goluchowski* külügyminiszter *Orszárgaz* eljárását becsületesnek és korrektnak mondotta, kiemeli, hogy a magyar delegáció bizottsága a miniszternek eredményes politikájáért bizalmat szavazott és hozzáteszi, hogy ily eredményt az utóbbi időben éppen nem értek el valamennyien az európai államférfiak.

BELFÖLD.

Darányi a királlyal. A király ma délután két órakor hosszabb magánkihallgatáson fogadta *Darányi* fölmvelésügyi minisztert, aki ez alkalommal a gazdasági munkások és cselédek biztosítására létesítendő munkássegélypénztárról szóló törvényjavaslatról referált a királynak, ami újabb jeve annak a rendkívüli érdeklődésnek, amelyel a király minden olyan intézmény iránt viseltetik, amely a munkások érdekeit szolgálja. Értesülésünk szerint a földmivelésügyi miniszter a gazdasági munkások biztosítására vonatkozó törvényjavaslatot valószínűleg még a pünkösdi ünnep előtt be fogja a képviselőházzal hozzerjeszteni.

A miniszterelnök köszönete. *Széll Kálmán* miniszterelnök *Kania* Józsefnek, mint a soproni szabad-élvű párt elsőkéhez a következő táviratot intézte:

Újjászervező közgyűlésükből hoztam intézett sürgönyök, melyben személvem iránt megtisztelő bizalmuknak adva kifejezést, eddigi működésüket a politikai irányát teljes mérvben helyeslénk szívesek voltak, élénk örömmel fogadtam. Kétszeresen jól esett nekem ez a bizalom nyilvánítása szülőföldem szomszédságában levő törvényhatóság szabadelvű polgáraitól, kikhez mindenkor a legmelegebb rokonszenv, igen sokakhoz közülük a személyes ismeretség és barátságunk köteleke fűz. Ez önkö támogatása, melyre igen nagy súlyt helyeztek, a közérdek javára munkálni meg nem szünő erőmet fokozza: kérem is önöket, tartsanak meg bizalmukban s támogatassák továbbra is törekvéseimet, a miként én is állandó érdeklődéssel viseltetem Sopron város polgárai iránt, kikhez legszívesebb üdvözlömetet küldöm.

Széll Kálmán.

Körber Budapest. Dr. *Körber* osztrák miniszterelnök, aki tegnap este érkezett Budapestre, ma délelőtt hosszabb kihallgatáson volt a királlyal. A kihallgatás után fölkereste *Széll* Kálmánt a magyar delegációban és hosszabb ideig tanázkodott vele. *Körber* ma délután ismét elutazott Budapestről.

Még egy sorozat. Természetesen összerüheltlenségi bejelentésekből van megint új sorozat. Valami *Lövinger Gyula* nevű budapesti ügynök egymaga tizenkilenc képviselőre nézve jelentett be összerüheltlenséget, de jött most néhány bejelentés vidékről is.

A *Lövinger Gyula* listáján a következők vannak: *Miklós Ödön* az államvasutaknak szállítás *Fair* bank mérleg- és gépjárv részvénytársaság elnöke, gróf *Teleki Sándor* és *Kohonyi Gyula*, a hadügyminisz-

lérimnak szállító textilipar részvénytársaság igazgatósági tagjai, *Berzeviczy Albert*, az államvasutak szállító észak-magyarországi közszállítása s az államvasutaknak waggonokat gyártó Danubius hajó- és gépgyár elnöke, *Tolnay Lajos*, a Danubius igazgatósági tagja, báró *Podmaniczky Frigyes*, az állami biztosítók közötti Riunione Adriatica magyarszági igazgatója, gróf *Andrássy Tivadar*, 43.000 hold állami vadászterület bérlelője, *Falk Miksa*, az állam részére dolgozó pesti könnyvnyomda részvénytársaság igazgatósági tagja, *Láng Lajos*, a Sohlick-vasöntöde elnöke, gróf *Andrássy Gyula*, gróf *Wenckheim Frigyes* és gróf *Karácsonyi Jenő* választmányi tagjai a magyar általános biztosítónak, *Lukács Béla* és *Mandel Pál*, a zalatnai kénkovand részvénytársaság igazgatósági tagjai; *Neményi Ambrus*, a Ferenc-csatorna igazgatósági tagja, *Bedő Albert*, az erdélyi erdőipar részvénytársaság igazgatósági tagja, *Radocsa János*, a Telefon-Hirmondó részvénytársaság igazgatósági tagja, mely a M. kir. Operával szerződéses viszonyban áll, *Dániel Márton*, a Nobel-dinamit részvénytársaság igazgatósági tagja.

Ugyancsak a szabadalvüpart elnöke, báró *Podmaniczky Frigyes*, mint az Adria biztosítók társaság vezérigazgatója ellen vidékről, *Työrján László* gelsei (Zalamegye) kereskedőtől is érkezett összeférhetlenségi bejelentés.

Id. *Sembéry István* (Hontmegye, Felső-Szűd) összeférhetlenséget jelentett be ma *Okoicsányi László* képviselő ellen azon a címen, hogy „a hontmegyei árvászek öt kiskoru ifj. *Sembéry István* gyámjának kinevezése és szabálytalan kinevezése és más eddigi kinevezései miatt is számos panasz folytán fölébebevezések adtak be, melyek a gyámügyi törvény értelmében végső sorban a belügyminiszter által lesznek elbíráva.”

Eötvös Károly beszámolója. Politikai körökben ma sokat beszéltek Eötvös Károly vasárnapi beszámolójáról és különösen arról, ami ebben a beszámolóban nem volt. Eötvös Károly ugyanis tartózkodott ezuttal minden megjegyzéstől, melyet a szélsőbal másik árnyalata támadásnak vehetett volna. Politikai körökben ezt annak az akciónak tudják be, melyet Polónyi Géza indított a testvérpártok kibékítése iránt.

KÜLFÖLD.

A háború.

Budapest, május 21.

Az egységes vezetés és fegyelem hiánya most, hogy a háború a végét járja, keservesen bosszolja meg magát szegény boerokon. Mafeking felmentése, amely iránt immár semmi kétség sem foroghat fenn, az ostromló boerok parancsnokának, *Delarey* tábornoknak az akarata ellenére történt. Ő egész nap sikeresen tartotta sakkba a nem tulszagosan erős angol felmentő hadat; de éjjel aztán egy alparancsnok önhatalmulag elvonult a maga csapatával s így utat nyitott az angoloknak, akik aztán benyomultak Mafekingbe. Ugyancsak az egységes vezetés hiánya és a fegyelmetlenség tanujale Jan *Botha* parancsnok minapi önmegadása, valamint *Devet* tábornok kapitulációs ajánlata, amely egyértelmű lenne az utolsó oranjei csapatoknak a küzdelemből való kivonásával.

Mai tudósításaink a következők:

London, május 21.

Lord *Roberts* jelenti Kroonstadból tegnapi kelettel, hogy még nem kapott hivatalos jelentést Mafeking felszabadításáról, amelyet a Reuter-ügynökség egyik távirata jelentett.

Runde tábornok azt jelenti, hogy csapatai megszállták Besters-Flát, Trommel és Clooclan községeket, miután az ellenség Senecalba és Vicksburgba visszavonult. Boshofnál egy lovas zászlós 88 burgherrel megadta magát. A burgherek néhány fegyvert és lövőkészletet adtak át.

London, május 21.

Milner kormányzó Chamberlain államtitkárhoz Fokvárosból ma küldött távirata jelenti: Barton tábornok táviratozza Paungból, hogy Mafekinget e hó 17-én felszabadították.

London, május 21.

A *Standard*-nak jelenti Kroonstadból tegnapi kelettel, hogy *De Wet* parancsnok azt az ajánlatot tette Lord *Roberts*-nek, hogy 1000 emberrel együtt megadja magát, ha embereinek megengedik, hogy visszatérjenek ültvényeikre. *Roberts* lord erre föltétlen kapitulációt követelt.

London, május 21.

A *Daily News* jelenti Lourenço-Marquezból tegnapi kelettel: Az angolok e hónap 17-én el-

fogták a Mafeking körül álló egész boer haderőt ágyuival egyetemben. Az angolok még aznap megszállták Klerksdorpot, a nélkül, hogy ellentállásra bukkantak volna.

London, május 21.

A Reuter-ügynökség jelenti Kroonstadból tegnapi kelettel: Az ellenség megtámadott egy Lindley felé tartó angol kísérő csapatot, úgy hogy kénytelen volt megállni.

London, május 21.

A *Daily Express* értesülése szerint a külügyi hivatalhoz Salisbury nevére távirat érkezett Krüger-től, amelyben békeajánlatot tesz.

Madrid május 21.

A *Patria* táviratot kapott Liszabonból, amely megerősíti azt a hírt, hogy a transvaali kormány a pretóriai portugál konzult főlészlötötte, hogy hagyja el Transvaal területét, de feleségs betegsége miatt megengedte neki, hogy utazás elhalasztassa.

London, május 21.

A *Times* jelenti Lourenço-Marquezból tegnapi kelettel: Ma itt a *Freiland* németalföldi gőzös néhány matróa és portugál rendőrök között összeütközés támadt, amelyben az utóbbiak fegyverhez nyultak és három matrózt megsebesítettek, egyiküket súlyosan.

London, május 21.

A *Times*nak jelenti Kroonstadból 18-iki kelettel, hogy Lord *Roberts* gyors előnyomulása Bloemfonteintől Kroonstadig, a boerokat teljesen demoralizálta. Bizonyos, hogy az ilyen gyors menet a legjobb eszköz az előnyomulásra; másrészt azonban biztosítani kell a szárnyakat is és elegendő eleségről is kell gondoskodni. Lord *Roberts* tehát bevárja az élelmiszerek megérkezését, aztán gyorsan előre tör a kijelölt cél felé.

London, május 21.

Baden-Powell ezredest vezérőrnaggyá nevezték ki. Milner kormányzóznak Chamberlain miniszterhez intézett távirata, amely Chamberlain felszabadítását adja hírül, jelenti, hogy a felszabadító sereg 2300 emberből állott és parancsnoka *Mahun* ezredes volt.

London, május 21.

Carlestown-ból táviratozzák, hogy az angoloknak egy hadoszlopa a zuluk földjétől észak felé nyomul előre.

Köln, május 21.

A *Kölnische Zeitung*nak jelenti Washingtonból, hogy ott nagy lelkesedéssel fogadják a boer küldöttséget. Az operában tüntetés volt az angolok ellen.

London, május 21.

Lord *Roberts* táviratozza Kroonstadból: *Buller* tábornok jelenti, hogy előnyomulása az elpusztított vasut miatt néhány napig késni fog. *Runde* tábornok jelenti, hogy *Ladybrand*ot megszállotta. *Hunter* tábornok a vasut mentén nyomul előre a mafekingi helyőrségnek szánt élelmi szerekkel és mozgó kórházat rendezett be a mafekingi betegeknek Kimberleybe való szállítása céljából. *Methuen* tábornok elhagyta Kroonstadot, hogy Hunter tábornok hadoszáltyával együtt működjék.

Washington, május 21.

A boer küvetség fogadása az operában nagy tüntetésre nötte ki magát. Az egész nézőtér megtelt. A hivatalos személyiségek közül senki sem volt jelen, ellenben megjelent a szenátus több tagja.

Sulzer szenátor beszédében melegen üdvözölte a küvetség tagjait és azt mondotta, hogy az amerikaiak kilenctizedrésze az angolok ellen foglal állást. Az emberiesség nevében törekedni kell a béke létrehozására. A boerok csak úgy győzhetnek le, ha egyuttal teljesen megsemmisítik őket. Az angolok pusztító hadjáratának véget kell vetni.

Fischer, a boer küvetség vezetője, válaszában hasonlóképen nyilatkozott, mint New Yorkban.

Wessel és *Wolmerans*, a boer küvetség tagjai, köszönetüket fejezték ki az amerikaiaknak irántuk tanúsított rokonszenvükért.

Bourke-Costeran rámutatott Kanada szomszédágára és megjegyezte, hogy Kanada mint angol birtok fenyegeti a Moroo-elv fenntartását. A szónok hevesen megtámadta az angol kormányt és kijelentette, hogy akár intervencióval Amerika, akár nem, meg kell találni a szükséges eszközöket arra, hogy annak a sérelemnek, amelyet a civilizáció most szenved, véget vessenek.

Francia hódítás Marokkóban. *Bismarck* és utána lord *Salisbury*, az angol politika mostani vezére egyértelműen az európai politika egyik legnehezebb problémájának mondotta a marokkói kérdést. Hosszabb csend után most megint időszérűvé lett ez a kérdés, Franciaország felhasználta a két érdekrészes hatalomnak. Spanyol-

országnak és Angliának lekööttségét és siet a marokkói kérdést a saját előnyére „megoldani.” A marokkói szultán erély és tekintély nélkül való ember, az országot pártharcok bontják részekre, az egyetlen erős kezű politikus, a nagyvezér, néhány héttel ezelőtt meghalt. A gyarmatra éhes hatalmak nem tudván maguk közt megegyezni a kome megozására nézve, az 1880-ik évi madridi konferencián a *status quo* megtartását határozták el. Ezen mindenféle ürügy felhasználásával könnyű vérel tette magát túl Franciaország. Neki szüksége van a délamerikai, nevezetesen a tuati oázisokra, hogy új szerzeménye, Timbuktu felé kiépíthesse a Szaharát átszelő vasutat, amelyet folytatni akar a guineai öböl felé. Ez év januárjában *Flamand* vezetése alatt tudományos, de katonailag felszerelt expedíció indult Közép-Algériából In-Szalába, ott leküzdötte az ellenálló csapatokat s az oázist francia birtoknak nyilvánította. Április hó elején *Bertand* őrnagy kardesapás nélkül elfoglalta Iglí helységeit, amely észak felől uralkodik, a Tuatba vezető uton. Így hát a Szibériát átszelő vasutnak ez a fontos állomása már biztosítva van. Iglí oly területen fekszik, amelynek hozzátartozása felől eddig nagyon eltértek a vélemények, az 1845-iki határendező bizottság nem jutott el ennyire dél felé. A franciák előnyomulása a marokkóiak egy részében nagy mozgolodást eredményezett, sőt, mint néhány nappal ezelőtt egy távirat jelentette, ott már a *szent háború* hirdetik. Spanyolország féltékenyen nézi hatalmas versenytársának hódítását és sürgős küldöttséget menesztett a marokkói szultánhoz. Anglia még nem nyilatkozott az ügyben.

HIREK.

A csárda romjai.

A kondorosi csárda jubilál
Lesz közebb ...

A becsali csárda ma már mindössze csak arról nevezetes, hogy évenként kétszer, őszkor, tavaszkor feldönti a Duna. Pozsony felől piszkos vizár támad neki a falának, egyet, kettőt lottyan rajta s aztán mérgesen dönti le a lábáról. A csárdás kiviszi a másfél hordó angolkeserűjét meg a borovicskáját a kompba, a borovicskás hordóra fölülíti a kompát, aki kalapot hord s aztán mennek át, egyenest a tulsó Duna-partra, ahol éppen most áll meg a pesti vonat. A becsalis fölül a kupéba, akkor is a második osztályba, mivelhogy ő nem paraszt, hanem ur. Kompon jár és második osztályon. A borovicskás hordót azközben osztálja a vasut. Gyorsáru — Eilgut!

És evvel vége a romantikának. Amint a vonat lassu gurulással indul neki a Duna keskeny partjának, messziről látszik, hogy a fűzetek mint hajtja egymásnak a szél és mint rohan lefelé a szürke vizáradat. Aztán valami szöndes viaskodás támad meg odalent a becsalinál a gerendák meg a viz közt s a kupé ablakból egy angolsipkás ur azt magyarázza a szép szöke feleségének, hogy:

— Látja! Ott, az ujjam irányában, az a becsali, oda járnak a betyárok.

A csárdás pedig sehogysem tudja megállni, hogy bele ne szöljön:

— Betyárok? Nincs nekem betyár kuncsaftom. Nyáron a tótok járnak, tavaszkor meg a békák. Nincs ott geszt.

Amire a csárdásné nagy pirulva oda-sug az urának:

— Hát kell ezeknek tudni, hogy te vagy a becsalis! ...

Szóval: semmi jó véleménnyel nem voltam a Becsaliról, amelyben már csak tótok borovicskáznak és békák kurtyolnak. Ellenben a kondorosi csárda említésénél menten eszembe jutott, hogy mellette deleget a gulya és sehogy sem tudtam kitalálni, hogy mi van azon sirni való, hogy a gulya deleget! Kondorosi csárda! Ahá, ott vannak a betyárok, árvalányhaj a süvegük mellett és a hosszú asztal végén két cigánylegény hegedül. Borovicskát aranyért sem adnak, az angolkeserű pedig olyan ismeretlen itt, mint

a civilizáció. Nagy, csodálatos hangulat az egész, csupa nőta, csupa szomorú vigág.

És köröskörül erős, füszeres illatok szállnak a levegőben, a megmentett öserő élesíti a fákat, a füveket és millió tücsök cirpélése zsongó csöndességgé olvad össze. Valahol délibab is látszik az égen, gulya kolompja is hallik s az öreg bojtár éppen most hozat...

Igen. Két deci spriccert. Mert először is a kondorosi csárda teljesen letört s nem bízhatik meg benne az ember. Másodszer meg azt írják most, hogy a kondorosi csárda jubilál és Kondoros község fennállásának huszonöt éves jubileumát akarja megünnepelni most vasárnap, mikor is közöbéd lesz a csárdában. Közöbéd és jubileum!

Ezek után most már a kondorosi csárdát is előnti valami nagy víz, amely szintén nyugot felől jön, mint a mi Beesalink régi ellensége. Csak hogy amant Dunának hívják, emezt meg kulturának. A kondorosi csárda borában sem igen bízom, hátha ott meg sligovicát mérnek, vagy tán köménymagos pálinkát. A csárdabeli szép asszonyban sincs igen nagy bizodalom, mert utoljára is ki áll jót érte, hogy nem jár-e ő is kalapban.

Hogy nincs tót, az nem mentség, mert béka van elég. Vagy nem béka az, aki közöbédén iszik? Közöbédén és jubileumon?

Aztán ugy fordul, valami angol eljut még a kondorosi csárda mellé is s megkérdi:

— Ugy-e, ide járnak a betyárok? Amire a kondorosi korcsmárosné még ki találja bökkeneti:

— Betyár? Mi az, hogy betyár? Ide csak bankettezni járnak az urak a várme gyétől, a várostól... Semmi betyár...

G—A.

Budapest, május 21.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Május 15-én az előfűze és nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azok a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király Budapestén. Ő felsége ma reggel hat órakor Gödöllőről a fővárosba érkezett s tíz óraker általános kihallgatást adott, amelyen a következők járultak előbe:

Samassa József, Császka György érsekek, Szabó János püspök, gróf Nákó Kálmán, gróf Andrássy Géza titkos tanácsosok, gróf Majláth József, gróf Széchenyi Imre, Berzeviczy Egedy és. és kir. kamarások, Ruby Antal kuriai tanácselnök, Andrássy Béla ny. kuriai tanácselnök, Bozich Károly kuriai bíró, Székely Ferenc, Gyárdás László és Kraj István kir. főügyészek, Nachodsky István, Lehmann Vince, Mayerhoffer István, Mayer Guidó, Hofbauer István és Csálay Géza vezérőrnagyok, Völner Mihály vezértörzsorvos, Barna Imre, Lens Viktor, Balba Béla, Gúnd Antal, Polák Ferenc, Grünzeig Albert, Hubel Antal, Pokorny Károly, Keiz Zsigmond, Ryck Lipót, Karver Károly, Sermonet Lőrinc, Paninger Ignác, Krajnovics Péter, báró Sélley Sándor és Wittmann Oszkar ezredesek, Braun József, Dämpf Henrik, Gyertyánffy Bálint, báró Marshall Gyula, Perizh József, Szentágh Artur és Wanner Hermann ezredesek, Békési Remig, Hirschler Ágoston és Lenhossek Mihály egyetemi tanárok, Horváth Elemér miniszteri tanácsos, Samassa János érseki jószágigazgató, Kristóffy János kanonok, Sztica Mihály törvényszéki elnök, Pótsa Ferenc osztálytanácsos, Elek Pál igazgató, Weiss Adolf gyáros, Gerenday László főfelügyelő, Flauch Mátyas kir. közjegyző és mások. Együttessen fogadta a király: gróf Tarnowsky Szaniszlót, a krakói egyetemen rektorát, Jakubowski, Krenz és Spies dékanokat, továbbá gróf Desseffy Aurélt előbb főval, Emillel, azután Zoltán Elek altörvényszéki elnökkel, továbbá gróf Andrássy Gézával, gróf Széchenyi Imrével és Krasznay Ferenc igazgatóval, végül Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter nejét, Báttint Lina, Kállay Kamilla és Orosdi Irén ur hölgyekkel.

A király ma délután 5 óraker külön udvari vonaton visszautazott Gödöllőre, ahonnan valószínűleg csak a jövő hétfőn jön ismét a fővárosba.

— Strossmayer püspök Eszéken. Eszékről jelentik, hogy Strossmayer György diakovari püspök tegnap dében Eszékre érkezett, hogy a Felső-városban épült új templomot felszentelje. A horvátok este nyolc óraker iaklyászenét rendeztek Strossmayer tiszteletére, amelytől azonban a magyarság teljesen távol tartotta magát.

— József főherceg Budapestén. József főherceg, aki fumei kastélyából a napokban tért haza Alesuthra, ma a fővárosba érkezett. A főherceg Unterauer udvari tanácsos társaságában a rendes gyorsvonaton jött és a kelenföldi állomáson szállt ki. Itt már várta az udvari fogat, amelyen budavári palotájába hajtatott. A főherceg még a héten megkezdí honvéd főparancsnoki szemléjét.

— A trónörökös egyetleninge. Az olasz trónörökösről most derül ki, hogy igen kellemetlen kalandja volt Berlin felé való utaztában. Amikor Olaszországból elindult, valóságilag meg rakodott mindenféle széppel és jóval. Őriási értékű ajándékokat vitt az olasz királyi család részéről a német eszéárnak, a csiszárárnak, a nagykoruvá lett trónörökösnek s a többi fenséges gyerekeknek. Az ajándékokat nagy gondnal maga Umberto király és Margit királyné válogatta össze, igen nagy bőkezűséggel, tekintve, hogy az állam fizette. Amikor azonban a vonat Basella érkezett, nagy megdöbbenéssel látták, hogy az ajándékokat hozó vagonot valaki kifosztotta. Nem volt benne semmi. Ugy, hogy az olasz trónörökös nemcsak hogy ajándékok nélkül érkezett Berlinbe, hanem még diszruháját se vehette magára, mert az is a kifosztott vagonban volt. Szóval-szóra igaz, hogy Berlinbe érkeztek egyetlen inge volt csak, az, amelyik éppen rajta volt...

— Gróf Goluchowski kitüntetése. A berlini Reichsanzeiger mai száma közli, hogy gróf Goluchowski külügyminiszter a fekete sas-rendhez a gyémántokat kapta.

— Jókai ünneplése Párisban. Párisból jelentí tudósítók: Jókai Mór feleségével május 28-ikán hétfőn reggel érkezik Párisba. A nagy író Párisban fényes ünnepek várják. Az ünnepek programja a következő: A vasutón a párisi magyar kolónia fogadó bizottsága üdvözli Jókait és a feleségét. Másnap nagy magyar dejenen lesz, amelyen az összes Párisban élő és jelenleg ott tartózkodó magyarok hölgyeikkel vesznek majd részt. A Figaro szerkesztősége Jókai tiszteletére nagy five o'clockot rendez, melyre a párisi társaság legelőkelőbb tagjai lesznek hivatalosak. Ezt követni fogja egy francia diner, amelyet a francia akadémia tagjai, francia írók, a Párisban élő magyar és egyéb külföldi zurnalisták rendeznek Jókai tiszteletére. Tervebe van véve az is, hogy a Jókai-pár kirándul Zola Emilhez mendoni kastélyába, hogy meglátogassa a nagy francia regényírót, aki csak nemrégiben is oly lelkes szavakban emlékezett meg egy magyar újságíró előtt Jókai és a magyar nemzet zsenijéről.

— Az angol királynő szembaja. Londonból írják, hogy Viktória angol királynő szeme napról-napra rosszabbodik. Mostanában már formálisan nem lát úgy, hogy még bizalmas természetű levelezését is kénytelen felolvastatni. Az angol szemorvosok legkitünőbbjei hiába próbálták rajta segíteni. Most egy hírneves francia szemorvos hívtak hozzá Londonba.

— Püspökök Wiassionál. A református püspökök Kun Bertalan konventi elnök vezetése alatt ma dében testületi tisztelegtek dr. Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszternél, hogy folyógyulása alkalmából üdvözöljék. A küldöttség, amelynek tagjai voltak Szász Károly, Kiss Áron, Antal Gábor és Bartók György püspökök, köszönetet mondott a miniszternek a lelkesí kongruáról szóló törvény végrehajtása körül kifejtett fáradozásáért is.

— Delegációális ebédtek. Ma este két delegációális ebéd is volt. Az egyik a miniszterelnöknél, a másik báró Wodianer Albertnél. Széll Kálmán ebédjére hivatalosak voltak: gróf Apponyi Albert, gróf Apponyi Lajos, őgróf Baquehem Olivier, dr. Baernreither József Mária, báró Chlumecky János, báró Czeditk Alajos, Eruszt Kelemen, dr. Falk Miksa, báró Fejérváry Géza, gróf Goluchowski Agenor, Horánszky Nándor, lovag Javorski Apollinar, Kállay Béni, gróf Kottulinsky Adalbert, gróf Montecuccoli Miksa, dr. Pergelt Antal, Popovics Ferenc, báró Rudnyanszky József, Samassa József, Szentgyörgyi Gyula, gróf Széchenyi Manó, gróf Szecsen Miklós, Szilágyi Dezso, Tisza Kálmán és dr. Zacek János.

Báró Wodianer Alberthez, a magyar delegáció ház-nagyához hivatalosak voltak: Gróf Zichy Ágoston, Wlassics Gyula, báró Daniel Ernő, Daranyi Ignác, báró Spaun Herman tengernagy, Cseh Ervin, Pallavicini Ede őgróf, gróf Thorotzky Miklós, gróf Teleki Sándor, Kussevich Szvetozar, László Elemér sorhajó-hadnagy, Dániel Gábor, Gáll József, Tolnay Lajos, Boigár Ferenc, Rosenberg Gyula, Rakovszky Géza, Spevec Ferenc, Latinovics Pál és Pap Géza.

— Ujpestiek az államtitkárnál. Ujpest polgárai mintegy huszan, mind ellenzéki érzelmű férfiak, ma délelőtti tisztelegtek Gülnér Gyula belügyi államtitkárnál kinevezetése alkalmából. A szónok dr. Mészáros Károly ügyvéd volt, aki tolmácsolta az ujpestiek érzelmeit. Az államtitkár szép szavakban köszönte meg a megüdvöztetést s kijelentette, hogy ő az igazságosság embere. Ha hozzá fordulnak bármely ügyben, támogatására mindenkor számíthatnak.

— A cár párisi utja. Egyre találgatják, vajjon ellátogat-e a cár a francia metropolisba, vagy nem? A pátervári udvari körökből az a hír szivárog ki, hogy a minden oroszok cára június végén vagy július elején látogat el Párisba. A cárné nem megy vele, hanem Muraviev külügyminiszter és Witte pénzügyminiszter kísérik majd a cárt. A kiállítás megtekintése után az orosz hadgyakorlatokra utazik a cár, majd Orosz-Lengyelországba megy vadászatra. A két hónapig tartó vadászatok után az egész cári udvar Livádiába költözik.

— Lajos Viktor főherceg Budapestén. Lajos Viktor főherceg ma reggel Budapestre érkezett. A főherceg holnap délelőtt, mint védőhelyettes megjelenik a Vörös-kereszt egyesület közgyűlésén, amelyet a város-házán tartanak meg. A közgyűlésen Mária Valéria főhercegnőt Klotild főhercegnő fogja helyettesíteni.

— Ünnepek a Ludoviceumban. A honvédségi Ludovika Akadémiának hosszabb ideig volt igazgató parancsnoka Szvetics József altábornagy, aki azóta nyugalomba vonult. A Ludoviceum tanári és tisztikara elhatározta, hogy az intézet díszterme számára lefesteti Szvetics altábornagy arcképét. Stetka Gyula festőművész most készítette el a képet, melyet a jövő hónapban nagy ünnepség keretében fognak leleplezni.

— Budapest írjon németül. Budapest városának hivatalnokai esztendőnkint több mint huszezer olyan aktát intéznek el, amely ausztriai hatóságoktól érkezik mindenféle idegen nyelven, németül, esztül, lengyelül. A legtöbb hivatalos megkeresés katonagyűben érkezik. Ennek az előkényen elbánásnak a legtermészetesebb következése az lenne, ha Ausztria részéről is ehhez hasonló elbánásban részesülne az a hivatalos levelezés, amit Budapest folytat az ottani hatóságokkal — természetesen magyar nyelven. A túlsó ország azonban, mint mindenben — ebben is kimutatja, hogy mennyire telve van gyűlölködéssel velünk szemben. Érdekes az a két eset, amely most foglalkoztatja a tanácsot s amelyek nyilvánvalóvá teszik azt a rosszakarót, amivel a magyar iránt viseltetnek odát. Egy Halancsek Ferenc nevezetű rosnovi morva fiatal ember kérelmet intézett a faluja polgármesteréhez az iránt, hogy ne kelljen haza mennie a sorozásra, hanem Budapestben álljon a mérték alá. A kérelmet Budapest tanácsa küldte el a sorozó hivatalos uraknak. A sorozás már régen elmúlt, de válasz még ma se jött. A fiatal ember erre magánlevelet írt haza a polgármesternek, mire az azt válaszolta, hogy kaptak valami érthetetlen nyelven írott okmányt Budapestről, de nem intézték el. Irjon Budapest németül. — A zarsznyi hatóság is küldött Budapestre valami megkeresést — lengyel nyelven. Itt elintézték a dolgot, rögtön feleltek is reá s a válasz fölbontatlanul érkezett vissza. A borítékra azt írták a zarsznyi postán, hogy érthetetlen nyelven van megfogalmazva, tehát nem közbesíthető. A főváros tanácsa azonban nem enged az igazából — s bizony okosan is teszi.

— A szombathelyi villamoson. József főherceg a napokban átutazott Szombathelyen. A vasuti állomáson két óra hosszágig kellett volna várakoznia a Kőr-mend felé induló vonatra, és Kisfaludy József szombathelyi rendőrkapitány ajánlatára felült a városi villamos vasutra s végig kocszított a városon. A főtérnen hirtelen megállt a vasut. Dr. Edelmann, a vasut igazgatója mentogatódzott:

— Fenséges uram, az elektromosnak nem lehet parancsolni.

— Dehogyan nem, csak bízhatni kell, — mondá mosolyogva a főherceg — aki aztán elbeszélte, hogy neki is két villamos-telepe van, Fiuméban és Alesuthon, sőt az utóbbi helyen ő adja a villamos világitást a községnek, s így lett e téren Alesuth Magyarország első faluja.

Beszédközben nagyot rándult a kocsí, azután megindult.

— No lássák — szolt a jókedvű főherceg, — egy kiesít csökönyös volt a masina. Most már meg- abrakolták, hát indít.

Este hét óraker a főherceg ismét a gőzvasutra ült s Kőr-mendre utazott, hol lobogódiszszel, éljen- riadással fogadták.

— Apólonók kiképzése. A Magyar Vöröskereszt-Egyesület Erzsébet-kórházában július 1-én új betegápolónók tanfolyam nyílik. Az üresedésben levő tizenegy ingyenes helyre pályázhat minden kitogástalan erkölcsű nő, aki testileg és szellemileg alkalmas és 20-40 életév között van. A folyamodványok akár közvetlenül, akár a főkegyesületek útján, az egyesület igazgatóságához (IV. Kecskeméti-utca 5. szám) intézendők, ahol a közelebbi föltételek is meg tudhatók.

— Árvis. Nagybecskerekéről táviratozza tudósítónk, hogy a tavaszi árvis teljesen elborította Borosa és Bárányos községek határait, tönkre téve minden aratási kilátást. A Duna vize magát a községet is fenyegeti. A hatóság a lakosságot kitélepitte. Az emberek mindenüktől megfosztva a legnagyobb nyomornak néznek előbe. A társadalmi akció megindult, pénz és élelmiszereket gyűjtenek.

— **Budavár bevételének évfordulója.** Szabad-ságharcunk dicsőséges szereplői ünnepet ültek ma, Budavár bevételének 51-ik évfordulóját. Az öreg harcosok a budai Horváth-kertben gyülekeztek, s délután négy óraker indultak el menetben a tábáni temetőbe, az elesett hősök sírjához. A honvédek a sír előtt levő térségen kettős sorban állottak fel, élükön *Szentimrey* parancsnokkal. A sír körül csoportosultak báró *Podmaniczky* Frigyes, a központi honvédbizottság elnöke, dr. *Csárdy* Lajos alelnök és családja, *Ilyés* Bálint és *Lakatos* Miklós országgyűlési képviselők, *Urhegyi* Gyula, *Blaskovich* Lajos, *Darbai* Lajos ezredes, *Borsáki* Soma miniszteri osztálytanácsos és neje, *Bekléni* Ottó, *Tóth* János, *Hando* Frigyes, *Mogyoródy* ezredes és *Weinzierl* József negyvennyolcas tüzér főhadnagy, aki a vár bevételénél elesett hősök eltemetője, továbbá a budapesti központi asztaltársaság képviselőitelen *Molnár* Sándor alelnök és neje és *Bokros* József. A budai tanítóképző énekára elénekelt a Hymnust, mely után *Csárdy* Lajos lépett gyász díszmagyarban a sír elé s beszédet mondott:

Hálát adok az ezek urának, ki végtelen kegyelmében megengedte nekem és vitéz báitarsaimnak, hogy 51 év elteltével jelen lehessünk ez ünnepeken, melyen emlékét ünnepejük a dicső hősöknek, kik Budavár bevétele alkalomával vitézül harcolva elestek s kiknek hamvai e földben nyugosznak.

Lángoló hazaszeretet vezette őket az ostromlótáron, egymásnak vállain haladván előre, kísérve az ágyuk dörgésétől csak egy cénra türekedtek, hogy a magyar nemzeti lobogót Budavár bástyáira tűzzék.

Harcoltak ők, mint hői fiait hazájuknak, védelmezték annak ősi alkotmányát, harcoltak ők mint katonák, kik kötelességüket híven teljesítik.

Legyen áldott emlékük örökké s míg magyar él szép hazánk vérszattata földjén, legyen emlékül bevésve minden igaz hazafi szívébe.

A közönség lelkes éljenzése és a dalárda éneke után *Ilyés* Bálint országgyűlési képviselő lépett a sír elé és elszavalta az alkalomra írt ódáját, amelynek végső stórái így szólnak:

Oh nemzedék! — ha elmerengve
Jársz ott a várorom felett,
Hol győzelmünk zászlója lengett:
Dicsőségünket ne feledj! . . .
S hozd el hálás szíved virágait,
S forró könnyvé é sirra hol
A hősök hamvain felvirágait
A vára várt nagy, büszke kor! . . .

S te csonka erdő . . . agg bajtársuk! . . .
Elmúlt dicsőség örei;
S tanúi a nagy bajvirváznak,
Ha a sors pielőre hí,
Csak szálljatok nyugodtan a porba!
Egy eszme virraszt titeket:
„A szent szabadság,“ szórnyán hordva
Örök, dicső emléketek!

A közönség zúgó éljennel jutalmazta az ősz képviselőt. A dalárda éneke után a vidéki bajtársak nevében *Urhegyi* Gyula 49-as főhadnagy mondott lelkesült beszédet, majd utána báró *Podmaniczky* Frigyes dicsőítette a hőöket s erős hangon hívta fel a hazafiakat emlékül megbecsülésére. Hatalmas éljen zúgótt föl a szép beszédre, amely után a dalárda a *Szózatot* énekelte el, amelyet levett kappal hallgatóit a közönség.

Budavár bevételének évfordulója alkalmából ma délelőtt a buda-krisztinavárosi plébánia-templomban gyászistentiszteletet tartottak, melyen ott voltak a honvédenedekház lakói *Szentimrey* Kálmán parancsnok vezetésével, dr. *Csárdy* Lajos miniszteri tanácsos, *Mikár* József központi honvédbizottsági jegyző, *Ilyés* Bálint, *Lakatos* Miklós országgyűlési képviselő, a vidéki honvédbizottságok képviselőitelen *Urhegyi* Gyula főhadnagy és számos 1848/49-es honvéd. A gyászmisét *Rostaházy* Kálmán plébános olvasta.

— **University Extension.** Dr. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter elnöksége alatt ma déiben szaktanácskozás volt a minisztériumban az *University Extension* ügyében, melynek Magyarországon való meghonosítását a miniszter kezdeményezte. Megjelentek a minisztérium részéről: *Zelinszky* Mihály államtitkár és dr. *Tóth* és *Csorba* osztálytanácsosok, a Szabad Lyceum részéről: *Wekerle* Sándor, a közoktatási bíróság elnöke, *Hegedűs* Lóránt országgyűlési képviselő és *Pályi* Sándor, K. *Jónás* Ödön műegyetemi tanár és orsz. képviselő, mint az ipari munkások képzésére szervezett országos bizottság elnöke, *Beöthy* Zsolt, *Földes* Béla és *Hegedűs* István budapesti és *Lechner* Károly és *Schneller* István kolozsvári egyetemi tanárok; *Gal* Jenő műegyetemi tanár; *Szily* Kálmán a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára és *Wartha* Vince műegyetemi tanár a Természettudományi Társulat részéről. A tanácskozmány jegyzője dr. *Gopcsa* László miniszteri titkár volt.

Dr. *Wlassics* Gyula megnyitva az értekezletet, azt a reményét fejezi ki, hogy sikerülni fog megtalálni a módiát annak, hogy az oly szép eredménnyel mű-

ködő Természettudományi Társulat és Szabad Lyceum mellett az University Extension is megfelelő működési körrel létesülhet.

Dr. *Gopcsa* László részletesen ismertetőt az ügy előzményeit, *Földes* Béla hangsúlyozza, hogy az *University Extension* csak akkor érhet el hatást, ha az egyetem tekintélye áll mögötte. Dr. *Hegedűs* Lóránt kifejti azon módozatokat, melyek szerint a két intézmény karöltve együtt működhetnek. *Szily* Kálmán korainak tartja a szervezet létesítését. *Beöthy* Zsolt nem óhat egyetemi színvonalon álló előadásokat, mert itt csak ismeretterjesztéssől lehet szó. *Wekerle* Sándor szerint a cél nem lehet egyéb, mint hasznos ismeretek terjesztése. Az egyetemének kiváló szerepet kíván juttatni, mint ezt *Wlassics* miniszter is tervezi, de azt, hogy a cél megvalósítása intézményesüljön az egyetemre bízassék, nem tudná helyeselni. Ezentúl a kérdés tüzetesebb megvitatására egy szűkebbkörű bizottság összehívását indítványozza. *Schneller* bejelenti, hogy Kolozsvárott egyetemi tanárok már megkezdtek a népszerű tudományos előadásokat. *Wartha* Vince a megvalósításnál a gyakorlati szempontok figyelembevételét is hangsúlyozza. *Jónás* Ödön szerint a munkások oktatásának ezental is csak úgy lesz eredménye, ha az előadások szárazköztartók és a vidékek helyi szokásaihoz alkalmazkodók lesznek. Az értekezletnek csaknem mind-egyik tagja hozzászólt a kérdéshez. Végül a miniszter szólt: Kijelenti, hogy mikor az University Extension eszméjét fölvetette, arra gondolt, hogy a Szabad Lyceum és a Természettudományi Társulat működése mellett szükség van a tekintélytel bíró egyetemek működésére is, szükség van arra, hogy sorozatos előadásokat az egyetemi tanárok is tartssanak. Az intézmény megvalósítását nem tartja időelőltinek s azt is szeretné, ha az nem külföldi intézmények egyszerű utánozásával létesülne. Helyesíti *Wekerle* indítványát, akit fékkert, hogy a szűkebbkörű bizottságot *Gal*, *Hegedűs* István, *Jónás*, *Wartha*, *Földes* tanárok és *Hegedűs* Lóránt tagokból mielőbb hívja össze.

— **Elhunyt főrend.** Nyíregyházáról távira'ozza tudósítónk: Gróf *Vay* Ádám, Szabolcs vármegye egykori főispánja, főrendiházi tag, ma nyolcvanhat éves korában meghalt. Az elhunyt a hatvanas években képviselő volt, a Deák-párt híve, később Szabolcs megye főispánja lett, aztán hosszabb ideig működött mint egyházmegyei tanácsbíró.

— **A Károly herceg rettenetes estéje.** Többször írtunk már arról a rettenetes vőrongzról, amit a Károly herceg nevű gözösön elkövetett egy ember. Tizenkét embert ölt meg s még többet megsebesített. Olyan irtózatos ez a tömeges gyilkosság, hogy az első pereben nem lehetett másképpen megmagyarázni, mint hogy örült követte el ezt a mérsárlást. A gyilkos azonban nem örült, hanem végtelenül elvetemdedt gazember. Most egy szemtanú is megnyilatkozott a dologban. *Julín*, a hajó kormányosa, akit szintén megsebesített egy revolvergolyó, így mondta el a rettenetes történetet: Körülbelül tízenkettőfél óraker éjjel a hajó a blackeni vízben hajózott. Minden nyugodt és csendes volt. A kapitány volt érségben s a kormányos matrózal együtt a parancsnoki hidon állott. A társalgóteremben négy utas kártyázott. A többi utas ugyszólván mind már nyugodni tért kabinjába, csak a fedélzet mellső részén voltak még néhányan. Mikor a kormányos le akart feküdni, a szalónba ment, hogy előbb még egy csésze kávét igyék. Az egyik asztalnál *Holmer* mérsáros egyedül ült és evett. Alig érkezett le a kormányos, a fedélzetről lövés hallatszott s a kormányos ijedten fölgrott, hogy megnézze, mi történt. Fölérva a fedélzetre, a gépnél egy fekete kabátba burkolt utast látott, a kezében füstöltgö revolverrel. Az idegen, alig hogy észrevette a kormányost, ráltt s a golyó a jobb lapockáján hatolt be a kormányos testébe. *Julín* erre visszasietett a terembe, hogy onnan segítségét hozzon. De egy emberben sem volt elég bátorság, mert nem volt a kéznél semmiféle fegyver. E közben az idegen behatolt a terembe s e zavakkal: haljon meg! ujra a kormányosra lőtt, de ez a lövés nem talált. *Holmer* szinte mechanikusan az örfjörgő felé ment, de ez rálőtt s a golyó azonnal megölte. Erre mindannyian a fedélzetre menekültek s a rettenetes utas követte őket. *Julín*nak, akit az egész hajón üldözött az idegen, végre sikerült elbujnia. Ami ezután történt, arról csak keveset tud. A hajó tele volt sebesültekkel és halottakkal. Mikor a gyilkos látta, hogy a *Köping* hajó közeledik, leoldotta a mentősónakot, amit máskor három ember alig tud elvigezni s elmenekült, de mint megirtuk, később elfogták. A kapitánynak pénztárája, melyben ötezer korona volt, eltűnt s mostanig nem lehetett megtalálni. A gyilkos, ugy látszik, meg akarta ölni a hajó összes utasait, hogy aztán annál könnyebben rabolhasson. Csak a *Köping* megérkezésének köszönhető, hogy a rémes tettnek még több áldozata nem lett.

— **Elültyedt hajó.** Esztergomból távira'ozza tudósítónk: *Pávkány* hajó-állomása közelében egy nagy tölgyfa-hajó, amely kövekkel és cementtel volt megrakva, a Duna közepén a hid lábához üdődött és elültyedt. Kiemelésére az előidőzkedéseket megtették.

— **A Rózsahegy zergevadász.** A Rózsahegy lakói panaszszal járultak a főváros nagykövetség tanácsa elé. A hogy öre tudniillik nagy vadász s mivelhogy a Rózsahegyen semmiféle vad nem található, a kutyaikat és a macskákat pusztítja. Arra kérék a tanácsot, hogy mentse meg őket ettől az embertől. Mivelhogy a hivatalbéli emberek nem szolgálhatják ki egymást a tömegnek, a tanács szolidaritást vállalt a heggyelrel — s elutasította a kérelmet. Nem látta tudniillik át, hogy mi okuk van a rózsahegyieknek arra, hogy nehezteljenek erre a derék hivatalbéli emberre. Eddig mindössze tizenhét kutya és harmincnyeg macskát puffantott le s csak egy gyerek, bizonyára valami szegény ember gyereke sikitelt bele a nagy lövésdőzésbe. A panaszosok megfellebbezték az elutasító határozatot a közgyűléshez s kíváncsian várják, hogy a városatyák összességének vajjon elegendő argumentum-e a harmincnyeg macska arra, hogy továbbítsák a zergevadászt, akinek amugy is szerencsétlen lehet az élete a Rózsahegyen. Szegénynek kutyrára, macskára kell elprédálni a zsenialitását.

— **Házasság a törvényszéken.** A párisi törvényszék előtt nagy bünpör folyik most, amelyben annyi gonoszlelvő szerepel, hogy a bírói személyzetet meg kellett miattuk kettőztetni. Ezek között a bűnösök közt van egy *Santenac* nevű fiatalember és szeretője, *Cécile Paté*, aki örvendetes családi eseménynek néz elébe. A minap szembesítették őket a vizsgálóbíró szobájában, amikor is megrázó jelenet játszódott le. *Cécile Paté* fölegyenesedett szeretője előtt, s a szemébe mondta:

— Hogyan merészeled azt hazudni, hogy bűntársad vagyok, én, a gyermekek anyja!

Mánap a törvénykezési palota előcsarnokában *Breal* ügyvéd talárba öltözve odalépett egy kollégájához, *Bergovognak* ügyvédhez, s így szólt hozzá ünnepélyesen:

— Védencem, *Santenac* nevében megkérem öntől védercenek, *Cécile Paté*nek kezét!

Az ügyvéd azonnal megkérdözte a lánytól, hogy akar-e szeretője feleségévé lenni. A lány hajlandó volt, ha *Santenac* megígéri, hogy ezental tisztesseges ember lesz. *Santenac* erre ünnepélyesen megesküdött, s így az esküvő nonszkora meg is lesz. Az egyházi szertartás a menyasszony ezidőszertini lakásán, a *Sain-Lazare* fogházban lesz, s mint tanuk a házasságot tervező ügyvédek fognak szerepelni. És hogy a dolog teljesen törvényeszei jellegű legyen, *Flory* vizsgálóbíró megígérte, hogy keresztapja lesz a születendő gyermeknek.

— **Gyilkosság a pusztán.** Nagyváraadról távira'ozza tudósítónk, hogy a *Nagy-Szalonta* mellett elterülő *szili* pusztán borzalmas gyilkosság történt. Övezgy *Szabó* Istvánné vagyonos birnokosnő és tizenhat esztendő gyönyörű leánya, akik künn laktak a pusztán, napokig nem mutatkoztak. Ez fölött a szomszédosnag s furkászik kezdtek visszavonultságuk okát. Mikor betekintettek házukba, látták, hogy az ajtó el vannak rezeselve. A szomszédok ekkor behatoltak és rémes látványt áruult előjük. Agyában feküdt a két nő, holtan, mindegyik lekötve és rettenetesen összeszukkálva. Ugy látszik, hogy kétségbeesetten küzdöztek a gyilkosokkal, mert hajuk is ki volt tépve. A lakásban mindent feldúltak a gyilkosok; a szekrényeket, ládákat is feltörték. Az eset hírével lovaslegény vátatott a pusztáról *Nagy-Szalontára* a bírósághoz, ahonnan a vizsgálóbíró nyomban kiment a helyszínére. A pusztán nem is sejtik, hogy kik lehetnek a tettesek.

— **A hercegszöllősi munkábr.** Pécsről jelentik, hogy *Frigyes* főherceg hercegszöllősi uradalmában munkászendülésre adott okot a tisztartóság rendelkezése, melylyel a tavaszi napszámot gyermeknek, asszonynak és férfiaknak egyaránt *50 fillérben* állapította meg. A munkásokat idegen izgatók biztatták fel, hogy hagyják a munkát abba, amit ezek meg is tettek, sőt oly fenyegetőleg viseltek magukat, hogy a már verekedéssé fajult zundulást a csendőrség akadályozta meg, jelentést tett egyzersmind az esetről a dárdai szolgabíróságnak, honnan még segítséget kért. Most a rendet a megerősített csendőrs tartja fenn s hogy a forrongásnak vége legyen, az uradalmi tisztartóság — mint már a zundulás előtt kilátásba helyezte — a napszámot fölemelte egy koronára.

— **Házasság.** *Almási Balogh* Loránd építész e hó 27-én délután félkét óraker vezeti oltárhoz *Apzsi Polgár* Maresa urhölgyet a *Fazekas-téri* református templomban. Esküvő után a fiatal pár birtokára utazik.

— **Vasuti katasztrófa.** *Moszkvából* távira'ozzák, hogy *Kozsica* és *Michalo* között egy tehervonat kiskült. 35 vagon elpuzzolt, négy vonatvezető meghalt s igen sokan súlyosan megrsebesültek az alkalmazottak közül.

— Ostromállapot Berlinben. Valósággal ostromállapot az, ami Berlinben kifejlődött a lóvasúti kocsikok és kalauzok sztrájkjából. A katonaság készen áll arra, hogy segítségére siessen a rendőrségnek, amely képtelen arra, hogy föntartsa a rendet. A Sándor császár ezred készenlében van a kaszárnyájában. Az utca valóságos esatátor. Amerre a lóvasút sinpárja halad, megszállotta a tömeg a vonalakat s minden kocsi rendőri fedezettel lehet csak átérszakolni a tömegeken. A rosenthali kapunál kétszer is rálöttek egy kocsióra. A merénylő a lövés után egy nagy házba menekült. A rendőrség úgy akadt rá, hogy bezárta a kapukat s azután átkutatta a házat. Elegáns fiatal ember, akit ideiglenesen hiába faggattak. Nem mondta meg a nevét. A zaj az utcákon irtózatos. Fűtyülés, ordítózás van mindenfelé s a siketítő zajra néhány rendőr alatt megbokrosodott a ló. Több rendőrt ledobott a lóva, néhányat pedig lehúzták a nyáregből. A lóvasúti kocsikba fogott lovakat a vállalat hivatalnokai hajtják, persze ez se megy valami simán, mert nem értenek a gyepő kezeléséhez. Két ilyen üdjonsult kocsist a tömeg lehúzott a kocsiról. A rendőrségnek csak a legnagyobb erőfeszítéssel sikerült kimenteni őket a felbőszült nép kezeiből. A társaság tegnap hírdetést tett közbe, amelyben azt ígéri, hogy nyugdíj pénztárt alapít alkalmazottai számára s a pénztárt már július elején megkezdí munkáját. Ugyanezt körlevélben is tudtára adta minden sztrájkolóknak, amit okosan is tett, mert a plakátokat a tömeg lepte a hírdetési oszlopokról. Két rendőr súlyosan megsebesült és kivülök még sok a sebesültje mindkét tábornak. Érdekes az, hogy a sztrájkolóknak semmi részük sincs a demonstrációban. Csendesben, félrevonulva várják az eredményeket, az utcai háborút pedig teljesen idegen elemek csinálják — csupa szimpátiából. A rendőrség és a lóvasút-társaság vezető elemei ma konferenciára jöttek össze, ahol a rendőrség kijelentette, hogy a sztrájkba egvélőre teljességgel nem avatkozik bele, mert nincs is oka rá. — A sztrájkolókhoz csatlakoztak újabbban a villamos vasut kocsivezetői és kalauzai is. Ők is béremelést és a munkaidő megrövidését követelik.

Ma délután azonban egvélőre elismult minden. A sztrájkolók megkérték Kirschner főpolgármestert, hogy vállalja el a közbenjárást. A főpolgármester érintkezésbe lépett az igazgatósággal és sikerült létrehoznia a megogyezést. Az alkalmazottak elfogadják az igazgatóság ajánlatát, mint-hogy az utolsó fizetési osztályban való előmenetel előtt még két közbeeső fokot ígértek nekik s délután négy órakor már helyreállott a közlekedés a lóvasúti vonalakon.

A sztrájk a porosz képviselőházban is szóba került ma s a tárgyalás folyamán Rheinban belügyminiszter úgy nyilatkozott, hogy a kormány nem fog egy magánvállalatnak az ügyeibe avatkozni s amennyiben a rendőrség nem fog birni a zavargókkal, akkor a katonaságot fogják kirendelni. A sztrájk — mondá a belügyminiszter — a szociáldemokrácia izgatónak műve és nekünk kötelességünk minden erőnkkel letiporni azokat, akik a törvény ellen szegúnek. (Zajos tetszés.)

Lehet, hogy ez a fenyegetés hatott.

— Revolveres asszonyosság. Véres asszonyháború volt ma délbán a Kén-uticában, a Hungária kénsav és műtrágyagyár kapuja előtt. A gyár előtt két gyümölcsárusból, Sziinta Zsófia balatonudvari születésű 61 éves és özvegy Magyar Istvánné 63 éves gyümölcsös kofa szokott állni. Nagy volt a verseny közöttük, ami temérdek perpatvarra adott okot. Tegnap délelőtt szintén összevessztek a Sziinta Zsófia alaposan összekarmolásza Magyarénak az arcát. Az elkeseredett kofasszony bosszúért lihegett. Ma délre odarendelte leányát, Magyar Erzsébetet, aki szintén gyümölcsös kofa, hogy együttesen verjék el Sziinta Zsófiát. Délfelé a lány ott is termett és anyjával együtt rátámadt a gyűlölt vetélytársra. Sziinta Zsófia kétségbeesetten védte magát, de hiába. Végre eszébe jutott, hogy revolver van a zsebében. Kirantotta és vaktámban elcsúszta. A gölyög egyik támadójának, Magyar Erzsébetnek, gyorrába jürdőtt. A szerencsétlen leány életveszélyesen megsebesülve rogyott a földre. Sziinta Zsófiát a rendőrök a IX-ik kerületi kapitányásra vitték, Magyar Erzsébetet pedig a segítségül hívott mentők az István-kórházba szállították. Sziinta Zsófia a rendőrségen azt vallotta, hogy már négy év óta jár állandóan tőlött revolverrel, mert gyakran megy szülőhelyére, Balaton-Udvariba és ott nagy erdőn vezet át az utja. A rendőrség folytatja a nyomozást.

— Késelő udvarlók. Német György 32 éves nőilen kocsi az éjjel egy leánygyal séltál a Hungáriaruton. Egyszerre csak két fiatal ember toppant eléje és az egyik rárivalt:

— Add át a leányt!

Német György nem hajlott a szóra, mire a két ismeretlen kést rántott elő és Németot összevessza szurkálta. A sebesült kocsist a mentők a Rókusba vitték. A támadókat még nem sikerült elfogni.

— A dohány. A minap történt egy fővárosi klubban. Egy orvos erősen magyarázta, hogy a dohányzás nagyon káros, mert tönkreteszi az emlékezőtebetséget. Aztán más témára tértek át. Egy negyedóra mulva két ur összesen a sarokban, s a következő párbeszéd fejlődik ki közöttük:

- Adj kölcsön ötven forintot.
- Nem adhatok.
- Miért?
- Mert — sokat dohányzol.

— A visszatartított új pénz. A gráci vámhivatalban sok az egészséges humor. Magyarország és Ausztria kormányai új ezüstpénzt bocsátanak ki, az ötkoronasokat, amelyek csuf és nehéz voltak miatt senkinek sem tetszenek. A gráci császári- királyi vámhivatal azonban nemcsak szépségványat talál ezekben az otromba nagy érmekben. Egyszerűen nem fogadta el őket vámfizetés fejében, mivelhogy — ugvmond — *csékely az ezüsttálatalmuk. Mit szól ehhez a cs. kir., a m. kir., és cs. és kir. kormány?*

— Sakkverseny Párisban. A mai második sakkversenyben — mint tudósítónk Párisból távira-tokza — Csigorin ellen győzött Pittsbury, Mortimer ellen Janowski, Burne Sterling ellenében, Meedes Rosenel szemben, Laster pedig leverte Didier-t. A Schwallter-Schlechter és a Maróczy-Bródy-féle játszmák előd-tennek maradtak. Mason és Markó lemezték be a játékok. Marstall ma szabad volt. A remis-pártiak is dülöre vitték. Didier eleinte nagy előnyben volt Rosen ellen; egy parasztot ezertett tőle s kitűnő fogásával felülkerekedett. De aztán elsiette és elvettette a játékok s mattot kapott. Maróczy megnyerte a partit Bródyval szemben, a Schwallter-Pittsbury-parti remis lett, Meedes legyőzte Sterlinget, Markó pedig Masont.

— Jubiláló ügyvédi kamara. Mármaros-Szigetről jelentik: A mármaros-izeti ügyvédi kamara 20-ikán innepelle meg fennállásának és egvszersmind Jakab Péter ügyvédi kamarai elnökségének 25 éves jubileumát. A fvényes innepély a törvényeszk disz-teremben délelőtti 11 óratól déli 1 óráig tartott. Az innepelt elnököt Jakab Péter kölddőség hívta meg a diszterembe, ahol báró Roszner Ervin főispán, Szabó Sándor alispán, a hivatalok főnökei, a bírói és az ügyvédi kar teljes számban és nagy közön-ség gyűlt össze. Az innepélyt Jakab Péter kamarai elnök nyitotta meg szép beszéddel. Meleg szavakban emlékezett meg az ügyvédi kamara elhunyt elnökeiről: Kriestausny Vilmosról és Ereznay Páiról s a mostani jeles alelnökéről: Szabó Aurélról. Beszédeteket mondottak még: Mihályi János, Papp József törvényeszk bíró, Csipkés Károly királyi ügyész és Kun Béla jog-keri igazgató. Jakab Péter elnök meghatva mondott köszönetet a multban kifejtett tevékenységének el-isméréséért. Déli 1 órakor a Korona szállóban az ügyvédi 1 kar 150 terített diszlatkmond rendezett. Az első felkászintöt Jakab Péter mondotta a királyra, Korányi a Széll-kormányt, Grünwald, Plösz Sándor igazságügyminisztert, Kökönyessy a kamarai elnököt, Gavallér báró Roszner Ervin főispánt köszöntötte fel, aki a közgazgatás és az ügyvédség együttműködé-sére írtaette poharat. Még sok pohárköszöntő hang-zott el a lakomán, amely egész éjfélig eartartott.

— Megagrott vállalkozó. Bácsból távira-tokza tudósítónk, hogy Cerini József oltáni építővállalkozó és birtokos feleségével együtt eltűnt Bácsból. Cerini nemrég esődött mondott, passzívái félmillió koronát tesznek ki.

— A Bródy Adél-kórház. Hosszu idők óta megszoktuk, hogy mindent az államtól várjunk, a társadalom nem nevelődött arra, hogy a maga bajain maga segítsen. Leginkább bizonyítka ennek a kórhá-zügyi Magyarországon. Amíg külföldön, nevezetesen Angliában a kórházak legnagyobb részét a társadalom-nak közönségi keletkezéseiket és fennmaradásukat, addig nálunk ez ügyben is az államtól vagy a tör-vényhatóságoktól várunk mindent. Egy-két országos kórház (Pozsony, Kolozsvár) és a klinikákat kivéve a városok és megyék maguk alapítanak és tartanak fenn kórházakat. A székcs főváros maga jó példával jár elől. Kórházai csekély kivétellel meoldnek és minden igénynek megfelelők. Ezért nem is igyekszik az állam a fővárosban kórházát építeni. Annál inkább kötelessége volna a társadalomnak e téren mozogni. Mert a be-tegenbert a munkának visszaadni bizonyára a leg-nagyobb jótémény, amelylyel a társadalomnak tar-tozunk. De újabb kezd ezen a téren is némi javulás mutatkozi. A kórházak vasárnapján lábbadozó betegek javára gyűjtést rendeznek a templomokban nemesszüli hölgyek. Társadalmi agitációnak közzöni létezését és fennállítását a Stefánia szegény gyermek-kórház is, amely már a hatodik évtizede működik. Arra is akad már nálunk példa, hogy a tudomány-nak egy-egy mecenása valamely tudományágnak pa-lotát emel nemcsak, de gyűjteménytel fel is sze-reli azt. Tiszara magánalapítványnak közzöni lét-rejített a Bródy Adél-gyermekkórház, amelyet 1898-ban Bródy Zsigmond főrendiházi tag elhunyt neje emlékére 640.000 koronával alapított meg. Az 1899. évi fennntartási költségei 78286 korona 38 fillert tettek, amelyeket a Bródy-alapon kívül a szé-kesfőváros és Szentegyetel járuléka (10—10.000 korona), adományok és csekély részben az apolasi apolási díjak fedeznek, mert a betegek legnagyobb része 675 ingyenes volt 909 közül, ugv hogy a fennmaradó hiányt a hikközségnek kellett fedezni mintegy 32.549 korona 60 fillért.

A kórház vallás-, faj-, ne-u-, származás-, illető-ségi hely különbsége nélkül részesíti a beteg gyer-

meket segélyében. Így a mult évben 10,811 beteg-gyermek vette igénybe az orvosi segélyt; ezek közül 8395 helybeli és 1986 vidéki volt; 3647 izr. vallású (36%) és 6664 más vallású (64%). Az orvosi apólasón tanácson kívül a kórház a hitközség költtségén igen sok esetben ellátta a szegény ambulansokat gyógy-szerekkel, költőszerekkel, sebészi készülékekkel, szem-lüvegekkel stb.

A kórház teljesen megfelel a modern higiena és technika követelményeinek és áldásos működését a fenti számokból kívül kifejezi még az, hogy összesen 38.520 rendelés végeztetett, vagyis a fekvő betegeknek kívül átlag 106 beteg fordult meg naponta a kórházban. A fekvő betegek összesen 23.406 napon át apólatáltak, egy, átlag 25 napig volt a kórházban. Egy betegnek napi apólasai költésége 3.395 koronát tett, amelyből az ételmezesre 71 fillér esik.

Műtétet végeztek 164-et a belgyógyászatban, 752-öt a sebészeten. (ezenkívül végeztek 1251 gipsz-kötést) 98-at a szembeteg-osztályon. Ezek a szá-mok igazolják, hogy a kórház vezetősége derekas munkát végeztett és érdemese teszi az intézetet arra, hogy a társadalom fokozottabb mértékben támogassa.

— A cigányok ellen. Egy gráci táviratunk je-lenti, hogy a stájerországi hatóságokhoz egyre ér-keznek feljelentések a magyarországi cigányok ga-rázdálkodásai miatt. Részleteket ezekről az állítólá-gos garázdálkodásokról nem jelentenek.

— Isko'a avatás. Szabadkáról írják: A szabad-ki Szerzet főnögségület által alapított leányarvá-ház ünneplési felszentelése és megnyitása tegnap volt a közönség nagy érdeklődése mellett. Az ünnepi-szent misét és az arváház megszentelését Mamisch kanonok plébános végezte, utána a felavató beszédet Schmausz Andre főispán tartotta, majd az arváház titkára és orvosa dr. Vált Dezso kórházi főorvos álta elő az arváház történetét, mire három kis árva köz-szönte meg a többi kis árva nevében is, hogy ottbont emeltek számukra.

— Megkerült vagyon. Említettük, hogy Hay Mihály abonyi földbirtokos bejelentette a rendőrség-nél, hogy lakásáról takarékpénztári könyvesek és értékpapírok mintegy 181.000 korona értékben elűnt-tek. Mint Hay a rendőrséget értesíti, az elveszettnek hitt érték hiány nélkül megkerült Hay ugyanis Abonyban, amint ládái oda megérkeztek, az egyike-jeneként megtalálta az értékes holmikat, melyeket szórakozottságából csomagolt be.

— Tizenkét éves találkozó. Juhász Béla fő-városi tanító felkéri az 1888-ik évben — a budapesti kir. katolikus férfitanítóképzőben — végzett tanuló-társait, hogy a tizenkét éves találkozó megbeszél-he-tése ügyében, címüket s egyéb értesítéseiket (Buda-pest, VIII. Koszoru-utca 24. sz., II. em. 14. ajtó alatt levő) címére minél előbb küldjék meg.

— Rablótamadás az Andrássy uton. Tegnap este — mint megszűnt — az Andrássy ut 7. sz. a levő ház előtt Széll Bernát bankhivatalnok feleségétől elloptak óraláncát s elfutottak. Az illetőket Mikár János szabólegény és Römer János napczámos szem-lyében elfogták. A két jómódú ma a vallatásnál elmondta, hogy napok óta éhen bolyongtak a fővárosban, mire tegnap elhatározták, hogy minden áron keresnek pénzt. Valami reszer embert akartak ki-fosztani, mikor azonban az Andrássy-uton megpillan-tották Szélné mellén a láncot, hirtelen elhatározták magukat a rablásra. Adták őket az ügyészségnek.

— Gyilkosság a pusztán. A Nagy-Szalonta szomszédóságában levő Széll pusztán özvegy Szabó Istvánnét és fiatal lányát a szomszédok verbe fagyva találták a házukban. Mind a kettőnek a testően kés-szurások nyomai voltak láthatók. A vizsgálatot meg-indították.

— Agyonkinzót: gyermek. Selmecbányán Boró Katalin bánnyamunkásné minden áron szabadítani akart a gyermekétől és ezért már hónapok óta minden ki-gondolható módon kizöszta. Midőn látta, hogy az útes-veres, koplatások a különböző életereft két éves gyermekot nem teszi tönkre, suruló feletel addig su-rolta szegény teremtes ajkát, orrát, száját, míg végre hosszas kínlódás után 18-an meghalt. A lelkévan anyát letartóztatták.

— A tűzkirállyón a Városligetben. Fisch Fer-riét Színadójában a Városligetben 22-ikétől kezdve kezd meg működését „La belle Sémone”, az elég je-tetlen tűzkirállyón és kigyó- és oroszlan-idomított. Tízmutatványairól külföldi lapok rendkívül elisme-rőleg nyilatkoznak s orvosok, akik megvizsgálták, kijelentették, hogy semmi mesterkedést nem használ, hogy a lángok ellen megvédjé testét. Mutatványait naponként fogja végezni.

— A szépség titka. A női szépség tömérdek apró rejtelmét figyelte meg Schaffer Róza asszony. Erre vall legalább az a közudomasu tény, hogy a Schaffer-féle piperecikkok a legelterjedtebbek és orvosi szempontból is a legjobbak. A Schaffer-öröme, a poudre ravissante a lehatóságosabb apóli a női szépségnek. Megóvják az arbutás üdeséget, tisztaságot és fiatsalságot. A Schaffer-féle piperecikkekről különben bővebben hírdetési rovatuuk ad tövilvilágosítást.

(x) **Akácia-poudre**, fehér, rózsá, vagy krém szinben 1 korona. Akácia-arokréme 2 korona. Akácia-szappon 1 korona. E kívül arcszépítő és tisztító készítmények törvényesen vannak védve. Kapthatók a gyógyszerárakban. Főraktár: Krieger Gy. gyógy-szertára Budapest, Kálvin tér.

(x) **Linhart Vilmos festő műtermében készúnek:** Aroképek, szentekpek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fenykő-pészeti batterek és szinpadok kölcsönbe kaphatók.

(x) Az első budapesti fordító-, másoló-, gépiró- sokszorosító-iroda, Andrásy-ut 51., Október-12-én, az eddigi hasonló irodák áránál jóval olcsóbban állít bármely európai nyelvre fordításokat, kéz- és géppel való másolásokat és azok géppel sokszorosítását.

A király az obkiallitásban.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 21.

Ö felsége ma délután negyedeltkor megtekintette az Országos Magyar Ebtényésztő Egyesület kiállítását a Tattersallban. Rendkívül előkelő közönség gyűlt össze fogadtatására: a kormány tagjai, sportsmanok, magasrangú katonatisztek, a kiállítást rendező egyesület vezetősége, élén Gromon Dezső államtitkárral és a Budapesten időző csaknem összes ebtényésztők testülettel. Ott volt József főherceg és fia József Agost, aki védnöke az ebtényésztőknek, továbbá Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác, Pósz Sándor és gróf Széchenyi Gyula miniszterek, Perczel Dezső képviselőházi elnök, a budapesti falkavadász-társaság képviselőiben gróf Nádasdy Ferenc, Lobkowitz herceg és ezernyi közönség.

József Agost főherceg, a kiállítás védnöke, fogadta az uralkodót rövid beszéddel, majd Gromon Dezső államtitkár mutatta be az obtényésztő egyesület vezér-főnök 6 felségének. Ezután nagy kísérelével megtekintette a rendkívül érdekes kiállítást. Derűs kedvvel ment végig az egyes osztályokon, dicsérettel a magyar komondorokat, elragadtatással fejezte ki a remek bernáthegyi kutyákon, a foxterriereken, borzebeben, agarakon, s tett olyan szakértő megjegyzéseket az egyes kutya fajtákra, a melyeket csak igazi passzionátus vadászember tehet. Gromon államtitkárán kívül Buzzi Géza, az ebtényésztő egyesület titkára és Fónagy József, a két legnagyobb magyar kutya-szakértő szolgált magyarázatokkal 6 felségének, majd báró Born Frigyesről kérdésköszöntést is 6 foxterrierjeiről. A ketrebe láncozott állatok elég hangosan viselkedtek, mulatságára a nagyuri látogatóknak. De az igazi mulatság csak az volt, amikor egy sereg daxlit és foxterriert műkötörék-versenyre vittek ki a szabadba a kiállításból. A király maga is kiment nézni, amint rókalynyakba bujtak a vakmerő kutyák; csaknem mindegyiknek áldozata lett egy szerencsétlen róka, melyet a lyukba bujtattak. Igaz, hogy a kutyák is összevázerezték a lyukak a lyukakból a napvilágra; a róka nem egykönnyen adták meg magukat. Különösen felűnt Fónagy Józsefnek az egyik *Gyurka* nevű foxterrierje, ez volt a legnépszerűbb alakja a kiállításnak. A király is, a főherceg is megcsodálták a vakmerő, szép kutyát. Tetszetek még 6 felségének Kosztics Labud és Buzzi Géza borzebei, Bláthy Ottó bernáthegyi kutyái, Fónagy orosz agara stb.

Egy órai látogatás után hagyta el az uralkodó a kiállítást, teljes meglepődését fejezve ki József Agost főhercegnek és Gromon államtitkárnak a kiállítás sikere fölött. Megdicsérelte a rendezők buzgóságát, akiknek sorában Buzzi Géza Félix fejtett ki nagy buzgóságot s reményét fejezte ki, hogy az ilyen szép sikert elért fiatal egyesület továbbra is sikerrel mozditja elő nálunk is a telivér eb tenyésztését.

A közönség zajos éljenzése közt hajtott el az uralkodó a kiállításból.

Az obkiallitás bíráló-bizottsága befejezte működését s a díjakat a következőknek ítélte oda:

Első díjat kaptak: Báró Podmaniczky Antal félvér agara, ugyanannak kölyök-agara, Metternich Sándor Paula kölyök-agara, báró Vécsy Alfonz angol agara, Fónagy József barzoik orosz agarai, Fónagy József Minka orosz agara, Quick Seutter, Rüdiger főhadnagy Kecskemétri dear-boundjával, Kramer András Bésből kurta szőrű német vizslája, báró Wrazda Alfréd német vizslája Pullitzról, Pissmister F. német vizslája Budwitzból, Döll Frigyes német vizslája Budapestről, Piatnik Rudolf német vizslája Budapestről, herceg Ratibor erdszete német vizslája Grafenoggból, Weittmann Milo waidhofeni német vizslája, ugyanannak német vizslája, Hofffeld Henrik eszkvári erdmester német vizslája, Bockhorni János bécsi német vizslája, Brocek Ferenc, hosszúrú német vizslája, Wimmer Walter gráci griffonja, Gajári István budapesti pointerje, dr Gajári Béla bácsalmási pointerje, Godderidge Harry viehofeni pointerje, Fónagy József 2 angol setterje, Heinrich Károly tergegeni kezdő angol setterje, Tintner L. nürnbergi kezdő angol setterje, Fritze Bódog gyarmati erdsz irish-setterje, Stortz Mátyás gödöllői irish-setterje, Löszy Adolf budapesti gordon-setterje, Marsch János theresienfeldi gordon-setterje, gróf Wurmbbrand Vilmos steiersbergi 11, kurta szőrű 7 tacsókja és egy kölyök tacsókja (bajnok); ifj. Zaitz Imre kurta szőrű tacsókja Kosztics Labud és Bedő Béla százkászúri tacsókja, ugyanezeknek hajtó tacsókja, gróf Wurmbbrand Vilmos hajtó tacsókja, Lubochna Kennel, Kosztics és Bedő hajtó tacsókja; gróf Gravisz Henrietta

bécsi bassetteje, Peller Jalla urhölgy freilingi kurta szőrű fox terrierje, Marsh János kurta szőrű fox terrierje, báró Born Frigyes fox terrierje, Oesterreich Lajos berlini hadnagy fox terrierje, gróf Scapinelli Pál bécsi fox terrierje, gróf Pejasevich fox terrierje, Bláthy O. Titusz bernáthegyi kutyái, Puoh Márton gráci bernáthegyi kutyái, Kravagna József peltai bernáthegyi kutyái, Sprung József bécsi német dogója, Schön Dezső budapesti újfundlandija, gróf Pejasevich Albin kollija, Grünhut Dezső budapesti kollija, Riedel Herbert kecskeméti kollija, Hoine Ferdinand bécsi buldogja, Hontetz Lajos bécsi buldogja, Petzold Miksa gleichenbergi törpe majom-pincsiye, Nagy Géza budapesti törpe uszkárja és Svetic József törpe uszkárja (ritka példányok), Schinle Marga urhölgy meráni maltesereje és olasz törpe pincse, Iserstitt Matild bécsi sifferkeje, Papp Tivadar szővárosi komondorja, Zubornyák János pusztá-gubaci komondorja.

Az első díjak értéke 160 forinttól 100-ig terjed lefelé. Legértékesebb a Gromon Dezső-féle sereg. Ugy a magyar, mint a külföldi ebtényésztő egyesület is szép díjakkal járultak a kiállítás sikeréhez. A legszebb sikert Fónagy József fox-terrierjei, báró Born Frigyes fox-terrierje és Buzi Géza Félix és Kosztics Labud tacsókja, Fritze Bódog gyarmati erdsz vadászutyái érték el.

A főt említt díjakon kívül számos pénzdíjat és érmet osztottak még ki.

A kiállítást ma este 7 órakor zárták be. A kiállítás sikere, ami a kiállított anyag minőségét és mennyiségét illeti, a külföldi bírák és látogatók szerint páratlan; elannyira, hogy olyan kutyák, — a külföldi bírák szerint, — melyek máshol első díjat kaptak volna, itt csak második díjat nyerhettek.

FŐVÁROS.

(*) **Kerékpárkereskedők kérése.** A kerékpárkereskedőknek egy küldötsége járt ma a tanács jogúgyi osztályában s arra kérte Lung György tanácsost, hogy a tervezett kerékpár-szabályrendeletet módosítsa. A kereskedők annak a kimondását kérték, Budapest minden utójában szabad legyen a biciklizés, mindenféle szerkezeti lámpát használhatnak, a bírságpénzeket bicikli-utak fenntartására fordítsák s végül a Stefánia-út öntözését títsák el.

(*) **Adókvetés.** A főváros adókvető-bizottságok e hó 22-én, hétfőn tárgyalni fogják, u. m. a VI. ker. a) bizottság a 3935—4020. szám alatt lakó külön meghívottakat, a VI. ker. b) bizottság a külön meghívottakat, a VII. ker. a) bizottság az 5230—5278. szám alatt lakó külön meghívottakat, a VII. ker. b) bizottság a külön meghívottakat és IX. ker. a ferencvárosi 9570—9718-b. szám alatt lakó külön meghívottak III. oszt. keresetadó javasatait.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Operaház.** Ma az Operaházban *Aida* került színre és *Ehademet Signorini* a vendég-tenorista énekelte, ezuttal harmadszor. Az első felvonást végig nézte a baloldali ismognitő-pályából Lajos Győző főherceg, aki már hét órákor érkezett a színházba és az előadás kezdetéig, fél nyolc óráig türelmesen várt pályájában. *Diósné-Hendel Berta*, *Vasquez grófné*, *Beck, Kornay, Szendrői* stb. kitűnő összejátéka *Verdinek* ebben a dalművében ismeretes.

** **Blaha Lujza a Nemzeti Színházban.** Megbízható forrásból értesülünk a következőkről: A *Nemzeti Színház*nak azzal a programváltozással, hogy műsorát az eddiginél fokozottabb mértékben bővíti ki a népszínművel, irányadó körökben az az eszme merült fel, hogy *Blaha Lujzát*, a népszínműnek ezt a százdokra szóló fenomenális művésznőjét, visszatelepítsék előbbi hazájába, a *Nemzeti Színházba*, ahol első ízben ragyogott a fényes művészetét s ahol felejtethetetlen diadalokat aratott éppen a népszínművekben. A nagy művésznőnek a *Nemzeti Színházba* való visszatelepítésének a felmerült eszméje mindenesetre olyan, amely fölött nem igen lehet rövidesen napirendre térni. Forrásunk szerint az éppen most komoly mérlegelés tárgya s nem lehetetlen, hogy a „nemzet csalóánya” már a legközelebbi évadban a *Nemzeti Színházban* fog csatlagni. *Blaha Lujza* átszerződésének eszméje az illető színházi körökben abból az ötletből merült fel, hogy a nagy művésznőnek az a szerződése, amely a *Népszínházhoz* köti, most jár le.

Lapunk dolgozótársai a fentebb közreadott hírdolában *A kis szőkevény* mai előadása alatt felkereste a művésznőt pályájában.

Blaha Lujza a következőket mondta dolgozótársainknak:

— Én is hallottam, úgy hatod-heted fülből,

hogy vissza akarnak szerződöttni a *Nemzeti Színházhoz*, de bizonyosak a dologról nem tudok.

A mi engem illet, én csak örülhetek azon, hogy a *Nemzeti Színház* ismét felveszi műsorába a népszínművet. Én annak idejében nem szivesen jöttem el a *Nemzeti Színház-tól* és nagy rábeszélés kellett hozzá, hogy otthagyjam azt a színpadot, amelyen büszkén mondhatom, nagy sikereket arattam.

(A művésznő itt közbevetőleg azt az érdekes részletet mondta el, hogy ő a *Népszínház* megnyitása alkalmával még nem volt tagja a színháznak, mert nemzeti színházi szerződése csak két héttel később lett le csak ezután jöhetett át.)

Őn azt kérde, hogy szivesen mennék-e a *Nemzeti Színházhoz*? Már hogyan mennék szivesen! Mondtam, hogy nagy sikereknek az emléke fűz oda. Aztán meg az a hitem és reményem, hogy ha a *Nemzeti Színház* visszavette műsorába a népszínművet s én is visszatérnék, akkor akadnának érdekes írások, akik jó népszínműveket írnának. Nekünk, akik magyarak vagyunk, kötelességünk a népszínművet szeretni s örülni annak, ha ezt az igazi magyar fajta darabot fellendíthetjük.

A művésznő végül még ezt tette hozzá:

— Ismétlem, nekem is van tudomásom róla, hogy szó van a *Nemzeti Színházhoz* való visszatéréséről, de hogy irányadó helyen komoly szándék van-e erre nézve, azt magam is majd csak akkor fogom tudni, ha felszólítást kapok arra, hogy szerződjem.

** **Jászai Mari fellépése.** *Jászai Mari* a *Vigszínház* nagyhatalú drámájában, *Philipp Félix Golgothájában*, a héten négyszer: kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap lép fel.

** **Opera.** *Arnoldson* Sigrid holnap, kedden az Operaházban ismét a *Lakmé* opera címszerepében lép fel, amelyet a múlt héten olyan nagy sikerrel énekelte. Az Opera többi szereplői: Kaczor Margit, Berts Mimi, Valent Vilma, Payer Margit, Arányi, Ney D., Mihályi Kiss, Hegedűs, Dálnoki, Ney B., a magántanító Schmidt Gizella táncolva. Az előadást bérletfolyamban tartják részben fölmelet helyyárak mellett. Ez lesz abban a színpadban az utolsó előtti bérletfolyamas előadás. Ez előadások kiütésénél az igazgatóság ebben a hónapban is a bérletfolyamhoz alkalmazkodik, amely szerint május 1-től 24-ig tizennygy bérletfolyamas előadás rendezendő; ezekből csütörtökre, 24-ikére tüzte ki az utolsó, mely egyszerűsind a szezonnak is utolsó bérletfolyamas előadása. 24-ikén túl már csak bérletszűnetes előadások lesznek.

** **Ábrányiné vendégszereplése.** *Ábrányiné Wein* Margit asszony a jövő héten három estén vendégszerepel a pápai *Városi Színházban* *Dobó* igazgató társulatánál. *Papáról* írják nekünk, hogy a kitűnő művésznő vendégjátékai iránt, aki ezuttal először mutatkozik be a pápai közönségnek, ritka érdeklődés mutatkozik a városban.

** **A Vigszínház újdonsága.** A *Vigszínház* legközelebbi újdonsága *Valabrégue*nek a *mintaférj* című háromfelvonásos bohózata lesz, amely egyike az ismert francia bohózatiról legmulatságosabb darabjainak. A bohózatnak, mint értesülünk, jövő kedden lesz a bemutatója.

** **Vendégek a Népszínházban.** Karczagné *Kopcsis* Juliska, aki legutóbban hosszabb idejű szerződéssel a bécsi An der Wien-színházhoz kötötte le magát, szordán, e hó 23-ikán kezd meg három este tervezett vendégszereplését a Népszínházban. A művésznő mind a három, egymástán való estén egyik legsikerültebb régi alakításában, a *Szép Heléna* címszerepében fog újra a budapesti közönség elé lépni. — *Fedák Sári*, a pozsonyi városi színház szubrett-prímadonnája holnap, kedden folytatja vendégszereplését a Népszínházban. Ezuttal *Máder Raul* és *Pásztor Árpád* eredei nagy operettjének, a *Kadétkisasszonynak* címszerepét fogja játszani.

** **Új eredeti operett.** *Mader Raoul* és *Pásztor Árpád*, akiknek *Kadétkisasszony* című operettje a *Népszínház* ezidei szezonjának egyik igen nagy sikere volt, új operettet fejeztek be. A háromfelvonásos szindarab tárgya a színházi életből van véve; címe: *A primadonna*.

** **Matiné.** Érdekes zenei matiné volt vasárnap dr. *Körösi* Józsefnek, a statisztikai hivatal igazgatójának, a fővárosi társaság egyik legkiválóbb zeneértőjének, házában. Előadásra került *Major J. Gyula zongoraversenye*, mely már itthon és külföldön sok elismerést szerzett e kiváló komponistának. *Major* második zongorán dr. *Gönczi* Mór miniszteri titkár, ez a jeles képzettségű zongoraművész kísérete, s a jelenvő társaság egyaránt gyönyörködött a műszépegen és a művészi előadásban. A matiné második száma ugyancsak *Major*nak egy új, eredeti műve volt: *Szettelt* öt fuvó-hangszere és zongorára, melyet *Major* az operai zenekar öt tagjával együtt adott elő. A mű négy részből áll, melyeknek eredeti szép témái a fuvóhangszerek sajtóságos árnyalataiban kitűnően érvényesültek. Kivánatos volna, hogy a fővárosi társaság kiválóbb tagjai minél gyakrabban mutatnák ki ily módon hazai művészeink iránt való érdeklődésüket!

A Népszínház kórusa javára. A Népszínház az idén előadásra rendez, amelynek egész jövedelme azoknak a szegény kóristáknak és kóristahölgyeknek jut, akik az egész színházi évadon keresztül olyan lelkiismeretesen fujják az operetek és a népszínház műveket kórusait s akiknek nemcsak a dícsőségéből, de az anyagi javadalmazásból is a legkevesebb jut. Ez az előadás vasárnap délután lesz s minthogy a vége felé hajló évadban már a legnehezebb problémák közé tartozik egy zsufolt házat elővárosolni, a Népszínház igazgatóságára olyan előadást tervez, amely érdekesség dolgában párját ritkítja s amely még a legelőrehaladottabb évadban is be fogja csábítani a közönséget a színházba, ami a szegény kóristák anyagi érdekeire való tekintettel óhajtanó is lenne. Az előadás voltaképpen egy nagy színházi hangverseny lesz, amelyen a feloyt évad énekes darabjainak legnagyobb hatást keltető énekszámait fogják előadni. Az előadásban a Népszínház valamennyi primadonnája és előkelő művésztágya részt vesz azzal az énekszámokkal, amellyel az idén legnagyobb tetszést aratott. Az érdekes előadás programját most állítják össze a Népszínházban. Az előadás, amelyre a ház bizonyára a zsufolásig megtelik, vasárnap délután lesz a rendez délutáni mérsékelt helyárak mellett.

Évzáró vizsgálatok. A Zeneakadémia operai tanfolyambeli növendékeinek évzáró vizsgálatára 25-én pénteken lesz állított árakkal lesz meg az operaházban. Ezúttal színre kerülnek Verdi *Aida* és Mailard *Remete cselekvései* című operáinak több jelenetei. A vizsgálatokon az operai tanfolyam utolsó évét végző növendékek szerepelnek. Az operai tanfolyam többi növendékei haladásukról az intézet házi színpadán tesznek vizsgálatot.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. Ma este a Telefon Hírmondó esti szórakozásként a Magyar Királyi Operaház előadását, a *Lakmé* fogja közvetíteni előfizetőknek. Deliba *Leó* ez új operája, melyet ma adnak negyedszer az Operában, mindenesetre kellemes szórakozást fog nyújtani. Az opera előadása után érdekes hírek regisztrálása következik, majd 11 óráig felváltva katonai és cigányzene lesz hallható a Hírmondó kagylóin keresztül.

MŰVÉSZET.

Az olajnyomatok ellen. A Műcsarnok legnagyobb számában nagyon érdekes indítvánnyal áll elő Ernst Lajos. A szerző hivatkozik arra, hogy Franciaországban már a 70-es években rájöttek arra, hogy milyen káros befolyással vannak a művészetre az olajnyomatok képek, miért is előállításukat és külföldről való behozatalukat törvényhozásilag betiltották. Hogy mit jelentene ez az intézkedés minálunk a magyar művészet jövőjére, ezt talán nem is szükséges bővebben kifejteni, hiszen itt van előtünk a legfényesebb példa: Páris, ahol a művészet több mint 30.000 művésznek ad kenyeret, míg minálunk 300-400-an is alig-alig, hogy meg tud élni. Mindezt az olajnyomatok képeknek szinte ijeszti mértékben való elterjedése okozza, amelyekkel még az intelligens és gazdag emberek lakásai is telisteli vannak. Éppen azért szükséges az illetékes tényezőknél s legelső sorban a vallás- és közoktatásügyi, továbbá a kereskedelemügyi minisztereknek figyelmét a dologra felhívni.

Műtárlat a vidéken. A jövő hét első napjaiban műtárlat nyílik meg Pozsonyban, amelyre budapesti művészek 142 művet küldtek. A kiállítást valószínűleg Frigyes főherceg fogja megnyitni.

A székesfehérvári műtárlat is biztosítva van immár. Németh festő, a tárlat rendezője, eddig a következő művészekből szerzett be a tárlatra képet és szobrot: Aggházy, Benozur, Baditz, Ballo, a két Bruck, Dudits, Edvi-Illes, Ebner, Gerzely, Ipoly, Hány, Hegedűs, Keleti, Kernstock, Koszok, Kunfy, Neogrady, Nadler, Németh, Papp, Pállya, Peske, Stetka, Spányi, Stróbl, Szenes, Telepy, Tahi, Tuill, Ujváry, Vastagh és Zala.

Pajzsidák odátelése. A Képzőművészeti Társulat pályabírószámai tegnap tartották üléseiket. Az aranyérem pályabírószáma ítéletét felterjesztette a miniszteriumhoz jóváhagyás végett. A társulati díjat *Karlowsky* Bertalan „Pipázó katoná”-jának, a *Rökh-díjat* Zemplényi Tivadar „Zarándoknó”-jének, a *Harkányi Frigyes* díjat *Albert Andor* szobrász „Képmás” című szoborművének ítélte oda.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Magyar Tudományos Akadémia III. (matematikai és természettudományi) osztálya ma délután *Thán* Károly elnöklété alatt ülést tartott, amelyen először *Daday* Jenő levelező tag olvasta fel *Alsóbbrendű mikroscopárokban előzőkét galandféreg-lárvák* című értekezését. Báró *Eötvös* Lóránd mutatta be ezután *Tangl* Károly dolgozatát a *mágnéses mechanikai hatásokról*, *Schuller* Ala os rendes tag *Strauss* Armin rövid értekezését terjesztette elő a dioptrikai rendszerek osztályozásáról, dr. *Koch* Antal rendes tag bemutatás dr. *Lórentz* Imrénének „Ujabb adatok Magyarország harmadkorú rákfajánájához” című értekezését. A földtani intézet

uj palotája megnyitására emlékére az általa a kutatások során felfedezett több új raktomból és fából kettőt az új palota két megteremtőjének, dr. *Darányi* Ignácnak és dr. *Semsey* Andornak tiszteletére nevez el *Darányia granulat* és *Andorina elegans*nak. Az első a budapesti Kis-Svábhégy felső eozenkoru summlit meszéből, a másik pedig ugyancsak Budapestből, a Telepi-utcában ásott csatornával feltárt felső mediterrán koru laza meszkőből származik. Egyiknek sem ismerjük sem élő, sem kihalt rokonát. Mind a kettő a rövidfarkú rákok csoportjába tartozik. Végül *Schmidt* Sándor levelező tag tartott előadást *Ásványtani közlemények* címen.

Tolsztoj új könyve. Tolsztoj Leó, mint Pétervárról jelentik, új művet fejezett be. A címe *Modern rabszolgaság* s Tolsztoj ebben a könyvében a város megéheztési föltételeit, valamint a munkásszótály helyzetét oroztorza. A könyv, melyet Péterváron válogatott kis közönség előtt felolvasták, nagy hatást tett a hallgatóságra.

EGYESÜLETEK.

(A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete) tegnap tartotta meg *Weisz* Berthold országgyűlési képviselő elnöklété alatt VI. évi rendes közgyűlését. A közgyűlésnek előterjesztett terjedelmes évi jelentésből kitetszik, hogy ez a közhasznú és humanus egyesület úgy a tagok létszámában, mint vagyoniilag az elmúlt 6-ik évben is jelentékenyen gyarapodott. Az egyesületnek 1899. december 31-én 1305 rendes tagja volt, akik részére az évenként biztosított összeg 2,618,960 koronát tesz ki. A tagsági díjak és ezek kamatainak összege az 1899. évben 230,948-98 koronával 903,388 koronára, az általános tartalékalap 8585 51 koronával 95,892 25 koronára és a többi alapok összege 5653-14 koronával 20,338-28 koronára emelkedett. Az 1 milliót meghaladó vagyon érték-papirokba és a Kerespesi-uton levő bérpalotába van befektetve. A közgyűlés az előterjesztést és a zárószámadást tudomásul vette és az elnökségnek, különösen *Weisz* Berthold alelnöknek, az igazgatóságnak, a felügyelő bizottságnak, ügyvezetőnek és a tisztikarnak az elért szép eredményért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Ezután elnöknek közfelfüggetléssel és nagy lelkesedéssel *Lukács* Béla volt kereskedelmi minisztert választották meg alelnöknek: *Weisz* Berthold országgyűlési képviselőt és *Agoston* József országgyűlési képviselőt, igazgatósági tagoknak az alapító és pártoló tagok sorából: *Adler* Károly, *Frankl* József, dr. *Freund* István, *budai* *Goldberger* Bertalan, *Hoffmann* Alfréd, *királdi* *Herz* Zeigmond, *Popper* István, *Rötzer* Ferenc, *Törley* József, *Vuk* Lajos. Igazgatósági póttagoknak: *Posner* Alfréd, *Szavoszi* Emil, *baranyavári* *Ullmann* Emil. Igazgatósági tagoknak a rendes tagok sorából: dr. *Hetty* Frigyes, *Horváth* Lajos, dr. *Kovács* Gyula, *Kriszhaber* Károly, *Lesch* György, *Löwenstein* Arnold, *May* Andor, *Meisl* Gusztáv, *Petrik* Geza, *Vajda* Izidor. Igazgatósági póttagoknak: *Kern* Ernő, *Soltenreich* Kornél és *Zilahi* Dezső. A felügyelő bizottság tagjainak: *Bach* Frigyes, *Kéri* Jenő, *Rottfeld* Rikard, *Spiegel* Ödön, *Teichner* Arnold, *Rein* Sándor és *Takács* Mór. Ezenkívül pedig 30 választmányi tag.

(A magyarországi tornatanítók egyesülete) június 14-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor a Nemzeti Tornaegylet épületében (VIII., Szentkirályi-utca 27. sz.) tartja X-ik rendes közgyűlését. Ezen a gyűlésen választják meg az egyet ü tisztkarát.

(A Endapeti Szűzúti Gyermekek-Egyesület) tegnap *Marx* János államvasúti igazgató, miniszteri tanácsos elnöklése alatt választmányi ülést tartott, amelyben a végrehajtó-bizottság indítványának értelmében Balaton-Sellén új telep létesítését határozta el, még pedig a szegényebb középosztály 40-40 koronát fizető gyermekei részére; a netán betöltetlenül maradó helyekre a választmány, mint a többi telepeken is, egész ingyenesen fog erre rászorult gyermekeket kiikteleni. Ezután megválasztottak telepvezetőkké: *Szöke* István Körmöcsányára, *Kurz* Lipót Trensenbén, *Schuller* Alajos Zebegényre, *Vécsey* Iván Balaton-Sellére s végül *Szabó* Józsefnek, *Gal* Mária Hegybányára küldték. A gyermekek megválasztására június 9, 10, 12, 14 és 16. napjait tűzték ki, úgy, hogy naponta ötszáz gyermeknél többet ne hívanak a vizsgálatra. Ezt a választást megelőzőleg az összes gyermekeket a választmány tagjai lakásukban keresik fel, hogy csak a legszegényebb gyermekek juszanak a kitépítésre. Az ingyen kitépítendő szegény gyermekek felruházására az egyesület eddigelő mar megyszáz ruhát készített az illető munkaközvetítő-műhelyben.

SPORT.

Tavaszi löversenyek. Elovon, szép programu versenynap rekeszik be holnap a tavaszi meetinget. Szenczáción nem lesz, mert vége már a nagy eseteknek, de azért a 10,000 koronás tavaszi kísérleti verseny érdekesebb sok nagy díjjal, mert először gyűjti együvé a jó klasszisu kétvéseket a három-évesekkel s így legalább valami mértéket nyújt arra nézve, hogy hogyan aránylik egymáshoz a két évről. Báró *Königswarter* Hermann istállóját ugyan jól képviselik a háromévesek, *Filátus*, *Philister* és *Antonius*, de azért a kétvések is jó kilátással indulnak a küzdelemben. Különösen nagy chancea van *Gau* Lord *Queznek* és *Saffinak*, míg

báró *Königswarter* színeit *Filátus* vagy *Philister* képviselheti győzelmesen. Érdekes lesz még a zárhandikap; ebben *Boldog*, *Corsica* és *Highest time* a legrealisabb jelöltek.

A tipek egyébként a következők:

- I. Geiszt-istálló—Aladin
- II. Contrás—Dréher-istálló
- III. Boldog—Corsica—Highest time
- IV. Waterloo—Charmant
- V. Königswarter-ist.—Degenfeld-ist.
- VI. Aranyeső—Pedant
- VII. Rousserole—High Leicestershire

A löversenyek utolsó napjának eredményét leggyorsabban a Telefon Hírmondó útján tudhatja meg a nagy közönség, mert a Hírmondó már délután 4 óráig kezdve olvassa a versenyek részletes eredményét.

Nyiltér.

Orvosi tekintélyek a

„SZOLYVAI”

gyógyvizet kiválóan ajánlják: köszvény, hólyag, vizeleti szorvek bajainál, cukorbetegség, vesebajok, gyomormegbetegedések, torok és tüdőszervek bántalmán esetén

Külföldi ízű és igen üdítő asztali víz

LUHI-ERZSEBET gyógyforrás

Legkiválóbb nazai gyomorgyógyviz; gyomor s tüdőbántalmak ellen Specificum. Kapható a jobb ásványvizzetekben és az uradalmi ásványvizet bérletőségénél Szilyban, Bereg-m.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank
váltó-üzlete
az eredeti feltételek mellett már ma díjmentesen elfogad bejelentéseket

4% magyar

koronajáradéknak

e hó 23-án történelmi jegyzésére.

Minden külön értesítés helyett.

Mélyen megrendült szívvel jelentik alulírottak, forrón szeretett fia, illetve testvérük és sógoruk

Naschauer Pál urnak,

hosszas nehéz szenvedés után, szívvel-hűdéssel következtében május 20-án történt gyászos elhunytát.

A boldogult hült tetemei kedden, május hó 22-én, délelőtt pontban 10 órakor fognak a gyászszékből IX., Maximilianplatz 4. a központi sarkertben (izr. oszt.) örök nyugalomra tetetni.

Bécs, 1900. május 20-án.

Naschauer Jenny, mint anya.

Czopp Teréz, Eisner Helena, Herz Julia, Naschauer Elia, mint testvérei.

Czopp Leo, Eisner Izidor, Dr. Herz Tivadar, mint sógorai.

(Az e rovat alatt közöltneknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem teletés a szerkesztőség.)

TÖRVÉNSZÉK.

§§ Az esküdtek adománya. Az esküdtszék előtt ma feloyt tárgyalásra beidézett esküdtek kocsiköltéseiket, mintogy ötven forintot, felajánlották s odaajándékozták az országos gyermekvédő egyesületeknek.

§§ Esküdtszéki tárgyalások. Az egyri törvényszék előtt ma volt az új hűvadi rendtartás életbe léptése óta az első esküdtszéki tárgyalás *Farkas* Pál elnök-lésével. Szavazóbírák voltak: dr. *Kolozsváry* József, dr. *Eötvös* József törvényszéki bírák. A vádhatóságot dr. *Berko* Aladár kir. ügyész, a védelmet dr. *Borossy* János ügyvéd képviselte. A vádolt *Besze* János gyöngyösi suhanc volt, aki egy tanulászat után *Bakos* nevű cimboráit leszurta. Az ügyész szándékos emberléssel vádolta *Besze* Jánost, de az esküdtszék csak a halált okozott súlyos testi sértes büntetésben találták vétkesnek, mire a törvényszék a vádoltat négy évi fogházra ítélte.

A kolozsvári esküdtszék is ma itélkezett először az új rendtartás szerint. A főtárgyalást báró *Szentkereszty* Zsigmond törvényszéki elnök vezette; szavazóbírák *Csuszár* Károly és dr. *Stephany* Elek. A vádhatóságot dr. *László* Aurél főügyész helyettes és *Goellner* Béla alügyész, a védelmet dr. *Tutsák* Sándor

ügyvéd képviseli. A vádlott *Lőrincz László* szül. György Mari, akit avval vádolnak, hogy házasságon kívül született két leánygyermekét megfogtatta és vízbe dobta. Baró Szentkereszty Zsigmond elnök rendkívül tartalmas beszédben ismerteté az esküdszéki intézménynek fontosságát, majd előfolyta az intézmény támadóit, végül pedig a szabadság, egyenlőség és testvériség szempontjából méltatja az intézményt. Majd dr. Lázár Aurél főügyész helyettes bevezet és utal arra, hogy az ügyészek, mint a védőnek is feladata az igazság keresése, de a bizonyítási módok tekintetében elterelni egymástól. A védelem ugyanis hivatalos érzelmi megnyilvánulásra, azután dr. Tutek Sándor védő az ügyvédi kar nevében üdvözlö az új intézményt. Délelőt a tanulat hallgatókat ki, az iratokat olvasták fel és az orvoszakértők nyilatkoztak. A véd-és védbeszédek megbárgatása után az esküdték verdikt hozatalra vonultak vissza. Verdiktjükben *György Marit* gondatlanságból okozott emberlétlen találták bűnösnek. A törvényszék ennek napján hat évi fegyházra ítélte a vádlottat. Az ítélet jogerős.

§§ Parasztdrámák. A nagyváradi esküdtébiróság ma kezdte meg a *Bajó* Lajos elleni bírói tárgyalását, mely előreláthatólag egypár napig fog tartani. *Bajó* gazda család ember létere 81 évig folytatott szerelmi viszonyt *Boncos* Ferenc földműveléssel, míg az asszony ránt Bajorra. A szerelmes ember sehogyan tudott helyenynödni ebbe a vesztett szerelembe s egy őszi éjszakán belépődött a kedves házába. *Boncos* nő félreadt a zaja s figyelmeztette az urát, hogy *Bajó* már megint itt van. A férj kiugrott az ablakon és sógorát, *Sütő* Lászlót hívta segítségül. A két férfi aztán puskával tért vissza s a szerelmes *Bajó* mindössze annak köszönheti az életét, hogy megelőzte a férjet a fegyver használatában. *Bajó* revolvert rántott s agyonlőtte *Boncos*ot. Az esküdtébirósági tárgyaláson *Millye* Gyula királyi táblai bírósági elnököt; a vádat dr. *Tassy* Pál királyi főügyész képviseli.

§§ Egy üzenet miatt. Husvét vasárnapján egy beregmegeyi faluban is volt olyan ember, aki az Isten nagyobb dicsőségére annyira leltta magát, hogy botrányt csinált a templomban. A lelkész bepanaszolta a részeg aytat a járásbíró elé, mely *Tolnay* Lajos jegyzőt bizta meg a vizsgálattal. Mint-hogy a tanuk mind azt vallottak, hogy az istentisztelet megháborította a tökéletesen részeg volt, a járásbíró megszüntette a további eljárást. Ezt az esetet valaki megírta a Magyar Herkó Pater című élap szerkesztőjének, aki a járásbíró végzését közzétette s a szerkesztői üzenetében a vizsgálóbíró *leány műveltségének*, *törvényszéki bestindának* nevezte. A királyi ügyészség ezért *Marhos* Gyula szerkesztő ellen sajtópört indított. Az esküdtébiróság azonban fölmentő verdiktet hozott, mire a bíróság is fölmentette a vádlottat.

TÁVIRATOK

A reichsrath.

Bécs, május 21. A képviselőház elnöksége közzé teszi, hogy a képviselőház legközelebbi ülése június 6-ikán lesz. A napirend első tárgya a költségvetési provizórium.

A francia pártok.

Páris, május 21. A képviselőház folyosóin hirt jár, hogy a szocialisták csoportja elhatározta, hogy a kormányt továbbra is támogatja. A nemzeti védelem pártja állítólag azt a határozatot hozta, hogy a kormány általános politikájára tárgyában beadandó interpellációhoz iniciatívát nyújtani nem fog. Ennek a csoportnak, úgy látszik, az a szándéka, hogy *Castellan* által a *Reinach* dígnei beszéde tárgyában felvetett kérdést interpellációvá változtassa át, hogy így a tárgyalásba beleszólhasson. Eddig azonban végérvényes határozatot nem hoztak.

A lex Heinze.

Berlin, május 21. A lex Heinze *lekerült a napirendről.* A centrum elállott a sikertelen küzdelemtől, amelyben csak a rövidébet huzhatta. A lex Heinze napirendre tűzésékor *Ballestrem* elnök és a konzervatívok hallgattak a centrum tagjaira s nem kérdézték meg a szeniorok tanácsát, amelynek a véleményét mindig ki szokták kérni, jóllehet, nem hivatalos organuma a törvényhozó testületnek. Most, amikor a többség belátta, hogy semmire se megy az obstakció ellen, megint összehívta a szeniorok tanácsát. Hosszabb vita indult meg. *Richter* támogatva a szocialista *Singert*öt, azt indítványozta, hogy csak azokat a szakaszokat beossassák szavazás alá, amelyek az erkölostelenség üldözéséről szólnak. *Ballestrem* bizvevitő indítvánnyal állott elő, amely szerint a mtvészeti és színházi paragrafusok nem alkalmazandók a valódi művészet terén. A centrum ellenzete mind a két indítványt.

A bizalmas etkezetek után megnyílt a birodalomgyűlés. Az államtitkár jelentette, hogy május 30-án fog a kormány válaszolni a szocialdemokraták interpellációjára, a szerződésesszög munkások megbüntetése tárgyában. Most általános figyelem középpontjában enunciatla *Ballestrem* elnök, hogy a szombaton abbahagyott vitát *na nem folytatják*, hanem napirenden lesz a bizellenörzés-öl szóló törvényjavaslat.

A pártok néma helyesléssel vették tudomásul ezt a napirendet.

Berlin, május 21. A birodalomgyűlés mai ülése közben is konferencia volt a felett, hogy mi legyen a lex Heinzevel. A centrum ugyanis tiltakozott az ellen, hogy a javaslat egyszerűen lekerüljön a napirendről s azt kívánta, hogy az alapelveket vegyék fel újból, nehogy a centrum kudarcának tűnjék fel ez az elintézés. Végleges megállapodásra nem jutottak a pártok, de nem lehetetlen, hogy elfogadják majd *Richter* közvetítő indítványát, amely a lex Heinzeből a *művészetre és színházakra vonatkozó részt hi akarja vérszenteni.* Holnap újból tanácskozni fognak a pártok.

Sándor király és Natália.

Belgrád, május 21. Illetékes szerb helyen azt az európai sajtónak egy részében makacsul terjesztett hírt, hogy *Sándor* szerb király meglátogattja a párisi világkiállítást és ez alkalommal Biarritzban találkozik anyjával, valamint a hozzá fűződött kombinációkat *merő koholmánynak* nyilvánítja az a megjegyzéssel, hogy *Sándor* királynak anyjával való látogatása egyáltalán nincs tervbe véve.

Nyelvkérdés Belgiumban.

Brüsszel, május 21. A lapok jelentése szerint tegnap a tűzéség és a genti polgárórség egy csapatának vasárnap gyakorlata közben komoly incidens történt. A mult vasárnap néhány polgárőr vonakodott a főbebbvalók francia nyelven kiadott parancsainak engedelmessékedni. Másfél év óta a vezénylet mindig *flamand nyelvű* volt. Az ellenszegülő polgárőrök arra hivatkoztak, hogy a francia nyelv alkalmazása törvénytelen. Mikor a parancsnok tegnap a gyakorlatóra megjelent, előállott néhány ember és azt követelte, hogy flamand nyelven vezényeljék őket. E helyett azonban a parancsnok meghagyta az ellenszegülőeknek, hogy menjenek haza. Erre azután a tiltakozó polgárőrök a nagy számú közönség közé keveredtek, amely a parancsnokot kigunyolta. A rendőrség közbelepített és néhány embert elfogott. Mikor a gyakorlat végetével a többi polgárőr rokonszenvenek adott kifejezést a parancsnok iránt, köztük és a tiltakozó polgárőrök között dulakodásra került a dolog, amelybe a közönség is beleelegyedett. A rendőrség csak nagy bajjal tudta elválasztani a verekedőket és megint letartóztatott néhány embert.

A boer követség.

London, május 21. A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból, hogy *Hay* államtitkár ma délután fogadta a boer követséget. A fogadás, későbbi elhatározások fenntartásával, nem volt hivatalos jellegű. *Hay* államtitkár közölte a követséggel, hogy *Mac Kintley* elnök a jelen körülmények között kötelességének tartja, hogy megmeradjon a *pártatlan semlegesség* politikájára mellett.

Közzgazdasági táviratok.

Bécs, május 21. A monarchia külkereskedelméről szóló havi kimutatás szerint április hónapban a behozatal 132.8 millió koronát tett, 4 millióval kevesebbet, mint a mult év megfelelő szakában, a kivitel pedig 146.2 millió koronára rugott, vagyis 5.6 millióval kevesebbet, mint a mult évben. E szerint a kereskedelmi mérleg áprilisban 13.4 milliónyit aktívummal zárult a tavalyi 15 milliónyit aktívummal szemben. Január 1-től április 30-ig a behozatal 564.3 millió koronát tett, vagyis 20.8 millióval többet, mint a mult év ugyane szakában, a kivitel pedig 570.3 millió koronára rugott, vagyis 1.3 millióval kevesebbet, mint a mult évben. E szerint a kereskedelmi mérleg a folyó év első négy havában 6 milliónyit aktívummal zárult a tavalyi 28.1 milliónyit aktívummal szemben.

Bécs, május 21. (A vetések állása május közepén.) Április második felében javultak az időjárási viszonyok. Május 9-ike körül általános fordulat állott be az időjárásban. Az alpesi vidékeken és a magasabb fekvésű vidékeken a havazás és az éjjeli fagy nagy kárt okozott. Az őszi vetések közül csak a buza javult. Fölszántások csak néhány helyen történtek. Csak Kelet-Galicában és Csehország némely vidékein okozott a szárazság és a hideg időjárás nagy károkat, különösen a későn vetett búzában. A rozs állása kevés kivétellel nem javult. Csehországban, Morvaországban és Galiciában a vetések nagy részét beszántották. A repce különösen Csehországban és Kelet-Galicában rosszabbodott a szárazság következtében s azonkívül rosszul áll Morvaország és Szilézia némely vidékein. A tavaszi vetés május első hetében nagyobbára befejeződött és mivelhogy a talaj elég nedves, szépen és egyenletesen kikel. Csak Csehország és Kelet-Galicia némely részeiben értott meg a vetések a szárazság. Arpa nagyobbára kedvezően áll. Zab általában kielegítő. A tengeri vetése nagyobb részt be van fejezve, állása meglehetősen kedvező. Lőhere kedvezően és kielegítően áll s csak Galiciában értott meg neki a fagy. A rétek meglehetősen fejlődtek; a kései burgonya ültetése részben be van fejezve. A korai burgonya jól kelt ki. A cukorrépa

nagyrészt szintén be van fejezve és Csehország némely kerületét kivéve, jól és egyenletesen kelt ki. A korai vetések nagybörzést nagyon szépek. A komló jó termési kilátásokkal nyúit. A szőlőtőkének némely vidéken megártottak a kései fagyok. A különböző gyümölcsfajok az idén mindenütt rendkívül gazdag virágzást mutattak és nagyon kedvezően állnak.

Triest, május 21. Az osztrák Lloyd közgyűlése elhatározta, hogy az 521.355 forint tiszta nyereségből részvényenként 20 forint osztalékot fizet.

Eukareszt, május 21. A vetések rendkívül kedvező állása alkalmából tegnap tegnap rendezett hálaadó processzióban, melyben a társadalom minden rétegeből több mint 30.000 ember vett részt, jelen volt a király, a trónörökös és Károly herceg is.

London, május 21. (Gabonapiac.) Az irányzat általában nyugodt, az árak változatlanok. Városi liszt 22 sh. 9 p., repceolaj 29 sh. (eladók). Behozatal: Buza 20.000, arpa 8000, zab 140.000 qu. Az idő meglehetősen szép, de boros.

New York, május 21. (Terménytözsde.) (Zárlat) Gyapot: New Yorkban helyben 9 1/2. (9 1/2.) júliusra 9.38. (9.45), augusztusra 9.15. (9.32). New-Orleansban helyben 9 1/8. (9 1/8). — *Petróleum* Stand white New Yorkban 8.45. (8.60). Stand white Philadelphában 8.40. (8.55). Refined in Cases 9.75. (9.90). Credit Balances at Oil City 1.37. (1.40). — *Zsir:* Western steam 7.30. (7.35). Robe és Brothers 7.55. (7.60). — *Tengeri* irányzata állandó. Májusra 41 1/4. (42 1/4). Júliusra 42 1/8. (43 1/8). Szeptemberre 42 1/8. (43 1/8). — *Buza* irányzata szilárd. Piros őszi helyben 80 1/2. (80 1/2). Májusra 71 1/8. (71 1/2). Juniusra —. —. —. Júliusra 72 1/8. (72 1/2). Szeptemberre 72 1/8. (73 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3 1/2. (3 1/2). — *Káv:* fair Rio 7. sz. 7 1/8. (7 1/8). Juniusra 6.55. (6.50). Augusztusra 6.60. (6.55). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.65. (2.65). — *Cukor:* 3 1/2. (3 1/2). — *On:* 29.80. (28.95). — *Réz:* 16.75. (16.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 21. (Terménytözsde.) (Zárlat). — *Buza* irányzata gyenge. Májusra 65 3/4. (65 3/4). Juniusra —. —. (—). — *Tengeri* irányzata tartott. Júliusra 36.71. (38.—). — *Zsir:* Májusra 6.90. (6.97). Juniusra 6.92. (7.02). — *Szalonna* short clear 7.10. (7.10). — *Sertészsuk:* Február —. —. (—). — Májusra 11.40. (11.65). — (A zárójelben lévő sz. mok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naptár. Kedd, május 22. — Római katolikus: Julia sz. — Protestáns: Julia. — Görög-ország: (május 9.) Izaiás pr. — Zsidó: Ijar 23. — A nap két 3 óra 56 percek. — Nyugszik 7 óra 21 percek. — A hold két este 12 óra 23 percek. — Nyugszik délután 12 óra 5 percek.

A földművelésügyi miniszter fogad délután 4 órakor. A magyar városi kereszt egyesület országos közgyűlése *Mária Valéria* főhercegnőny nyitott fogadók vendégek és *Lajos Géza* főherceg vándorvetés jelenlétében délelőtt 11 órakor az új városúza díszteremben.

Tavaszi lövésnyek utolsó napja. Kezdeté délután 3 órakor.

Nemzeti múzeum: Ásványtára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődij mellett mectokinthetők.

Tavaszi túrlal a városligeti Műcsarnokban, nyitva délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Belépő díj 1 korona.

Nemzeti Szalon tavaszi túrlata nyitva délelőtt 9 órától esti 9 óráig. Belépődij 1 korona.

Az iparművészeti múzeum és iparművészeti társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9-től 1 óráig.

Közelekedési múzeum zárva.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 8 órától 3—5 óráig.

Földtani múzeum (Sicfánia-ut 14. sz.) nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépő díj 1 korona.

Mozgásügyi múzeum (Kerepesi-ut 72.), nyitva d. e. 9 órától 1 óráig.

Scabaldalmi levéltár (Erzsébet-körut 10.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Osztlop-utca) nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és délután 3—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tanakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelmertörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetésesség ársütásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi ületvezetésége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körut 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somogyi Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI. Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálló, Murányi-utca 53. Budapest legelősebb szállóháza.

Union-Szálló, díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás-kéglapierem.

Petanovits Metropol szállóháza. Naponta hangverseny (lásd hirdetőt). Újonnan berendezett fényes éttermek.

Futzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza 1-ső rangú zenekarának hangversenye.

KÜLÖNFÉLÉK.

A fecskék.

— A szabadkai Szeretet-Árvaház beszentelése alkalmára. —

Kicsiny fecskék szegény lakói
Vidám csicsorgással üdvözlik a napot,
Boldog ott mindenki, meg van olgódve,
Mikor egy szemernyi annivalát kapott;
Boldog, aki kapja, boldog aki adja
Nem fárad el soha a jó anya szárnya,
Harmadik határig száll egy kis életért —
Kicsiny fecskeszeg türelmetlen várja;
Mikor már messziről hallja csicsorgását
Visszaérkezését a gondos anyának,
Majd hogy ki nem ugrik a kicsiny fészekből
Az édes anyára türelmetlen várnak;
S reggeltől estéig száll el nagy utakra,
Étet, itatja azt a kicsiny hadat, —
Mit az édes anya ad a gyermekének
Bizonyára méznél édesebb é falat!

Kirepült a fecske, amikor elindult
Tavaszi lágyszellő szállt a vidéken,
Aranyos nap sugarzó a földre,
S mosolygott az ég is olyan csodaszépén;
Nem látta még senki a felhőt ott távol
Amint félelmesen siet mindig jobban,
Nem tudta még senki, hogy a mosolygó ég
Nemokára olyan haragosra lobbant;
Nem sejté még senki, hogy nagy vihar támad
S jeges könyűt hullat titkolt haragjába —
Kirepült a fecske s nem tért többé vissza,
Csak várják és várják a kicsik hiába!

Elállt a vihar, esend van megint újra,
Tavasznak illata eltölti a tájat,
Ékes szivárvány a mennynek boltozatján,
Ujra itt az öröm, elmúlt minden bánat;
Örvend minden lélek a tavaszi napnak,
A mezők dalai oly vidáman csengnek —
Csak a fecskék szegény csendesült el mélyen,
Kicsinyke lakói szomorúak lettek;
Elmaradt az anya, — hol bújdosik messze?
Mért nem tér már vissza, amikor úgy várják?
Mért nem gondol rá uk, mért nem jó már haza?
— Legubbasztják fejük a szegényke párák!
Ne mondja meg senki, hova lett az anya,
Hadd szóljon a vihar, amely őt megölte,
Hadd szóljon a villám, amely jeges közel
Szárnyait lelketlen erővel letörte!
Mért nem gyújtotta fel azt a házat, melyben
Olyan szerencsétlen lett az a kis fészék,
Jobb lett volna ottan egyszerre pusztulni
Mint lassú halállal éhen halni néktek!

Ámde hagyjuk, hagyjuk ezt a süőt képet.
Ott van a szivárvány fenn a magas égen,
Isten lelke szólal meg onnan fölülről,
Essék szívetek meg a kicsiny fecskékén;
Nézzetek jól körül, hol maradt el árván
Hol maradt anélkül valamelyik fészék,
Nézzetek be minden egyes házikóba,
Sok elhagyott árva várja segítségét;

REGÉNY.

UJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

(82)

Tidemand lehajtotta a fejét. Titkos reménye is szertefoszlott. Hanka nem akar itt maradni. Ez alatt az égy pár hónap alatt más lett a gondolkodásmódja. Most másként látja a dolgokat. Csak egyetlen egyszerű szeretőt őt, nagyon szerette. Azon az estén, mikor elment a háztól.

— Jöjj csak gyakran Hanka. Mindennap — mondta Tidemand. — Hiszen nem én hoztam jösz, hanem a gyermekekhez.

Hanka lesütötte a szemét.

— De. Te hozzád. Igen. Eddig nem tudtam, hogy mit jelent az, ha az ember lelkét egyedül egy másik ember tartja lenyűgözve. Most tudom. Nem mozdulhatok a nélkül, hogy rád ne gondoljak, téged látok mindenütt és mindenben. Emlékszel arra a kirándulásra, melyet szegény Ole rendezett? Azóta meghódoltam neked. Nem szabadna megmondanom, de hidd el, hogy sokszor, nagyon sokszor sirtam kicsiny szobámban, mikor arra a kirándulásra gondoltam. Magamhoz szoritottam a karjaimat, ha rád gondoltam. Igaz, való igaz, hogy sohasem éreztem olyant, mint ott lent a vár alatti szobáskámban.

Nem, az egész idő alatt rosszul folyt a dolgom, amíg elvesztetted a pénzedet; akkor azonban egyszerre más ember letél, nagyon magasra emelkedted, úgy megnőttél. Sohasem feledtem el,

Nézzetek jól körül, ügyeljetek rája,
Elhagyva a szegény árvaikat ne hagyjuk
Segítsétek őket, — angyalokká váltok
Isten szavára, ha könyörültek rajtuk!

Caillag Károly.

Tolsztoj az öngyilkosságról.

Egy délországi lap Tolsztojnak egy magánlevelét közli kivonatolva. Ebben a levélben a jasznaja-poljanai bölcs az öngyilkosságról beszél rendkívül érdekesen s a lényege fejtegetéseinek természetesen az, hogy az öngyilkosság erköletlenség. Hanam a mód, amivel ezt Tolsztoj kimutatja, mindvégig megkapó.

Már maga a kérdés, hogy az embernek joga van-e megölni magát — így szól a levél — rosszul van felállítva. Jogról egyáltalában nem lehet szó. Csak az lehet a kérdés, vajjon okos és erköletlenség-e (az okos és az erköletlenség mindig azonos), hogy az ember megölje magát? Nem, az öngyilkosság oktalanság, — épp olyan oktalanság, mintha egy növénynek a hajtásait leomtatná, amelyet meg akarunk semmisíteni — az a növény nem fog megszűnni, csak szabálytalanul fog kezdeni nőni. Az élet megsemmisíthetetlen — az független az időtől és tértől és azért a halál az életnek csak a formáját változtatja meg, csak ebben a világban való nyilvánulását semmisítheti meg. Ha azonban az életnek ebben a világban vége van, először is nem tudom azt, vajjon nyilvánulása egy másik világban kellemesebb lesz-e a számomra és másodsor megfosztom magamat attól a lehetőségtől, hogy énemnek mindazt megszerezem, ami ezen a földön megszerezhető. Legfőbbképpen pedig azért oktalanság az öngyilkosság, mert ha eldobom magamtól az életet, amiért kellemetlennek tetszik nekem, ezzel azt mutatom, hogy hamis fogalmam van életem rendeltetéséről, ha azt tartom, hogy ez az én kedvteléseim kielégítése. Pedig az életet egyrészt énemnek tökéletesítésére, másrészt arra kell szentelnem, amiben az egész világnak az élete jut érvényre. Éppen ezért erköletlenség az öngyilkosság.

Az embernek a létezés megadja a lehetőséget arra, hogy a természetes haláláig éljen, de csak azzal a feltétellel, hogy az egész világ életét szolgálja. Az öngyilkos azonban csak addig használta, amíg kellemes volt neki, pedig hivatásának teljesítése minden valószínűség szerint akkor kezdődött, amikor az élet kellemetlennek tetszett neki.

Minden munka kellemetlen eleinte. Egy muszka kolostorban harminc évig feküdt egy szélütött barát, aki csak a kezét tudta megmozdítani. Az orvosok úgy mondták, hogy nagyon szenved, ő azonban nemcsak hogy nem panaszkodott az állapotára miatt, hanem a szent képekre nézve és keresztet vetve magára halálját és örömet fejezte ki az istennek az életnek azért a szikrájáért, amely benne még meg

mikor ott álltál a kormánynál és a hajót olyan biztos kézzel vezetted. Volt idő, mikor olyan könnyen el tudtál feledni és tudtam feledni önmagamot is; de az már régen volt, úgy rémlik, sok évvel ezelőtt.

Akkor nem voltál olyan, mint most, most már nem tudtál elfeledni. Boldog voltam, ha az utcán láthattalak és sokkal gyakrabban láttalak, mint ahogy hiszed. Egyszer a boltban találkoztunk, talán emlékszel is rá. Én emlékszem még arra is, hogy te emeltem fel a csomagomat; olyan zavarban voltam, hogy még máig sem tudom, hogy miképpen kerültem haza. Pedig egy szót sem szóltál hozzám. Oh igen, súlyosan megbüntettél...

— De Hanka, hiszen akkor még van valami remény. — mondta Tidemand.

Felállt, remogett, egyenesen állott s egyre Hankát nézte. Az asszony arca sugárzott, zölds szeméi aranyosan csillogtak, amint a lámpa sugarai megvilágították, keble emelkedett. Ő is fölállt.

— Igen, de... Te már nem szerethetsz. Nem, ne mondd, nem akarom, nem kedves András, nem akarom. Mégis, ha kevésbé szerettelek volna, talán, ha kevésbé szerettelek volna... Nem, lehetetlen, hogy el tudj feledni, lehetetlen. Hanka a kalapját és feléltőjét kereste.

— Ne menj, ne menj! — mondta könyörögve. — Én már nem emlékszem semmire; én vagyok az oka mindennek, annak is, hogy elmentél. Hallgass meg! Egyetlen egy nap sem mult el a nélkül, hogy rád ne gondoljam volna, most már olyan régen nem voltam jókedvű, már évek óta. Emlékszel-e még, hogy hogyan volt kezdetben? Mindig együtt voltunk, mindig együtt kocsikáztunk; együtt látogattunk meg ismerőseinket; vendégek is voltak nálunk s örültünk nekik és ki voltak világítva az ablakok; igen, emlékszel-e rá? Este azonban visszavonultunk a kis szobába s nem törődünk senki mással, egyedül akartunk

volt. Tizezrek jöttek az ágyához és nehezen képzelhető csak el, mennyi jó áradt szót a világba ettől az embertől, aki meg volt fosztva attól a lehetőségtől, hogy valamiképpen teréken legyen. Ez az ember bizonyára több jót cselekedett, mint ezer és ezer más egészséges ember, akik azt képzelik, hogy mindenféle tekintetben a világot szolgálják. Addig, amíg élet van az emberben, tökéletesítheti magát és szolgálhatja a világot. A világot pedig csak úgy szolgálhatja, ha tökéletesíti magát, s csak úgy tökéletesítheti magát, ha — a világot szolgálja.

— Az ok. Bukarestben a polgármesteri hivatalban mostanában alaposan revidálják a választókajstromát s azokat, akiket törölnek, hivatalos irással értesítik erről. A bukaresti Adevorhoz a minap a következő érdekes írást küldték be annak az illusztrálásul, milyen lelkiismeretesek a városi emberek az ő munkájukban. Szól pedig a magisztrátus írása következőképpen:

A Fanuzsa örnagy urnak.

Ezennel értésére adatik, hogy ön mostantól kezdve nem szerepelhet az első kerület választási kajstromában. Ennek oka, az ön nemrégiben történt elhalálkozásában keresendő.

— Az állatok múltja, jelene, jövője. Schoppenhauer, aki nagy barátja volt az állatoknak, úgy vélekedett, hogy az állatok csupán jelene van, múltjáról és jövőről nincs tudata. Ezt kétségbevonják s a cáfólok esetekkel igazolják álláspontjukat. A kulya például, amellyel rosszul bántak, kerüli a bántalmazóját, ellenben siet ahhoz, aki becézte és etette és pedig az élvezet szeretőire való visszaemlékezésből és annak a szeretetnek a reményében, ami vár rá. De beszélnek még hatásosabb esetről is. Egy papagály, amely sokáig egy dél-amerikai spanyol család birtokában volt, német házba került. Cocco volt a neve s régi gazdájánál rendkívül vidám, fecsegő fickó volt, új otthonában ellenben, ahol németül beszéltek, egyetlen szót sem csikarhattak ki belőle. Tizenkét esztendő mult el így. Akkor egy napon a német családhoz spanyol ember jött látogatásba. Cocco figyelmét megkapta a spanyol szó, érdeklődni kezdett a beszélgetés iránt, izgalma egyre nőtt, szárnyaival csapkodni kezdett, a legnagyobb megerőltetéssel hirtelen egy oszlop spanyol szót rikácsol el és e közben egyszer csak holtan bukott le kalitkájá állványáról. Szívizélhűdés érte. A hangok, amelyeket annyi esztendő óta nem hallott, olyan örömet okoztak neki, hogy ebbe az örömbé belepusztult.

— A Szajna titka. A párisi rendőrség hivatalos statisztikája beszámol azokról az állatokról, amelyeket a mult év folyamán Páris területén a Szajnából kihuztak. Ime a jegyzék: 2,021 kutya, 977 macska, 647 patkány, 507 szárnyas háziállat, 3066 kilió vágott hus (amelyet valahol bizonyára ilyen módon konfis-

lenni. Akkor azt mondtad, hogy koccintan akarsz velem és mosolyogtál és ittál velem, ám-bár fáradt voltál s alig tudtál levetkőzni. Hanka! Mind ennek már három éve, talán négy is... A szobádban pedig minden úgy van, ahogy régen volt, meg akarod nézni? Ne hidd, hogy elmozdítottunk valamit a helyéről és ha ott akarsz maradni... Tudod, ami engem illet, nekem sok dolgom van az éjél az íródában; bizonyosan egész csomó levél vár reám, bizonyos, hogy egész esomó. De a közöpszó szoba egészen úgy maradt, mint ahogy elhagytad; győződjél meg róla!

Kinyitotta az ajtót. Hanka utána ment és benézett; ott is égett a lámpa. Hanka belépett. Csodálatos, hogy ez az ember még most is ezt akarja, csodálatos! Megint itt maradhat, ő mondta, hogy itt szabad maradnia, visszavette. Szinte megdermesztette az öröm, nem szólt; pillantásai találtakoztak, a karjaiba vonta s megsókolta, úgy mint régen, mint évekké ezelőtt. Hanka behunyta a szemét s e pillanatban Tidemand azt érezte, hogy valaki lágú öléssel kuicsolja a kezét a nyakára.

X.

És megvirradt.

És felébredt a város, a kalapácsok csattogó larmája hangzott ki a műhelyekből, az utcákon lassu döcögéssel vonultak fel a parasztek szekerei. Ugyanaz a történet. A piacokon gyülekeznek az emberek, kinyitják a boltok ajtóit, a lárna egyre nő és a merev nézős kis leány újból fel s alá szalad a lépcsőkön. Újságot hord és a kis kutyája kíséri mindenüvé.

Ugyanaz a történet.

A "sarkon" csak tizenkét óra felé gyülekeznek az emberek, csupa fiatal és szabad ember. Mindegyiknek módjában van, hogy szórakozásainak éljen s sokáig aludjék. Ott vannak a nevezetes kikk tagjai, Milde, Norem és Öien, kettő

káltak), 210 nyul, 25 juh, 2 oszék, 66 malac, 5 sertés, 1 papagály, 609 különféle madár, 3 róka, 150 galamb és 3 sündiszó. — A vízből kihuzott emberokról persze nincsenek adatok ebben a statisztikában.

† **Természetről levélnyomó.** Hogy mindig kitalál az élelmesség valami újat, azt a legújabb német találmány erősen bizonyítja. Ez egy üvegből való félgömb, amelyben spirítusz vagy más preparáló folyadék van, s abban valamiféle preparátum tartózkodik. Növény, ázalg, gyök, pillangó, kigyó vagy más effélé. S ez az üvegfélgömb levélnyomó, s a természetudósoknak nagy öröme van benne, nemcsak azért, mert csinos dísz az íróasztalnak, hanem azért is, mert előmozdítja a természetről tudomány népszerűsítését is. Egy természetudós hívta fel a figyelmét az ilyen levélnyomók készítésére annak a müncheni társaságnak, amely aztán terjeszti az új találmányt. A tudós a félgömböket preparátumodényt látott valahol, amely nyílásával üveglapra volt ragasztva, s ez adta neki a levélnyomóhoz az ideát.

† **Mai gyerekek.** X. ur kétszer nősült. Van egy tíz éves fia és egy tíz éves unokája. A két gyerek a minap összeveszett valamin, s az egyik így kiáltott a másikra:

— Fogd be a szádát és vedd tekintetbe, hogy apád is lehetnék...

Szerkesztői üzenetek.

— Keziratokat nem adunk vissza. —

Egy tanácstalan. Leány-lelkének sajálem nélkül való tisztaságához először férfkört az élet valósága; és most tanácstalan, boldogtalan, kétségbeesett. Értjük a fájdalmát, de tudjuk, hogy ez el fog múlni. On nincsen is annyira megbánva, mint inkább rettenetesen meglepve. Az élet csupa konvencióból áll és ezért szokják hozzá a gondolathoz, hogy még sokszor és sokat kell meghoósatania vőlegényének, majdán férjének, ki is ugyanilyen helyzetben lesz önnel szemben. Arról pedig szó se lehet, hogy most már vége a boldogságának; majd, ha némsokára fiatal asszony lesz, mosolyogni fog a kis leány bohó készségében.

O. A levélben említett alapon, a fegyvergyakorlatnak a következők évre való elhalasztását igenis lehet kérelmezni. De ez a dolog annyi utánjáratot igényel, hogy legokosabb, na reabizsa a Dominke-féle katonaiügyi irodára. (VII. Kereposza-ut 6.)

Meszes. Szerezze meg *Courrier* francia és magyar beszéltetők és társalgás című könyvét. Ára 1 forint 80 kr. Megrendelheti a Budapesti Napló kiadóhivatalánál.

H. E. Tata. Forduljon a Kereskedelmi alkalmazottak országos egyesületének helyközvetítő osztályához, VII. Erzsébet-körút, Royal-szálloda vagy a Kereskedő Ifjak Társulatához. (IV. Magyar-utca 3.)

ulszterben, egy köpenyben. Öjen köpenyben. Hídeg van, fázznak, gondolatba elmerülve állanak s nem beszélnek; sőt még akkor is némán néznek egymásra, mikor Irgens, a jókedvű és finom Irgens lépett közéjük.

Nagyon korán volt még és hideg; egypár óra múlva lesz még csak kellemes az idő. Öjen legújabb prózai költeményét magyarizta, éjszakán át sikerült neki félig elkészíteni egy költeményt. Eleinte színes papirosra írta, olyan nagy-szerűek az ideát. De gondoljátok csak, hát nem egyszerű gondolat az költeményt írni az alvó városról? A nehéz, tompa csend, amely erre az alvó városra nehezedik; az ember úgy hallja, mintha tíz mérföldnyi messzeségből valami nagy, erős állat lihegne. Örökké tart, örökké való, hosszú, végtelen órákig — akkor hirtelen felébred a fenevad s mintha a tagjait mozgatná. Ebből csak lehet valamit csinálni?

Milde azt gondolta, hogy ebből igen sokat lehet csinálni; hogyan lehetne? Hisz most megint jó barátságban van Öjennel. Egyébként pedig most szorgalmasan dolgozik a Norvégia alkonya című könyv karikatúráin. Igen, hogy már rajzolt is egy pár kitűnő karikatúrát s hatalmasan kigunyolta ezt a költeményt. A kiadó sokat várt ettől a vállaltól.

Norem egy szót sem szól. Most hirtelen Larsberg bukkan föl az utca tulsó végén, Gregeren, az újságíró mellette lépked. A csoport egyre növekszik, mindenki öket nézi, nagyon sokan vannak azon a kis helyen. Az irodalom uralkodik a közegeten, az irodalom uralkodik a járdák fölött. A járókelők különböző ürgy alatt fordulnak meg, csak hogy még egyszer láthassák őket, ezeket az urakat, akik ulszterben vannak és köpönyegben. Milde is fölkelet az érdeklődést. Új ruha van rajta.

(Vége következik.)

Magyar Népkör. Ó-Becs. A szép *Darinka* című népsziművet *Klárné-Angyal* Ilka, a *Népszínház* volt érdemes művésznője írta s néhány évvel ezelőtt ebben a színházban került is színre.

Közigazgatás. 1. Aki sem választott tagja a törvényhatósági bizottságnak, sem hivatalból nem az, a közigazgatási bizottság tagja nem lehet. 2. Szabolcs-vármegye alispáni hivatalánál tudhatja meg. 3. A közigazgatási bizottság tagjai: a főispán, alispán, főjegyző, tiszti ügyész, arvaszékí elnök, főörvos, a kir. adófelügyelő, a kir. állampénztári hivatalnok a törvényhatóságban levő első hivatalnok, a kir. tanfelügyelő, a kir. ügyész, a posta és távirai kerület igazgatója és a közgyűlés által választandó 10 tag.

L. G.-né. Az ilyen esetek novellákban és regényekben nagyon gyakran fordulnak elő, de az élet csak mint kivételeket ismeri.

Kakillóvár. Az anyu a fiam be folyamodást a belügyminiszterhez kiskora fiának névváltoztatása iránt. A folyamodásban mondja el nyíltan az okot s az előzményeket, igazolja be közszégy bizonyítványokkal, hogy együtt élt a fiu természetes atyjával, hogy a természetes apa testvérei beleegyeznek, hogy a fiu ugyanazt a nevet viselje, amelyet ők. A kérvényre 1 koronás, a mellékletekre: születési, illetőségi, közszégy bizonyítványra és az érdekeltesteveteket együttes beleegyző nyilatkozatára 30—30 filléres okmánybőlyeg kell. A belügyminiszter ilyen körülmények közt talán megadja az engedélyt a névváltoztatásra, de semmiesetre sem *th*-vel és *y*-nal, csak egyszerű *t*-vel és *i*-vel.

En. Mutassa be az illető fizetési urát édes anyjának, aki megtalálja majd a meghívás tapintatos módját.

Borzavári. I. *Hadnagy:* 1440 korona fizetés és 904 korona lakbér. *Főhadnagy:* 1650 korona fizetés és 904 korona lakbér. *Százados, II. osztály:* 2040 korona fizetés és 1488 korona lakbér. *Százados, I. osztály:* 2400 korona fizetés és 1488 korona lakbér. *Órnagy:* 3360 korona fizetés és 1595 korona lakbér. *Alvezédes:* 4200 korona fizetés, 2024 korona lakbér. 2. A hadbírói alkalmaztatáshoz jogvégzettség szükséges. A tiszti fizetések ugyanezek.

Sugár. A névmagyorsítási kérvényhez a születési és illetőségi bizonyítványokat kell mellékelni. Amazt az anyakönyvvezetői hivatal, ezt az illetékes közigazgatási hatóság állítja ki. A kérvény és mellékletei bélyegköltések.

M. L. Szegvár. Ha vőleltenül el nem kell valamely nagybetűhez utazniok, mindkettejüket Budapesten találja s akkor fogadnak is.

M. Sp. Beszterce. Meltóztatások a *Budapesti Napló* 135. számában utánanéznai s meg fogja találni válaszukat.

B. J. Újpest. Ajánljuk Kelmár Antal könyvét: A villamoságról. Ára 1 forint 60 kr. Megrendelheti a Budapesti Napló kiadóhivatalánál. Abban megtalálja, hogy milyen erősségű áramra van szüksége.

Komárommegyei. Igaza van. Tévedés volt. A sietős munkában azonban az ilyen tollhiba bizony néha megessik.

Árva. Budapesten, a királyi palotában, a kir. kabinetirodánál kell kihallgatásra jelentkezni. Ott meg kell mondania az okot is, mely miatt ő felsége elé kíván járulni. A kihallgatásra lehetőleg fekete ruhában jelenjen meg s kérését röviden foglalja írásban is. A folyamodásban ez a megszólítás használandó: Császári és királyi apostoli felség, legkegyelmesebb uram.

V. S. Eger. *Budapesti Napló* szerkesztősége, VIII. József-körút 18., vagy Budapesti főposta és táviradigazgatóság, IV. Koronaherceg-utca.

B. J. Budapest. Küldje be valamely szépirodalmi lapnak. Ha beválnak, esetleg tszteletdíjat is kapnat értük.

G. S. Élesd. I. Gergely, Gulyás, Gálos, Gara. 2. Világosítsa föl a leányt szándékai fölül. Ha viszontszerei, bizonyosan várni fog öre.

N. E. Ungvár. Sohse lehet biztosan tudni, hogy hol tartózkodik, mert folyton utazgat. Legjobban teszi, ha levelet az olasz képviselőházba, Rómába címezi.

Szeptett. Levele — ugy látszik — elkallódott a postán; ismételje meg kérdését, amelyre szívesen fogunk válaszolni.

125 279. sz. előzetes. M. K. orsz. képviselő lakása: VIII. József-körút 65. Címe: nagyszűcs.

W. M. Tanítói oklevele alapján kérheti, hogy a póttanáralkába helyezze. De szolgálna kell.

F. M. Az előbbi kifejezés a helyes, az utóbbit nyelvtanilag helyesen nem lehet alkalmazni.

K. F. Budapest. Vegyen egy jó grammatikát, azután olvasson és beszélgeszen minél többet nemetül.

Móka bácsi. Meltóztatások a Knézes-utcai gyermek menedékház igazgatóságához fordulni, ott megmondják a felvétel feltételeit.

Clairette. Ange Pitou = Gergely István.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Négyszázalékos magyar koronajáradék. Az ujonnan kibocsátásra kerülő négyszázalékos magyar koronajáradék iránt, melyre a nyilvános aláírás eszközölését e hónap 23-ára tűzték ki, ugy az osztrák-magyar monarchiában, mint a külföldön rendkívül nagy

érdeklődés mutatkozik, a mi abban jut kifejezésre, hogy az új kölcsönre az összes aláírási helyeken az aláírásra kitűzött időpont előtt már eddig is számos és igen jelentékeny előjegyzést eszközöltek. Magyarországon csaknem az összes fővárosi pénzügyintézeteknél és biztosító társaságoknál, valamint a vidéki nagyobb intézeteknél az előjegyzések tetemes összegre rúgnak.

Az Országos Iparegyesület igazgatósága tegnap délelőtt a közgyűlés után ülést tartott, amelyen a végrehajtó és a pénzügyi bizottság tagjait választották meg. A végrehajtó bizottság tagjai lettek: Matlekovits Sándor, Burchard-Bélavary Konrád, Neuschloss Marcel, Ráth Károly, gömöri Szontagh Pál, Hivatalból tagjai a bizottságnak gróf Zichy Jenő egyesületi elnök, lovag Falk Zsigmond, Thék Endre atelnökök, Gelléri Mór igazgató, jegyzője dr. Soltész Adolf titkár. Az így megalakult bizottság elnökévé Matlekovits Sándort választotta meg. A pénzügyi bizottság tagjai lettek: Ungár Ignác, Ghyecz Béla, Arnstein Henrik, Havas Sándor, Török György.

Menetrendváltás. Az államvasutak igazgatósága, amint értesünk, elrendelte, hogy a Budapestről délután 1 óra 55 perckor induló gyorsvonat június elsejétől kezdve Nagyváradtól folytatást nyerve egészen Kolozsvárig, Debrecenről pedig Szatmárig. Ezzel a változással Kolozsvár és Szatmár visszakapja az este oda érkező gyorsvonatját, amelyet most május elsején szüntettek be.

Déltünyös-ankolci. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság ma tartott aukcióján 9000 láda narancsot s citromot adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 6.— koronától 8.— koronáig, 200-as 6,50— koronától 10.— koronáig, 300-as 7,50 koronától 14.— koronáig, 360-as 7,50 koronától 12.— koronáig. Vérsiros narancs: — K-tól — K-ig. Citrom: 300-as 5,50 koronától 11.— koronáig, 360-as 6.— koronától 10.— koronáig.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog Hitelbank koronáértékű 4%-os zálogleveleinek tiszszervi évi sorsolása június 1-én délelőtt 10 órakor lesz.

Fizetésektelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésektelenségeket jelenti: Bucho Adolf kereskedő Bécs, Kohn Lina kereskedő Babothi-Sopra, Jeremiás Imre kereskedő T-Szántó, Simovics M. K. kereskedő Fehéretemplom, Molnár kereskedő Bécs, Kroo Henrik kereskedő Munkács, Roubiesk Mács kereskedő Prága.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 38,50 korona, áruban 39.— korona. — Bébesen az irányzat szilárdabb. A nyersszesz ára 42,60 korona pénzben, 43.— korona áruban.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártíri vásárpénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás — db juh, — keeske. Jegyzett árak: Elsőrendű nyírott ürü 44 f-től 48 f-ig, kivételesen — f. kgként, vagy 38 k-tól 38½ k-ig páronként, középmínőségű ürü (nyírott) — f-től — f-ig, kivételesen — f. kgként, vagy — k-tól — k-ig páronként, angol keresztetű (középmínőségű) gyapjas — f-től — f-ig, kivételesen — f. kgként, vagy — k-tól — k-ig páronként, kosok legjobb minőségű — 45 fillér, páronként 50 korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként — korona, szerbiai juhok páronként — korona, romániai juhok — koronáig, kiverési juhok — koronáig, páronként — korona, kecskék — korona páronként. Az egészen kis felhajtás is, vevők csekély számu jelenléte miatt, csak nehezen tudott elkelni.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár érzésvétele 1900. évi május 19-én. Készlet 587 darab. Értékett 167 darab. Összesen: 754 darab. — Eladott 263 darab. Maradt 491 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 80—96 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 98—102 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 98—102 k-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 80—96 koronáig. Malacok — 80 korona 100 kilónként. A vásár hangulata élénk.

Bécsi vágómarhavásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban tegnap megtartott vágómarhavásárra felhajtottak 3627 darab magyar, 657 darab galíciai, 55 darab bukovinai, 787 darab németországi, — összesen tehát 5623 darab szarvasmarhát. Bikákban élénk volt a forgalom.

Jegyzések: 100 kilogrammonként 610 sulyban: magyar hízóökr I. minőségű 62—67 fillér, kivételesen — 70 fillér, II. minőségű 54—61 fillér, III. minőségű 46—53 fillér, galíciai hízóökr I. minőségű 62—70 — fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 55—61 f., III. minőségű 48—54 f. német hízó ökr I. minőségű 70—77—78 f., kivételesen — fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér, legelő ökr 40—54 fillér, bika és tehén 100 kilogrammonként 38—40 korona.

A budapesti gabonátözde.

Budapest, május 21.

Jó kínálat és vételkedv és szilárd irányzat mellett a forgalom ma élénk volt. Forgalomba került 33.000 métermáza buza 5 fillérel magasabb áron, Rozsban az árak 10 fillérel emelkedtek.

Eladottai:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 300 mm. 79-5 k. 8 K. 35 f., 3700 mm. 79-5 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 79-3 k. 8 K. 27½ f., 800 mm. 79 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 22½ f.

500 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 78-5 k. 8 K. 20 f. keverékes, 100 mm. 78-5 k. 8 K. 10 f. felső, keverékes, 100 mm. 78 k. 8 K. 10 f. sárga, 100 mm. 78 k. 8 K. 20 f.

Pestmegyei: 606 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79-6 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 400 mm. 79 k. 8 K. — f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 83 f. sárga, keverékes, 600 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 400 mm. 77-5 k. 7 K. 95 f., 300 mm. 76 k. 8 K. — f.

Erdélyi: 600 mm. 78-5 k. 8 K. 27 1/2 f., 400 mm. 78 k. 8 K. 27 1/2 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 27 1/2 f. Fehérmegyei: 300 mm. 76 k. 8 K. — f., 500 mm. 78 k. 8 K. — f., 100 mm. 75 k. 7 K. 85 1000 mm. 73 k. 7 K. 85 fillér.

Makói: 3500 mm. 77 k. 8 K. 27 1/2 f. Kalocsai: 1850 mm. 75 k. 7 K. 95 f. Bácskai: 100 mm. 73 k. 7 K. 70 f. O-Becsei: 3060 mm. 73-5 k. 8 K. — f. Pancsovai: 2000 mm. 74-5 k. 7 K. 77 1/2 f. Bánáti: 3300 mm. 78 k. 8 K. 20 f. Szentesi: 1000 mm. 77-8 k. 7 K. 26 1/2 f. Szerbiai: 4000 mm. 76 k. 7 K. 47 1/2 f., 3000 mm. 76 k. 7 K. 47 1/2 f.

Mind 8 hónapra. Rozs: 300 mm. 7 K. — fillér. Lészpénzfutás mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'Buza' (wheat) and 'Egyéb gabonafélék' (other grains), listing various types and their prices in K and f.

Table with columns for 'Rozs' (barley) and 'Köles' (rye), listing various types and their prices in K and f.

A határvidéklet folyamán a következő köte-pek törtek:

Table listing prices for various types of wheat (Buza májusra, októberre, etc.) and other grains.

Déli órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing prices for wheat (Buza májusra, októberre, etc.) and other grains, including 'Délután fél 5 órakor zárul'.

Délután fél 5 órakor zárul:

Table listing prices for wheat (Buza májusra, októberre, etc.) and other grains.

A budapesti értéktőzsde.

A mai értéktőzsde irányzata tartott volt, a szilárdaság főleg államvasutakban fejeződött ki, melyek ismét mintegy 6 koronával javultak. A helyi piac üzletlennel.

A déli tőzsde szerény forgalom mellett változallan. A helyi piac üzletlennel és a mellett meglehetősen ártartó.

Valuták és éroaváltók gyengébbek. Az előtőzsde: tartott.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 727.—728.—, Osztrák hitelrészvény 725.—726.30. Osztrák-magyar államvasut 648.25—653.50. Jelzálogbank 454.50—455.—. Rimamurányi vasmű részvény 585.—586.50. Közúti vasut 624.—625.—. Salgótarjáni közszénbánya r.-t. 638.—644.— korona.

A déli tőzsde változatlan. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 725.—, Osztrák hitelrészvény 725.50—726.50. Osztrák-magyar államvasut 653.—655.—. Jelzálogbank 456.—457.—. Rimamurányi vasmű részvény 585.—586.—. Közúti vasut részvény 623.—624.— korona.

Forgalomba került: Hazai takarékpénztár részvény 160.50. Téglá és cement részvény 10.—. Salgótarjáni közszénbánya részvény 535.—536.— korona árfolyammal.

Utőtőzsde. A 4 órai záratkor maradt: Osztrák hitelrészvény 723.25. Magyar hitelrészvény 726.—. Leszámitoló bank 490.—. Rimamurányi vasmű 785.—. Osztrák-magyar államvasut 650.—. Közúti vasut 622.—. Villamos vasut 318.— korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezon szerinti hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar — korona, vörös aprózemű — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bántási — korona, közepözemű — korona, nagyszemű — korona. Disznózsír: budapesti 56.—56.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 46.—47.— korona, 3 darabos 50.—51.— korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.75—19.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 24.50—25.— korona, 85 darabos 29.50—30.— korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 16.75—17.— korona, 100 darabos 23.—23.25 korona, 85 darabos — korona. Szilvaiz: szlavóniai 18.50—19.— korona, szerbiai 16.50—17.— korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, május 21. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Az időjárás kedvezőre fordult, csak éppen Magyarországból és Csehországból jelentettek az utolsó éjszakáról fagyot; ennek következtében az éppen nem élénk határüzletben az irányzat szilárd volt; buza 2, rozs 4, zab 5, tengeri 3—4, repce 10 fillérrel javult.

Buza május—június 8.12—8.10, őszre 8.37—8.33 —8.37, rozs május—június 7.40, őszre 7.63—7.61—7.62, zab őszre 5.63, tengeri május—június 5.90, július—augusztus 5.93, zab május—június 5.46—5.48, repce augusztus—szeptember 13.75—13.85. Felmondottak 1000 mm. tengerit.

A készáru piacán a fogyasztás tartózkodó volt s az üzlet esőndesen indult, az irányzat szilárdult, amennyiben buza-, rozs- és tengeritől 5 fillérrel többet kellett volna fizetni, mint szombaton. Buza őszre 8.34, rozs őszre 7.64—7.62, repce augusztus—szept. 14.20—14.40 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén az államvasutak papirjai emelkedtek és kedvező londoni hírek hatása alatt szilárdult az irányzat.

Déli tőzsdén tartott a szilárd irányzat. Záratkor csendes volt a forgalom, az irányzat tartott.

Bécs, május 21. (Magyar Ártékek zárlata.) 4% aranyjárdék 116.15. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 138.25. Magyar vasut kölcsön esztiben 99.—. Magyar leltel vasuti állami kötvény 117.25. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 490.—. Rimamurányi vasmű részvény 585.50. Magyar kecskésjárdék 91.40. 4% os Magyar földtengeri kötvény 91.70. Magyar hitelbank részvény 728.—. Magyar nyveremény kölcsön sorsjegye 159.—. Kassa-óderbergi vasut részvény 351.—. Magyar kereskedelmi bank 2670.

Bécs, május 21. (Osztrák Ártékek zárlata.) 4% papírjárdék 97.65. 4% os osztrák aranyjárdék 116.—. 1860-iki sorsjegye 134.50. Osztrák hitelsorsjegye 378.—. Angol-osztrák bank 286.—. Bécsi bankkegyesület 513.50. Osztrák-magyar bank 1775. Déli vasut 110.—. Dunaszerdahelyi részvény 740.—. Dohányrészvény 296.—. Császári és királyi arany 11.38. Német bankváltók 118.25. 4% os eszt. járdék 97.25. Osztrák koronajárdék 96.75. 1884-iki sorsjegye 202.50. Osztrák hitelintézet részvény 724.50. Unionbank 589.—. Osztrák Länderbank 443.—. Osztrák-magyar államvasut 652.25. Elbavölgyi vasut 478.—. Alpesi bányarészvény 520.75. 20 frankos arany 19.28. Londoni váltóár 242.42. Bécsi Tramway —. Az irányzat gyengébb.

Bécs, május 21. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 724.— Magyar hitelrészvény 728.—. Angol-Osztrák bank 287.—. Bécsi bank egyesület 514.—. Union bank 588.—. Länderbank 443.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 651.50. Lombard 110.—. Elbavölgyi vasut 478.—. Északnyugati vasut rész. 470.—. Dohányrészvény 297.—. Rimamurányi vasmű 585.50. Alpesi bányarészvény 519.—. Májusi járdék 97.65. Magyar koronajárdék 91.35. Török sorsjegyek 116.—. Német birodalmi márka 118.32. Napoleon d'or 19.27.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, május 21. (Tőzsdéi tudósítás.) Az a híresztelés, hogy a Laurakohónak a 1566-ban kiadandó negyedéves jelentése várakozást megaladó kedvező eredményt fog kimutatni, továbbá a Libernia áprilisi kimutatása hozzájárult a bányarészek szilárdulásának fokozásához s ennek

tulajdonítható, hogy a bányarészek jóval magasabb árfolyamokkal indultak. Bankok és járdékok csekély forgalom mellett jól tartották magukat. A vasutak közül Osztrák Államvasut Bécsre javult, Prinz Heinrich, Kanada-Pacific, Northern-Pacific, transvaali és dortmund-gronau részvények szintén javultak, ellenben a líbeck-bücheni vasut részvényei a külsőben álló tőkeemelések miatt gyöngén állottak. Magán-leszámitolási kamatlat 4 1/2%.

Berlin, május 21. (Zárlat.) 4% os papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 97.80. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 91.25. Osztrák-magyar államvasut 136.10. Kassa-óderbergi vasut —. Bécsi váltóár 84.45. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.50. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 186.—. Altalános villamosítási Edison 245.25. Gelsenkircheni 219.40. Laurakohó 263.0. 4% os eszt. járdék 96.60. 4% os magyar aranyjárdék 97.—. Osztrák hitelrészvény 226.—. Déli vasut 26.25. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.25. 4% os új orosz kölcsön 93.80. Török dohányrészvény 155.50. Olasz járdék 94.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 161.10. Harpeni 231.25. Az irányzat ingadozó.

Berlin, május 21. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszázalkos magyar aranyjárdék 97.—. Magyar koronajárdék 91.25. Osztrák hitelrészvény 225.—. Osztrák-magyar államvasut 138.50. Déli vasut 26.25. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.15. Buschlehradi 300.—. Orosz bankjegy 216.25. (Ultimo.) Lombard —.

Hamburg, május 21. (Zárlat.) 4% os eszt. járdék 96.50. 1860. sorsjegy 138.—. Déli vasut 26.—. 4% osztrák aranyjárdék 98.50. Osztrák hitelrészvény 226.10. Osztrák-magyar államvasut 138.75. Olasz járdék 94.70. 4% os magyar aranyjárdék 97.20. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, május 21. (Zárlat.) 4% os papírjárdék 96.90. 4% osztrák aranyjárdék 97.85. Magyar koronajárdék 90.95. Osztrák-magyar bank 126.70. Déli vasut 26.—. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.85. Bécsi bankkegyesület 129.—. Villamos részvény —. 6% os magyar aranykölcsön 77.80. 4% os eszt. járdék 96.75. 4% os magyar aranyjárdék 97.10. Osztrák hitelrészvény 226.20. Osztrák-magyar államvasut 139.—. Északny. vasut —. Bécsi váltóár 84.45. Párisi váltóár 813.75. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 260.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 21. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 225.50. Osztrák-magyar államvasut 138.75. Déli vasut 26.—. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 94.75. Laurakohó 260.40. Harpeni 238.80. Disconto —. Alpesi —. Bécsi bankkegyesület —. Gyöngy —.

Páris, május 21. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 693.—. 4% osztrák aranyjárdék —. Osztrák Länderbank —. Francia járdék 101.07. Ottomanbank 575.—. 3 1/2% os francia járdék 101.87. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4% os magyar aranyjárdék 96.60. Párisi bankrészvény 1175.—. Olasz járdék 94.65. Francia tőzserész. járdék 99.90. Osztrák földhitelintézet részvény —. Török dohányrészvény 321.—. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 21. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar első sorsjegy: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 102—104 fillérig. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedés súlyban) — krajcárig. Fialtal nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 106—108 fillérig. Fialtal könnyű (páronként 251—320 kilogramm terjedés súlyban) 104—105 fillérig. Fialtal könnyű páronként 250 kilogramm terjedés súlyban) 102—103 fillérig. II. Magyar szedeti: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcárig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — krajcárig. — Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedés súlyban) — krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) fillérig. — Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedés súlyban) fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedés súlyban) fillérig. — IV. Romániai eredeti (Staehe). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedés súlyban) fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedés súlyban) — krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 103—105 fillérig. — Közép (páronként 240—280 kilogramm terjedés súlyban) 102—103 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedés súlyban) 98—102 fillérig.

Sertésüzlet s. m. 1900. máj. hó 19. napján volt készlet 42739 darab. 1900. május hó 20. napján elhíttatott 450 darab. 1900. évi május 20. napján elszállított 429 darab. 1900. május hó 21. napjára maradt készletben 42760 darab.

Időjelzés. — A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, május 21.

A maximum terjedelmében megnövekedve lassan délkeleti Európa felé húzódik, miután Északnyugaton új depresszió sülyesíti a légymasszát.

Közép- és délkeleti Európában a maximum hatása alatt derült, száraz idő uralkodik. A hőmérséklet nyugaton emelkedett.

Hazánkban az éjjeli lehűlés igen érzékeny volt. A hőmérő számos helyen megkezdette a fagypontra sőt az északi Kárpátok egyes vidékein a fagypontra alá sülyes. Esetlő csapadék a tengerpart környékéről jelentettek.

Küldés: Derült, száraz idő várható hőemelkedéssel.

Advertisement for 'Ha kerékpárt vagy varrógépet' (If you want a bicycle or sewing machine) featuring an image of a woman with a bicycle and the 'Schweitzer' brand name.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1900. május hó 22-én.

Arnoldson Sigríd assz. vendégfelleptével.

Lakmé.

Dalmtó 3 felvonásban. Zenéjét szerzeszte Dolibes Leo. Szövegét írták Gondinet és Gillis. For. Ábrányi E.

Kedzete 7 1/2 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. május hó 22-én.

A jó barátok.

Színmi 4 felvonásban. Irtá Sardou, Fordította Szezdahelyi Kálmán.

Személyek:

Tolosan	Nádya	Cecília	Hegyesi
Marécat	Vizvári	Emília	Vizvári M.
Caussade	Ujházi	Rafael	Nagy Ib.
Maurice	Dezso	Jenni	Keizeri I.

Kedzete 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. május hó 22-én.

Golgotha.

Dráma 3 felvonásban. Irtá Philipp Félix. Fordította Ruttkai György.

Személyek:

Pritorius	Szathmáry	Ellen	Berzötei
Johanna	Jászai	Bilau	Gál
Herbert	Góth	Dorottya	Szerémy
Alfréd	Fenyvesi	Ferenc	Balassa
Egon	Bihari	Helen	Rálint

Kedzete 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. május hó 22-én.

Fedák Sári kisasszony mint vendég.

Kadétkisasszony.

Operette 3 felvonásban. Irtá Pásztor Árpád. Zenéjét szerzeszte Mäder Raoul.

Személyek:

Williamson	Németh	Lella Ullah	Bárdy
Lucy, énekes	Fedák	Robertson	Raskó
Billy	Szarnai	Watkins	Kovács

Kedzete 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. május hó 22-én.

El Párisba!

Látványos, zenés bohózat hat képmén. Irták Heliai Jenő és Makai Emil.

Személyek:

Sólyom	Füredi	Manci	Láng E.
Szabó	Kardos	Boriska	Aranyossy
Mák József	Sziklai	Fülöp Tóbi	Giréth
Osztopán	Boross	Cascara	Margó

Kedzete 7 1/2 órákor.

URÁNI SZÍNHÁZ

Kerepesi-út 21.

Kedd, 1900. május hó 22-én.

Velence.

Irtá Desseffy Arisztid.

Kedzete 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(Budán, a Krisztinavárosban.)

Kedd, 1900. május hó 22-én.

Cyrano de Bergerac.

Romantikus dráma 5 felvonásban. Irtá Edmond Rostand. Franciából fordította Ábrányi Emil.

Személyek:

Cyrano	Pethes	Roxan	Hahnol
Christián	Szabó	Mont Fleury	Paragó
Guiche gróf	Klenovics	Bellerose	Sándor
Ragueneau	Krémer	Jodet	Szalai
Le Bret	Sebestyén	Liza	Tárnoky
Carbon	Szálgyai	Martha	Pajor
Lagnière	Hadványi	D'Artagnan	Erőss
Vaivert	Stoll	Margherite	Kissné

Kedzete 7 órákor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. május hó 22-én.

A kut és a vadmacska.

(Szulamith-paródia.)

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irták Miklós Imre. Az énekeszövegeket és coupletákat írta Kövessy Albert. Zenéjét összeállította Várdi Aladár.

Kedzete 7 1/2 órákor.

VÁROSLIGETI SZINKOR.

Kedd, 1900. május hó 22-én.

Nebántsvirág.

Énekes színmű 4 felvonásban. Irták Meilhae és A. Millaud. Fordították Evva Lajos és Rákosi Viktor. Zenéjét szerzeszte Hervé.

Kedzete 7 órákor.

Parád gyógyfürdő.

Vastimsó fürdővel és hidegvizgyógyintézettel, égyényes-kénes savanyúvíz és természetesen arzen vas tartalmú forrásokkal. Lakások utonnan épült 20 olcsó szobával kibővítetek, a vendégek élelmiszeréről Verseygy István jótéri könyvéje gondoskodik. Az évad május 15-től június 20-ig, főváros június 21-től augusztus 20-ig, utóévad augusztus 21-től szeptember végéig tart. — Az elő- és utóévadban a lakások 30%-kal olcsóbbak. Ingyen prospectussal és minden felvilágosítással kezelegesen szolgát.

A fürdőigazgatóság.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Oláh Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss vacsora. A gyönyörű téli kertén kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes fohérterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Somossy Mulató !! Magyar találmány!!

(Nagymező-utca). Albrecht Ferenc, igazgató. Pénztárnyitás 7 1/2-kor. Kedzete 8 1/2-kor. Hatós sikere a májusi műsorának. Szencziacs! Fenomenális! Miss Amelia Stone a jelenkor legérdekesebb operett énekesnője. La Jolie Nanon Lucia párisi excentrikus énekesnő.

LE FOLLET némajátékosok.

Ugymint fellépte az összes műsoroknak. Holnap szerdán, először: A trapezunti hercegnő.

Előadja az ujonnan szerződött operett- és bohózat-társulat. Jegyek a nappali pénztárnál és elővetelben Weiss A. nagytársada Károly-körút 26.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készitettek.

ÁLLATKERT Utolsó hét! Utolsó hét!

Hagenbeck testvérek indiai kiállítására a MALABÁROK Körülbelül 50 bennszülött férfi, nő és gyermek. Közülük akrobaták bambuszbotokon, bajadrok, kardnyelők, tűz, alarcs és ürdüktáncosok, komédiások, zenészek, kőtel- és kardtáncosok, táncosok, bívcsézek és egy törpe. Nagy program: indiai falu, templom, iskola és az összes népszeg körmenete. Előadások hétköznapokon 4 és 6 órákor, vasárnap d. e. 2/12-kor és d. n. 1/25 és 6 órákor tartanak. Belepidőj mint rendezés 30 kr. A tea-pavilonban orosz tea ingyen adatik.

FOLIES CAPRICE

Ma nagy ujdonsági est!! 11 órákor: Die Hochstaplerin.

Bohózat Leitner H. 451. Megelőzőleg 10 órákor. Megelőzőleg 10 órákor. Szencziacs ujdonság!

A csonkafülv ember.

Bohózat. F. de Croiset eszméje után írta Etienne. Rendező Rott S. Személyek:

Bachruch Jeremiás zabnagykereskedő	Pfeifer M.
Céla, neje	Schindlerné G.
Hajnalka, leányuk	Ferenczy Za.
Dr. Kazár Ede ügyvéd, mellesleg milliomas	Rott S.
Dr. Spitz Gerő, ideggyógyor	Steinhardt G.
Szimathy Leó hírlapíró	Püster B.
Geddon, Dr. Kazár szolgája	Peterdi Gy.
Adonyi Mariska műlovarnő	Jungwirth C.
Lili, szobaleány egy budapesti nagyszállóban	St. Lengyel G.
James, főpincér	Echten K.

Ujságírás, távirószolgá. Történet napjainkban, egy elsőrangú budapesti nagyszállóban, Dr. Kazár külön lakosztályán.

AZ „ANKER“ élet- és járadék biztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deak-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapították 1858.

Összes vagyon 134 millió korona. Biztosítási állomány 500 millió korona. Eddigi kifizetések 213 millió korona.

A nyereség-részesítéssel biztosítottak a vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztályok szerint — mint husz év óta — 1890-ben is az A osztályosok díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve.

A vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztályok szerint (évente) emelkedő osztályok az összes — az egész biztosítási tartomány keresztül befizetett díjak 3%-a, illetőleg az évi díjak 1897 9%, 1898 12%, 1899 15%, 1900 18%-a fizetett ki készpénzben.

Előnyös kihazasítási és vegyes biztosítások.

Olcsó díjak. Kedvező feltételek. A képzhető legnagyobb biztonság. Prospektussal és felvilágosítással szolgát a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügyünkösök irintú ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

NÉMETFÖLDI KIRÁLYI CARRÉ-CIRKUSZ

Carré Miksa igazgató. Ma kedden, 1900. május 22-én este 7 1/2 órkor: nagy dísz előadás válogatott műsorral.

Fellépte csakis elsőrendű művészeknek, lovaglás és elővezetés a legjobb iskola és szabadon idomított lovaknak, kiváló bohók és a dummer auguszt. Szerdán május hó 23-án este 7 1/2 órákor nagy dísz előadás, melyben általános óhájra Carré Oscar igazgató ur az 5 szabad idomítottat ez időnyben először fogja bemutatni. — Csütörtök, május hó 24-én 2 nagy ünnepl előadás délután 4-kor és este 7 1/2 órákor. A délután 4 órai előadásban a 10 éven alóli gyermekek az összes ülőhelyeken felélt itetik. Az esti előadásban először: Az angol vadászat, nagy szenziacs sportjáték.

Vendéglő megnyitás.

A Szt.-Lukácsfürdőben a nyári vendéglő

az igazgatóság saját üzemében megnyit. Izletos ételk és italok, olcsó árak. Új étterem az udvarban (zárt helyiség). Gyönyörű terrász a Dunaparton.

Egész nap katonazene.

Segitsük a magyar ipart!!!

DÓCZI MÓR cipész saját készitött nagy cipőraktára Bpest, Kerepesi-út 10 D.

Ajánlja csupán hazai fából és magyar munkából álló ázsiasított csizmák és tartós cipők és csizmák, az osztrák és külföldi cipőkösökkel olcsóbban, u. m.

Férfi-cipő: Sima cipő borjúbőrű 2.50, Betétes cipő borjúbőrű 2.20, Sima cipő zergebőrű 2.30, Betétes cipő zergebőrű 2.50, Divatos sárka 1.80, Divatos forma-cugos 4.-, Szalon-v. orosz-cugos 4.-, Val. szarvasbőr cugos 4.20, Vízsz. fűzős, kutyú szar. 4.20. Női cipő: Fekete vagy világos 2.50, 3 db borbéli, igen elegáns 2.50, kivitelben. tánc-cipő 1.80, Lakk-tánc-cipő, borsarokkal 2.-, Szalon-v. orosz-cugos 2.50, Lakk kutyúbőr-fűzős 3.50, szarval gombos 3.80, Lasting 10cm. sely. cugos 2.70, Fűzős, kutyú szar. 5.-6.00, Cheveau-cipő 5.-6.00.

Saját gyártmányu fa- és vasbutor, rézágak, ruganyos acél-sodrony-ágybetétek, afrik- és löszor-matracok, szalngarniturok, kerti butor és gyermekkoocsik

részletfizetésre

minden árfelmérés nélkül — gyári árakban — előszámla mint tálból készpénzfizetés mellett. Vidéki megrendelőknek árjegyzék so filter bélyeg beküldése ellenében.

PÁPAI és NATHÁN

legértebb, legnagyobb és legszolidabb speciális üzlet a szakmában. BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-UT 2. SZ. (Fonciére-palota.) Gyár: VII. ker., Csengery-utca 7. szám.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PÁP IAN PÁP IAN PÁP IAN

3 összehajtható vasgőy 10.-, 3 db kivethető matracal 10.-, 1 db rugó paplan 1.80, 1 db rugó paplan prima 2.80, 1 db rugó paplan 3.50, 1 db atlasz eszmiri paplan 4.80, 1 db atlasz selyem paplan 8.-, 1 db fe. atlasz selyem 12.80, 1 db fe. vassz. ágypokró 1.80, 1 db fe. paplan 2.-, 1 db flanel ágypokró 1.80, 1 db gyapjú ágypokró 4.50, 1 db fe. lapokréta 1.70, 1 db szegett fe. ágypokró 4.50, 1 tovarrótt szalmaszék 2.20.

1 acél sodrony ágybetét 5.-, 1 tovarrótt matrac 3 db db 7.-, 1 Afrikai matrac 3 drba 7.-, 1 löszor matrac 3 drba 16.-, 1 ruganyos ágybetét 1.-, 1 szőnyeg 3 m. hosszú 2 m. széles 2.50, 1 futó szőnyeg mért 25 krtól 4 futig., 1 ablak tönle függöny 1.50, 1 ablak függöny 1.50, 1 sztergályozott függöny-tartó 1.50, 1 ablak csipke függöny 3.50, 1 tovarrótt ágypokró 2.50, 2 gyapjú ágyp. és 1 asztaltartó 11.-

GICHNER JANOS és TARSA

paplan, matrac és kárpitosárok gyárosok, szőnyeg, függöny-ágy- és asztaltartó stb. nagy választékban. Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám. Árjegyzék kívánatra ingyen és bormenve elküldük. Nem tozós árakat kiscserélünk, vagy a pénzt visszavadjuk.

Teveször Havelok
teljes gallérral 6 frt.
Erlingi Loden-Havelok
teljes gallérral 9 frt.
Tiroli-Havelok
teljes gallérral 10 frt.
ROTHBERGER JAKAB
csász. és kir. udvari
szállító
Váci-utca 6. szám.

Tavaszi és nyári évad 1900.

Valódi brünni szövetség

Egy **3-10 méter** hossz u szelvény, elegendő teljes férföltözetre (kabát, mellény és nadrág) ára csak **2.75. 3.70. 4.90 frt job** **6. — és 6.90 frt jobb** **7.75 frt finom** **8.65 frt legfinomabb** **10. — frt legeslegfinomabb** **valódi gyapjú** **jubból**

Egy szelvényt szalon-öltönyhöz **10. — frt** érték, valamint felöltő-szövetet, turistalövedéket, legfinomabb kamagarnokat szállít. Gyári árakon a legjobb hírnevűek és színdolnák elismert posztó gyárakiktár

Siegel-Imhof Brúnnben.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánvevőknek, aki a szövetséget **közzvetlenül** a fenti úrnál a gyár székhelyén megrendeli, **előnyöt** jelentenek

Kizárólag egyedüli főraktár

valódi francia és angol gummi- és halhólyag különlegességekben tucattja 1.29 krtól 6 frt.ig. Parisi öv-spongya Safeti Spongyes 4 ftrtól 6 frt.ig. Pessarium oculum, hálygeknek nélkülözhetlen, drb 150—2 frt. Megrendeléseket pontosan, a legnagyobb diszkreál mellett eszközöl

Radványi L.

érvkötő- és sebészeti-kószergyár
Budapest, VII. Erzsébet-körut 36.

KRÖNIKUS

Viszketet, mindenféle sömör, étvár, bőrhámítás, test-, kéz-, lábizzadás ellen orvosilag ajánlatik az Erényi-féle „lehtici-Salicil”, mely ezen bajokat a test bármely részén alaposan gyógyítja. Használati utasítással ára 3 korona.

„MAKACS”

Csusz, köszvény, derékfájás, fogatások, szakgátás, szurás, máj-, lép-, gyomordaganat ellen biztos készítmény az Erényi-féle

„NERVIN”

Postán megrendelhető: Erényi Béla gyógyszer-táraból Szabadszállás 5. Postmogy. Budapesti főraktárak: Török József, Király-utca 12. Dr. Budai Emil, Városház-tér. Dr. Egger, Váci-körut 17.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarvosai (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magyar orvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACS, Y.

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapial rendelő intézete

Budapest, Váci-körut 4. sz. 1. om.
A leghanyagoltabb huygényfolyásokat, leg súlyosabb huyghálygajbajokat, bujakóras sebeket, syphilist, az énfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage

vagy Psychropro

által, magömiéseket, nőknél fehérfolyást befocskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hágerinebajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és kijárat

Külön várótermek.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltuk; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Olaszország

Remekei.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye. Remek diszalum hosszukás negyedréf formában.

A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fill. Megjelenik havonként kétszer. — Igazgató:

Laurencic Gyula.

A magyar kiadás szerkesztője:

BOROSS VILMOS.

A kiadásunkban legkölzelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készült, művészeti elrendezése és fényes kiállítása, valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvételai által elsőrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világon. — A műbe felőlelt képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkincseinek, az olasz vidék óbahi ismerete s az ottani építészeti, festészeti és szobrászati páratlan műveinek alapos tanulmányozása alapján választattak össze és rendeztettek el.

A füzetek két hosszukás nyolcadréf oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népének és műkincseinek, lebilincselő szöveg szolgál szeretetreméltó cicerone gyanánt. — E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent selejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátalan nyomott elciből; e diszalumbal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek értéke mindenidőben maradó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretik és ismerők legszőlesebb körében éppen úgy, mint a művészetet kedvelők, művészek és tudósok között a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán a remekmű egyuttal nélkülözhetetlen munka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.

A füzetek 1 korona 20 fillérvnyi ára e terjedelmes és nagybecsű művészeti teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadtatnak a

„Budapesti Napló”

kiadóhivatalában

(Budapest, József-körut 18.)

Előfizetési ár:
6 füzetre 7 kor. 20 fill.
12 " 14 " 40 "
18 " 21 " 60 "
30 " 36 " — "

A kiadóhivatal,

Budapest, V. Mária-utca 11.

A munka elkészülte után bolti ára lönygesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után kéthetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900. karácsonyra készen lesz.

31.460 VIII./900.

Pályázati hirdetés.

A budapesti kir. zálogház céljaira emelendő épületre szolgáló tervek beszerzése céljából a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr a hazai építészeket versenyre hívja fel.

A pályázati feltételek a következők:

1. A pályázatban csak hazai építészek vehetnek részt.
2. A pályázat titkos és csak 1:200 mű mértékben készítenő tervvázlatokra hirdettetik ki, melyekhez a műszaki leírás és egy hozzávetőleges költségvetés csatolandó, mely utóbbi az épület által elfoglalt köbtartalom szerint legyen számítva.

3. Az építő összeg 830,000 koronát meg nem haladhat.

4. A pályázók kötelesek minden emeletornak egy alaprajzát és az épület eltérő homlokzatairól egy-egy homlokzati rajzot bemutatni; az épületről az eszme megértésére szükséges két metszeti rajz készítenő; távlati képek csatolása mellőzendő.

5. Az építési program és a beépítendő teleknek a lejtmezési adatokat is magába foglaló helyszínrajza a kereskedelemügyi miniszterium segédhivatali főigazgatójától szereshetők meg.

6. A pályatervek benyújtásának határideje 1900. évi július hó 20-ik napjának déli 12 órája.

7. A pályatervek lepecsételve, jeligés levelek kíséretében a kereskedelemügyi miniszterium segédhivatali főigazgatójánál elismervény ellenében nyujtandók be.

8. A kitűzött határidő nem hosszabbíttatik meg és azontúl beérkező, vagy alakilag a feltételeknek meg nem felelő tervek figyelembe nem vétetnek.

9. A kereskedelemügyi miniszter úr ezen tervvázlatokra három pályadíjat engedélyezett, melyek közül **az első díj 2500 koronában, a második díj 1600 koronában és a harmadik díj 800 koronában van megállapítva;**

a nem díjazott pályatervek bármelyike 400 koronáért megvehető.

10. A pályadíjak a beérkezettek között viszonylag legjobbnak talált három műnek mindenesetre kiadatnak, kikötötven azonban, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr a díjazott tervvázlatok bármelyikét fogadhassa el az építés alapjául, azokat egészben vagy részben fölhasználhassa, vagy azokat egészen figyelmen kívül is hagyhassa.

11. A díjazott és a kereskedelemügyi miniszter úr által megvett tervek a kereskedelemügyi miniszterium tulajdonát képezik; a nem díjazott, illetőleg meg nem vett pályaművek a fölbontatlan jeligés levéllel együtt a benyújtáskor kapott elismervény visszaszolgáltatása mellett a szerzőknek vissza fognak adatni.

12. A pályaterveket bíráló bizottság fogja elbírálni, mely javaslatát a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úrnak előterjesztendi, ki véglegesen határoz.

A bíráló bizottság következőképpen fog összeállíttatni: **az elnökön kívül a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium VIII/b szakosztálya részéről egy tag; II. szakosztály részéről (műszaki közegek) két tag, a budapesti m. kir. zálogházak igazgatója és két magán építész.**

Budapest, 1900. évi május 14-én.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszterium.

